

Woordenboek

dialect van Vriezenveen

Dokter L. Jonker, met aanvullingen van dr. H.G. van Grol, voorheen huisarts te Vriezenveen

äaliks – te nauwernood
aalte – gier
aaltied , ook: ait – altijd
acht dääge – een week; <i>våndääge uaaver acht dääge: vandaag over een week</i>
achte – acht
achtentwintig [ax ^e ntwintəg] – achtentwintig
ächterbokse (v.) – <i>de ächterbokse åntrekken: terugkrabbelen</i>
ächtereande (o.) – achtereind; <i>zoo dom as et ~ vån 'n vaiken</i>
achteren [axtə'n] – achteren; <i>vån achteren, hen ~ - van achteren, naar ~</i>
achterhen – <i>kiekt der nog es achterhen: kom nog eens aanlopen</i>
ächterkeer – onderdeel van een wagen, dat de verbinding vormt tussen de achterwielen
ächterleene (v.) – touw of lijn waarmee de 'wiezeboom' van een hooiwagen wordt neergetrokken
achterumme – achterom
achterummekiekertien (o.) – viooltje
ächterweerties – achterwaarts
achterwiäage laoten – achterwege laten
achttääge – zie: dag
achteine – achttien
åf – af. <i>Åf en tou: af en toe.</i>
affel (m.) – navel, lummel, opschepper. <i>“Wat nen affel is dåt”.</i>
åfhauen (häu åf-åfehåuen) – afhakken; een geslacht dier in stukken snijden. ook: een pak slaag geven
åfjach(t) – 'åfjacht giieven: afsnauwen
åfkunnigen – afkondigen. <i>‘Åfekunnigt’ is een ruidspaar, wiens ondertrouw in de kerk is ‘åfeliäåzen’ (afgelezen).</i>
åfläggen – afleggen, een lijk kisten, ook: gemaaid koren in bundels verdelen, waarna er schoven van worden gebonden. <i>‘Hei mos et åfläggen: hij kon het niet volhouden of: niet winnen.</i>
åfnaoberen – breken met de buurt bij vertrek
åfnièmmen – afnemen, afleren. <i>‘Dåt zal ik em åfnièmmen’: dat zal ik hem afleren.</i>
åfrikken – omheinen met 'rikkenge' paaltjes en smalle plankjes
åfschuättelen – achteruitdrukken, terugstellen (van een stiefkind b.v.).
åfsnauen (zw. w.w.) – afsnauwen.
åfstrieden – betwisten
åfträån – aftreden, een functie neerleggen. <i>‘He is åfträån’.</i> Ook: met stappen afmeten. <i>Hei hef de leangte vån et gårntien åfetret.</i>
åfträån – met stappen afmeten, b.v. van grond
åftrauen (zw. w.w.) – echtscheiden
åfwiäåven – <i>Hei is ån et åfwiäåven: hij ligt op sterven.</i>
åfzåggen – bekend maken in de kerk. <i>‘n Doomneer hef et in de kaike åfezegt’.</i>

âfzetter (m.) – afzetter; ook: een gereedschap van een turfgraver
âfzönderen – afzonderen
ageetneit – in het geheel niet
ägge (v.) – kant; <i>de långe ägge, de kuotte ~; bie ~: thuis, bij de hand</i>
ägge (v., zn) – eg;
äggen (ägde–e–ägt) (ww.) – eggen
a–i (<as i) – als je
äi (o.), m.v. äier, verkleinv. äichien – ei; <i>eimaond 't äi üt 't gat vraogen; 't äi in de niötteln läggen</i>
äierkuarf (m.) – eiermand (korf); <i>bånge wiään vüür zienen äierkuarf: zich zorgen maken om zijn gezondheid</i>
aif [aïf] (o.), verkleinv. äifien [æiftiñ] – erf
aifenis (v.), m.v. aifenissen – erfenis
aifte (v.), m.v. aiften, verkleinv. äiftien – erwt
aig ; – erg; <i>ains aig in hebben: erg hebben in iets</i>
aigenisse (v.), m.v. aigenissen – ergernis
aigens – ergens. <i>Wûûr aigens</i>
aigern [aïgərn]; – ergeren; <i>daor aigere ik mi ân: daar erger ik mij aan</i>
äijong [æïoŋ] – och jongen; <i>uitroep van verbazing of twijfel</i>
äilaond (o.) – eiland
aim (bn.) – arm
aim (m., zn), m.v. aime, verkleinv. äimtien; – arm; <i>met 'n krommen ~ kuommen: een geschenk aanbieden</i>
aimen ; 'n algemeinen ~ – armbestuur, het burgerlijk ~
aimenbüül [aïmbüül] (m), m.v. aimenbüüle – kerkzakje van de diaconie
aimenstaot (m.) – armbestuur (kerk), later: diaconie
aimoud (m.); – armoede; <i>vån aimoud: noodgedwongen; aimoud hebben uaaver eimaond: met iemand te doen hebben</i>
aimöudig [aïmœüdəg] – armoedig
aimstoul (m.) – armstoel
ains – ergens
aive , (zn.) m.v. aiven – erfgenaam
äkker , (m.), m.v. äkkers – akker
akkevietien (o.) – karweitje
äkse (v.) – aks, grote bijl voor ruw behakken
äksen (m.; bn.) – achterste; <i>het äkste peerd: het achteraanstaande paard</i>
äksten (zn) – achterste
al [äl] (bw.) – waar; <i>dät is al: dat is wél waar; tegenst.: dät is niet</i>
Ale [älə] (eigenaam) – Aaltje; <i>zie ook: Äöle</i>
algerak (o.) – geweldige bof; <i>als b.v. iemand uit een paar honderd sollicitanten wordt gekozen, zegtmen: dät is ok 'n algerak</i>

aliekalles – geheel en al gelijk
allebäide – allebei. <i>Gendag [gəndag] allebäide: goeden dag (tot twee personen).</i>
alleene, alleenig – alleen
alleis – gelijk, eender; <i>gelieke alleis: precies eender</i>
alleman – iedereen
allemaole – allemaal
allen drommel – de hele kliek
allooslaond , oorspr.: Haaloversland; <i>naar de vroegere eigenaar Jan Hendriksz. Haalover, die daar woonde in de 1° helft van de 18° eeuw</i>
alloozie – horloge
almnak – almanak; ‘ <i>almnak lüüegenzak</i> ’
als – alles
åmbiöstig – aamborstig; <i>van paard: deampig</i>
amme (samentrekking) – als wij
åmper ån – zelden, bijna nooit; ‘ <i>het koopt åmper ån niet meer vûur</i> ’
ån – aan; <i>hei is mi wier ån: hij heeft mij ingehaald; de schoule is ån: de school is begonnen; hei is ån et haiken: hei is bezig met harken; het is ån tusschen dei baiden: die twee zijn het eens; het is dikke ån</i>
ån 'n dag scheiten – terloops te berde brengen
ånbeiden [ånbæĩn] – aanbieden
ånbelången (wat dät ~) – wat dat betreft
ånbestiåden [qñbæstĩæñ] – aanbesteden
ånbetråffen (wat dät ~) – wat dat betreft
ånbrengen – tijd hebben; ‘ <i>hei kån et ånbrengen</i> ’
ånejacht bn.) – nerveus, gejaagd
åneschuåtten – aangeschoten, lichtelijk dronken
ångaon – leven maken, beginnen; <i>wat gaot dei wichter et ån; de kaike geit ån; het is em verlieden [vlĩen] wiåkke ånegaon: hij is verleden week ziek geworden</i>
ångel (m.) – hengel
ångeln – hengelen
ånhaalderig – aanhalig
ånhaalen – afhalen, in beslag nemen, toenemen; <i>de kemiize hebt ne kou ånehaalt; daor is gein ånhaalen ån: het is niet te betalen; de weend haalt ån; het môt niet ånhaalen: het moet niet gekker worden</i>
ånhaalige (v.) ne ~ douwen – een boodschap doen, iets uit b.v. de...halen
ånhissen – aanhitsen
ånhissen – aanhitsen. “ <i>Ik zal û 'n hoond ånhissen.</i> ”
ånhoolen – aanhouden, niet prijs geven
ånhötten
ånjåger – bak op wielen waarin water werd ‘ånejacht’ bij brand

ânkriigen (kreeg ân-ânekriiegen) – aanpakken
ânleiven
ânmaaken – opschieten
ânmiätten – aanmeten (zie 'miätten)
ânmûûvige (?)
ânnaobern
ânpat – apart, bijzonder
ânpuatten – onderonsje
ânpööntn – aanpunten
ânpresenteeren – aanbieden
ânpuatten – aanpoten, bijpoten; <i>ne zeikte ânpuatten: een ziekte overbrengen; bööme ânpuatten: bomen aanplanten</i>
ânrekken – aanreiken
ânroupen – aanroepen, (iemand) afhalen om mee te gaan
ânschaipen – (rikkpalen) puntig maken
ânsprâkken (sprak ân-ânesprâkken, dû sprekt ân, hei sprek ~) – aanspreken, bezoeken van een zieke
ânstellen – aanstellen; ânstellerig: aanstellerig
ânstengeln – treuzelend komen aanlopen; ook: sneller gaan lopen
ânstiâkken – aansteken, besmetten
ântou – aantoe; <i>dât is daor antou: dat kan ermee door, dat moge zo zijn; daor zin ik zoo meer niet ântou: dat doe ik zo maar niet.</i>
ântrekken – aantrekken, aankleden; <i>zich ântrekken: zich aankleden</i>
ântrekkers – metgezellen van de bruidegom, die vroeger met hem de bruid gingen afhalen voor de kerkelijke trouwing. Zij werden verondersteld de bruidegom te helpen 'aankleden'.
ânwodden – aanwendsel
ânzâggen – aanzeggen, mondeling bekend maken van geboorte, overlijden enz.
ânzâggers – aanzeggers, burenen die zich met het aanzeggen belasten
ânzöuten – tot een begeerte worden (?)
Ao (de) – riviertje 'de Aa'
Aobûûr (den) [dânõbûr] – de Aaboer; bewoner van een herberg aan de Aa
Aodâm – Adam
aodem [õm] (m.) – adem
aol m.v. äöle, verkleinv. äöltien – aal
aolbâien – zwarte aalbessen
aolscheere (v.) – brede vork met dich aaneen staande platte tanden met weerhaken aan een lange stok, waarmee emn aal steekt.
aolstiâkken – aalsteken
aom (m.) – adem. <i>Achter 'n aom: buiten adem</i>

aonder – ander
aondermån [õndærmõñ] – iemand anders. <i>Ziene katte is biätter as aondermås kou: wat van hemzelf is vindt hij altijd het beste</i>
aonders, ook: aons [õñs] – anders
aondertweggen ook: (in) 'n aonderweg)– elders; <i>hei koomp vån aondertweggen: hij komt van elders</i>
aonderweg (in 'n) – elders. <i>zie ook: aondertweggens</i>
aord (m.) – aard. 'Op dei aord en wiize': op die manier. 'Vån den aord wiään': de gave van heksen bezitten.
aore [õeræ] (v.) m.v. aoren, verkleinv. äörtien – aar (korenaar)
aorend – arend, doffer (mannetjesduif)
aorig – aardig
aorig (ook: aarig) – aardig. <i>Aaorig wat: tamelijk veel.</i>
aorighäid (v.) – aardigheid. 'Daor heb ik aorighäid åñ': daar heb ik plezier in.
aos (o.) – aas, guit. <i>Wat 'n aos: wat een guit</i>
aosem – asem
Appe (eigenaam) – Albert
appelsoppe (v.) [apælsõpæ] – appelmoes
arig – eigenaardig, ook in ongunstige betekenissen
arke (v.) – <i>Ne arke vån 'n hüs: een kast van een huis</i>
as – (?)
asche [asxæ] (v.) – as (verbrandingsproduct)
ässien <i>zie: bikkel</i>
as-te <as dû – als jij; <i>Net as dû: net als jij</i>
astertou – erg, in hoge mate. <i>Hei lög astertou: hij liegt of het gedrukt staat.</i>
astrånt – brutaal, vrijpostig
Äubt (eigenaam) – Egbert (jongensnaam)
avvekaot (m.) – advocaat
aziin [azĩñ] (m., neerlandisme, zie: iättik). <i>I vångt meer vleigen met stroop as met aziin.</i>
bääkern – bakeren
bääkster (v.) – baker
bäälie (v.) – balie, tobbe
bään [bæñ] – baden. Ook het nat maken van twijgen (maar ook droog (?)) om ze te buigen zonder breken
bääne (v.) – baan
baas (m.), m.v. bääze, verkleinv.: bääsien – baas
bääte – nut, voornamelijk van geneesmiddel. <i>Alle bääte helpt wat.</i>
babbel(?) – praatjes, beuzelarij
bäffe (v.), m.v. bäffen, verkleinv. bäffien – bef
bagiinenlaond – land dat van 1474 tot 1620 toebehoorde aan het Bagijnenklooster te Almelo.

bäide – beide
bäie (v.), m.v. bäien, verkleinv. bäichien – bes
baig (m.), m.v. bäige, verkleinv. bäichien – berg
baigen (biörg – ebiörgen) ww.) – bergen
baim (m.), ook: barm – berm
bais – barrevoets
baisbeins – barrevoets. <i>Baische beine</i>
bäitel (m.) – beitel
bakkebaord (m.) – bakkebaard
bäkker (m.) – bakker
baksläägen (?) – stoeien
bäldern – gezegd van een wagen, die met veel geraas over de straat rijdt.
balg (m.) – buik, sp. van dieren. <i>Hei hef gein bûk of balg: hij is mager.</i>
balgreim [balg-rēm] (m.), m.v. —reime, verkleinv. -reimtien – buikriem
balken (m. zn.) – zolder
balken (ww.) – loeien (van vee)
balkenhaazen (m.) – dakhaas, kat
balkenslop (o.) – opening in de zolder om hooi e.d. van af de wagen aan te reiken.
ballast (m.) – vierkante schop; later ook: batse
ballasterie [balastərī ^e] (v.) – (?)
balschen [balsxən] – schreeuwen van katten in maart. Zie ook: beeren
bân [bõñ] – vrijplaats bij krijgertje spelen. <i>Vân bân tot bân: tussen twee vrijplaatsen.</i>
bänge – bang
bängen , hei bängt zich; hij (?); het bängt mi: (?)
bångig – bangelijk
Bännäd (eigenaam) – Bernard
baoi – baai (dik wollen weefsel)
baoken
baondeloos – bandeloos
baord [bõrt] (m.) – baard. <i>'n Baord der âf kriigen: een flink stgandje kriigen.</i>
baordhaanen (m.) – iemand met een bakkebaard
baos (m.) – alveesklier
baschen [basxən] – waden, dringen. Üaaveral düürhen baschen”; “Wat hebt ze düür de ragge ebaschet.”
basse (v.) – dij
bast (m.), m.v. bäste, verkleinv. bästien – schors, ook barst. <i>Zie ook: biöst</i>
basten (biöst–ebiössen) [basən] (ww.) – barsten
Bät (eigenaam) – Bert, Bertus

batse (v.) , m.v. batsen) – vierkante schop; zie: ballast
bauen (baude–ebaut) – bouwen, ploegen. <i>Ummebauen: omploegen</i>
baumäistertien (v.) – witte kwikstaart
bäus (o.) m.v. bäuze, verkleinv. bäusien – buis of jas. ook: ondeugende jongen. Taobäus: taai persoon
beadeln [bædəlŋ] – bedelen [bēdələn]
bealt (m.) – hoop, vaalt. <i>zie: mesbealt</i>
beanseln (?)
beantelbalg (m.) –
beanteln (ww.) – stoeien, ravotten
Beantem – Bad Bentheim
bedaiven (bediörf–bediörven) – bederven
bedeilen – bedelen [bədēlən]
bedeilige (v.) – bedeling [bədēlɪŋ]
bedreigen (bedröug–bedräägen, dũ bedrögst, hei bedrög) bedriegen
bedril, dät is zien ~ – dat heeft hij doorgedreven
bedroufd (bn.) – bedroefd. <i>'n bedroufd biëttien: heel weinig</i>
bedũũsd – bedwelmd, suf
beenden (böön–eböönden [əbō ŋ], dũ beendst, hei beend) – binden
beent – bint
beer (m.) – beer (roofdier en mannelijk varken)
beer (m.) , m.v. beeren – beer
beer [bēː] (o.) – bier
beeren [bēːŋ] – zie: balschen. <i>“De katten beert.”</i>
beerendoorn (primulaauricula) – berenoor
beers – tochtig
begaovige (v.) – toeval, vallende ziekte
begengeln
begiäären – begeren
begriepen (grop–egreppen, dũ gripst, hei grip) – begrijpen
begrooten – bezwaren. <i>Het begrootet [bəgrō t] mi: het bezwaart mij</i>
behäägen – behagen
behöufte (v.) – behoefte
beiden [bēɪf] (buää–ebuää, ik beide [bēɪə], dũ bódst, hei böd, wi, i, zei beidt – bieden
bein (o., m.v. beine, verkleinv. beintien) – been. <i>Natte beine: natte voeten</i>
beist (o.) – beest
beiste pl. tantum) – (het) rundvee

beisteheeder (m.) – koeherder
beistemelk (v.) – biest. <i>“beistemelkspånnekouke”</i> .
beistevläis (o.) – rundvlees
beistevoor (o.) – koeienvoer
bejödden – bedotten, (iemand) er tussen nemen
bekken – kijven
bekkerie [bəkərī ^e] – scheldpartij
bekrüegeln (?)
bekwaom – bekwaam, niet dronken, week, buigzaam, soepel, makkelijk, geschikt
belaaven (zwak ww.) – beloven, verzekeren. <i>Dät belaaue ik di: dat verzeker ik je</i>
beleerd (bn.) – afgericht
beliine [bəlīnə] (v.) – balein
belken (?)
bellen (mv.) – flarden. <i>De bellen hångt der bie: de flarden hangen er aan.</i>
belmööndig – verwaarloosd, onbeheerd. <i>Belmööndig laond</i>
beloopen
belschen
bemäistern – bemeesteren, de baas spelen over iemand
bemööien – bemoeien
benäämd – voornamelijk
Benads (eigenaam) – Bernardus
benäödern – in beslag nemen. <i>“De kemiize hebt de kou benäödert”</i>
benäud (bn) – benauwd
benette (v.) – zwarte muts met veer, gedragen door jonge meisjes. <i>Frans: bonnet</i>
benieden – benijden
beniejen – benieuwen. zie: nieje douen
benne (v.) – draagkorf
benöumen (zwak ww.) – benoemen. <i>Iemand is ook ‘benöumd’ wanneer een kind uit de familie naam hem of haar genoemd is.</i>
benul (o.) – verstand. <i>“Daor heb ik gein benul vån”</i> .
beriept (bn.) – met rijp bedekt
beröörsel (v.) – beslag, b.v. voor pannekoeken
beröörte (v.) – beroerte
beröumd – beroemd
beroup (o.) – beroep
beroupen (beröup–beroupen, dü beropst, hei berop) – beroepen (predikant). <i>“Ik kån em nog net beroupen”: zo hard roepen, dat hij mij hoorde.</i>
berre (o.), m.v. bedden, verkleinv. berrechien – bed, ook kraambed. <i>“Dieksoom hef de vraue in berre.”</i>

berrebüür – beddetijk
berregaanstied (v.) – bedtijd
berreplaonke (v.) – beddeplank, dwarsplank aan het einde van een bedstede, waar een en ander gerief op gezet kan worden.
berrestiää (<berrestiääde, v.) – bedstede
berrestiää (v.) – bedstede
berretog (o.) m.v. berretuääge – bedovertrek
berretog (o.), m.v. berretuääge – bedovertrek
beschäid (o.) – bescheid; <i>beschäid douen, ~ zäggen: bericht geven; klaor beschäid weeten: volledig op de hoogte zijn; 'n wies beschäid: een brutaal antwoord</i>
beschot (o.) – opbrengst, b.v. van de oogst; ook: afschutting
besjûchel – beet nemen
beslag (o.) – hoefijzers van een paard, ook: deeg voor koeken. <i>Het kreeg zien beslag: het kwam in orde”; beslag läggen: beslag leggen.</i>
besniien [bəsni̯eñ] – beslaan van een paard
bespouken (?) – bespotten, (?) achter de rug
bessem (m.) – bezem.
bessemriesboom (m.) – berkenboom
bessien (o.) – besje, oud vrouwtje
bestaon (o., zn.) – bestaan, karakter. <i>Goud wlään vån bestaon.”</i>
bestaon, zich (ww.) – zich in stand houden
bestemoor (v.) – vroedvrouw. ook: wiizemoor
bestiäaden [bəstiäeñ] – besteden; <i>zich bestlääden: een dienstbetrekking aannemen</i>
betäalen [bətäe ŋ] – betalen
betothaspeln – bespotten, belazeren
betög het betög – het betreft. <i>“De locht betög.”</i>
betöun – schaars, ook: gewild; <i>“’t waik is betöun rechtevoort”; as snieder is hei betöun: als kleermaker is hij gezocht</i>
betrekken
Bets, Bet (eigenaam) – Bert, Bertus
bevallen (bevöl–bevöllen; dû bevallst, hei bevaalt) – bevallen. <i>“Dät bevaalt mi.”</i>
beveenden (bevöön–bevöönden) – bevinden
beveendige (v.) – godsdienstig beleven
bevrään (niet ~) – niet bevroren = vrijpostig. (alleen negatief gebruikt).
bewiäägen (?-?) – bewegen
bezet “dat is met gevaor bezet” <i>zie gevaor</i>
beziätten (bn.) – bezeten
biää (v.) – bede. <i>Zie ook: ‘mesbiää’ en ‘zaondbiää’</i>

biään – baden, ook: wilgenstokken van de bast ontdoen door ze in een warme bakkersoven te leggen
biäkkern (?) of (biääkern) in de zonne – koesteren in de zon
biätter – beter
biättern (zw. ww.) – beteren. <i>Hei biättert niet wier: hij wordt niet weer beter</i>
bibberaasie (v.) – beverigheid
bibele (v.) – bijbel.
bibelsteinties – tegeltjes met bijbelse voorstellingen
bie – bij
bieje [bīə] (v.) (m.v. biejen [blīn]) – honingbij. <i>“Niäärig as ne bieje: ijverig als een bij.”</i>
biejenkuarf (m.) (m.v. ~kuärve, verkleinv. ~kuärfien) – bijenkorf
biejenvrätter (m.) – bijenwolf (insect)
bienääm (m.) – bijnaam
biërk [bīerk] – berkenboom
biester – bijster. <i>’n Biester keertlien: een nijdig ventje; biester wiäär: slecht weer; glad (kaont) op ’n biestern (ook: op ’t rebat) wiään: van streek, wild, doldriftig zijn.</i>
biët, biëtte [biët, biëtə] – best (?) (of beet?)
bietäst (m.) – aanpak. <i>“Het is meer nen bietäst.” Zie ook: toutäst</i>
bietästen (zw. ww.) – aanpakken, helpen. <i>Täst eins effen bie: help even een handje</i>
bietemom (m.) – boeman, bedreiging voor kinderen, geacht verblijf te houden in het water, om kinderen bij een sloot weg te houden. <i>“Niet bie den sloot, daor zit nen bietemom in.”</i>
bieten (biët–ebiëtten; ik biete, dū bitst, hei bit, wi, i, zei bietet [bit] – bijten
bieterig – bijtlustig
biethaanen [bithān] – vechthaan met afgesneden kam en lellen
biets – bijtlustig
biëttien (o.) – (een) beetje
biieven [bīēven] – beven. <i>Biieven as ne rusche [røskə]: beven als een riet.</i>
biieverig [bīēvərəg] – beverig
biiezig [bīēzəg] – bezig
biile [bīlə] (v.) (m.v. biilen, verkleinv. bieltien) – bijl
bikeers (m.) – schrijnende, gezwollen bilnaad
bikkel (m.) – beentje uit een schapenpoot, waarmee meisjes ‘bikkelen
bikken (zw. ww.) – bikken, kalk afbikken
binnenbeins – binnenbeens
binnenlaond (o.) – land (?) het dorp
binnenvetter (m.) – iemand die meevalt
binnertin
binnertin gaon – naar huis gaan

biöllen – hard loeien van een rund
biön – beun, vliering, gellerij (kerk)
biön [bĩœñ] (o.?) – buntgras
biönhaazen (m.) – beunhaas
biönpol (m.) (m.v. ~pölle) – pol van buntgras
biönspier (m.v. ~spiers) – halm van buntgras
biörge – borg
biörgemäister – burgemeester
biörger (m.) – burger
biössel (m.) (m.v. biössels, verkleinv. biösseltien) – borstel, eigenzinnig persoon
biöst (v.) m.v. biöste, verkleinv. biöstien – a. borst, b. barst; <i>Het op de biöst hebben: borstaandoeningen hebben. Zie ook: bast</i>
biöstboom (m.) – borstboom, rol van een weefstoel, waar het weefsel wordt opgewonden.
birremån ook: biddemån – bedelaar
birrevraue , ook: birrewief – bedelares
bit (o.) – bijt, in het ijs gehakt, stang van een toom, mondstuk van een pijp (om te roken)
bizönder – bijzonder
bizzen – hard lopen van koeien door horzels en tegen onweer. “ <i>As de eine kou bist, stiäkt de aondern 'n stat al in de höögte</i> ”
bizzinge (v.) – bissing, jaarmarkt waar hoofdzakelijk houten landbouwwerktuigen werden verkocht, gehouden in Almelo, Vriezenveen, Den Ham, Ommen en Meppel
blääden [blæñ] (ww.) – bladeren
blääker – blaker
blad (o.), (m.v. blää<bläade, verkleinv. bläächien) – blad (boomblad, blad papier etc.)
blaospüppen – rondtrekkende Duitse muzikanten
blaoze (v.) m.v. blaozen, verkleinv. bläösien – blaas
blaozen (blöus–eblaozen, ik blaoze, dû blast(?) hei blas, w, i, zei blaost – blazen
blaukienties – soort aardappelen
bläusterig – guur, ruw, winderig en regenachtig
bleend – blind
bleende (v.), m.v. bleenden – paardevlieg
bleende (v.), m.v. bleenden – vensterluik, blind
bleendemummechien – blindekoe
bleendoogens – blindelings
bleerem , ook: te bleerem – bastaardvloek, waarschijnlijk < bliksem
bleeren (zw. ww.) – blaten van schapen
bleike (v.) – bleekveld
bleikkûle (v.) – bleekkuil, uitgediepte sloot
blekken, de – mazalen

bliede – blij
bliehäid (v.) – blijdschap
blieschop (v.) – blijdschap
bliiven (bleef–ebliieven, ik bliive, dū blifst, hei blif, wi, i, ze bliift) – blijven
blöö – bedeesd
blööien (zw. ww.) – bloeien
blööisel
bloond – blond. <i>Bloond van kōulte: blauw van de kou. Nen bloonden loopen: een blauwtje lopen.</i>
bloot – bloot, spaarzaam gekleed. <i>Met de bloote rugge: met de jas uit, in hemdsmouwen. Met de bloote hoed vūūr et hūs loopen: zonder jas buiten lopen.</i>
blööte (v.) – bloetheid
blööten (z. ww.) – ontbloten, grof onkruid van het land steken, voor het omspitten. <i>Schaope blööten: schapen scheren</i>
blossem – bloesem
bloud (m.) m.v. blöude, verkleinv. blöudtien – stakker. <i>“Dāt zint blöude vån wichter.”</i>
bloud (o.) – bloed
bloudkouke [blöüköükə] (v.) – bloedworst, ~koek
bloudkouken {blöüköükŋ} (m.) m.v. bloudkoukens –
bloume (v.) m.v. bloumen, verkleinv. blöumtien, m.v. blöumties – bloem
bo [bö] – wel. <i>Bo foi: welfoei; bo nū: welnu; bo wisse: welzeker</i>
bod [böt] (m.) – bericht, bieding, keer. <i>Bod douen, ~ stöören bericht zenden; ieder bod: telkens, om de haverklap</i>
bok [bok] (m.) m.v. bukke, verkleinv. bukkien – bok
bok springen – haasje over spelen
bokken – bukken
bokse [boksə] (v.) m.v. boksens, verkleinv. buksien – broek
boksenbaond (o.) – bovenrand van een broek
boksenbüül (m.) mv. ~büüle – opgeschoten jongen
bol : bol hier–bol daar – nu hier, dan daar
bolderwaage (v.) – wagen die op keien veel reraas maakt
bolle [bolə], ook: bollen – stier. Bij ‘bolle’ heeft lidw. vl. vorm: de, dei bolle
bollen [bolŋ] (zw. ww.) – <i>“De kou bolt”</i>
bollengelid – <i>Vriezenveen is vanouds verdeeld in zes wijken. Vroeger had iedere wijk een stier, die beurtelings door de bewoners van die wijk moest worden gestald en onderhouden. Vgl. ‘gelid’</i>
bollenkalf [bolŋkalf] (o.) – mannetjeskalf
bolstat [bölstat] (m.) mv. bolstättē – afgeknotte staart
bolten (m.) – bout
bomies [bom–is] – ijs in sloot of plas, dat niet op water rust

bomziede (v.) – bombazijn
böögen
boom (m.) m.v. bööme, verkleinv. böömtien – boom
boomeiker (m.) – eekhoorn. <i>zie ook : kateker</i>
boomkrüppertien (o.) – boomklever (vogel)
boond (?)
böönder (m., m.v. böönder, ook: böönders) – bunder (grond), hectare. “ <i>Twei böönder gröslaond</i> ”; “ <i>de böönders vån oonzen naober</i> ”
bööndig – bondig
boone (v.) m.v. boonen, verkleinv. bööntien – boon
boonenstikken (m.v.) – bonenstokken
boonenstökke (m.v.) – bonenstokken
boont (bnw.) – bont
bööze boos
bos [bos] (v.) m.v. bussche [bøsxə], verkleinv. busschien – bos. <i>In de bos: dicht bij het dorp waar bomen staan. Ût de bos: waar geen of weinig bomen staan. ‘Um de bussche loopen’: ledig gaan.</i> Zie ook: töumig
bosgöörn (m.) verkleinv. ~göörntien – stukje land of bouwland, in de bos gelegen.
bosjäger (m.) – veldwachter
bosshop [bøsxop] (m.) mv. bosshoppen, verkleinv. bosschappien – boodschap
bossen [bosən] (ww.) – een klein kind sussen en doen inslapen door schommelen op de knieën, voor- en achterover en zittend op een stoel.
bossewaage (v.) – kinderwagen, niet op veren
bostrok (m.) – borstrok. <i>Hei hef et op ’n bostrok: hij is verkouden.</i>
bot [bot] (o.), mv. butte, verkleinv. buttien. <i>Hei hef et in de butte: hij heeft rheumathiek. Dät koomp û niet ån de butte:… Dät geit em düür ’n hat bot: dat valt hem zwaar.</i>
bötker (m.) – sappelaar
boudel (m.) boedel
bouk (o.) m.v. böuker, verkleinv. böukien – boek
böukenboom (m.) m.v. ~bööme, verkleinv. ~böömtien – beuk
boukwäite (v.) – boekweit. ‘ <i>boukwäitere pånnekouke</i> ’.
boukzeik – aangestoken appel
boumäistertien (o.) – (?) kwikstaart
böunen (zwk w.w.) – boenen, weggagen. <i>De hounder wegböunen.</i>
boute (v.) – boete
böuten – aanleggen. ‘ <i>n Vöörtien böuten: een vuurtje aanleggen. Ook: …ånböuten: . “Het vöör ånböuten”</i>
bouzem (m.) m.v. bouzems – boezem, schoorsteenmantel
böuzen (m.v.) – biezen
bräåke (v.) – bouwvallig huis of ~e schuur. <i>Ne oolde bräåke: iets wat bouwvallig is.</i>
bräien (o. zn.) – breiwerk

bräien (zw. ww.) – breien
bräkkebein (o.) m.v. bräkkebeine – brekebeen
bräkkeboonen – gebroken spreziebonen. Duits: Brechbohnen
bräkken (brak–ebräkken, ik bräkke, dû brekst, hei brek, wi, i, zei bräkt) – breken
Bramer (familienaam), oorspr. ‘Braamhaar’
bramstern (?) – in verval raken. <i>Het oolde hūs (?) zich âf: het oude huis raakt in verval.</i>
brao – braadstuk
braoden [brōñ] – braden
bräödertien (o.) mv. bräöterties -- kleine aardappel
braom – braam, braambes. <i>Zie ook: brummel</i>
braond (m.) m.v. breande – brand, brandstof. <i>Het braond em niet op (?): om de centen hoeft hij het niet te laten.</i>
braondjaor [brōntjōr] (o.) – het jaar 1905. <i>Ik zin vån et braondjaor: ik ben geboren in 1905.</i>
braondkiekers – zo noemde men de mensendie het dorp bezochten na de grote brand van 16 mei 1905 toen 247 huizen verbrandden.
brauen – brouwen
bräuer (m.) – brouwer
breef (m.) – brief, kleine papieren zak, pakpapier
breenk (m.) m.v. breenke – brink, de weg naar en langs het huis. <i>Zie: stiège</i>
briejēn – met dikke tong spreken
britse (v.) – brits. <i>De britse giieven: slaag geven</i>
britsen (ww.) – snijden. <i>Ik hebbe mi in 'n dûm ebrist.</i>
brobbel (m.) blaasje. <i>Het reagent brobbels: het reagent blaasjes</i>
bröd (o.) mv. brötte – houten bord, schoolbord, kistje met schuifdeksel, broedsel (eerste, tweede bröd)
bröds – broeds. <i>Ne brödse henne: een broedse kip</i>
bröien (brödde–ebröt) – broeden
brom (m.) – nen brom in et oor
bromme (v.) – <i>De bromme kriigen</i>
brommen (zwak ww.) – knorren. <i>Met eimaond brommen: iemand de les lezen.</i>
brommert (m.) – bromvlieg, ook: knorrepot (iemand die bromt)
bromzwaim (m.) m.v. ~zwäime – eerste zwerm uit een bijenkorf
brood (o.), m,v, bröô [brō], verkleinw. brööchien – (rogge)brood
broodjääger (m.) – beroepsjager
brööien – broeien. <i>Brööierig wiäär: broeierig weer</i>
bröör (m.) m.v. bröörs – broer. <i>Hei is nen bröör tot Hink: hij is een broer van Henk</i>
bros –
brösser
brouk (o.) – broek, moerassig land

brûd (v.) – bruid
brûdsbâkkien (o.) – tinnen bakje waarin ‘klungeläöle’ (jenever met stroop) rondging bij bruiloften.
brueman (?) – bruidegom
brugge (v.), m.v. bruggen – brug, boterham
bruggenstiää (v.) – plaats waar ’s zomers een brug ligt, die ’s winters wordt weggenomen (ne lösse brugge, dek van twee balken met planken)
bruggien (o.) m.v. bruggies – bruggetje, boterham
brûkken (zwak ww.) – gebruiken, nodig kunnen hebben, aanpakken. <i>Brûkt û meer eins: pak maar eens aan; hei wil zich niet brûkken: hij maakt zich niet moe.</i>
brulfte (v.) – bruiloft
brulftenöogers (m.v.) – modigers voor een bruiloft
brummel (m.) m.v. brummele, verkleinv. brummeltien – braambes
brûs (o.) – schuim
brûûzen (zwak w.w.) – bruisen
buaagen (m.) – boog
buääm (m.) – bodem van kan of vat
buaar 9 m.), ook: buaare – boor
buäären (zwak ww.) – boren
buaaven – boven, noordelijk van de dorpsstraat
buaavenmäister – hoofdonderwijzer
Buaaven-weg – Wierdenseweg (?)
buääverlaond – land ten noorden vah het dorp
buäävert in – vanaf het dorp het ‘buääverloond’ in lopen. <i>‘Buäävert in gaon.’</i>
buarg (m.) – gecastreerd varken
buarg (m.) – jong mannetjesvarken
buargen – borgen, geld uitlenen. <i>N.b.: geld van iemand lenen is ‘biörgen’</i>
Buarne (paatsnaam) – Borne
buatter (v.) – boter. <i>‘Opmaaken dout de buatter verkoopen’. De buatter is groot: de boter is gekarnd, maar nog in de karn</i>
buatterbloume (v.) m.v. ~bloumen, verkleinv. ~blöumtien – boterbloem
buatterdöoze (v.) – houten doos, waarin de ‘beisteheeder’ boter meenam om te eten bij de pannekoeken
buattergeld (o.) – geld waarmee de boterpacht betaald werd
buattern (zwak ww.) – boteren. <i>‘Dât buattert of dât buattert neit’</i>
buatterpacht (v.) – een belasting, vroeger rustend op alle boerderijen (landerijen).
buatterspaan – houten spaan om boter uit het vat te steken
buattertaond (m.) – botertand. <i>De buattertaonde üttrekken: het lekkerbekken afleren.</i>
buattervûüegel (m.) m.v. ~vüüegel – vlinder
büie (v.) m.v. büien, verkleinv. büichien – bui

bûk (m.) m.v. bûkke, verkleinv. bûkkien – buik. Vgl. ‘balg’
bûklapper (m.) – buiklapper. <i>Als iemand heel veel eet, zegt men wel: “Past op, ’n bûklapper is dood”</i>
bûksläägen – zwaar hijgen
bûkvent (m.) m.v. bûkveante – opgeschoten jongen (11–14 jaar). N.B.: Bij ‘vent’ heeft lidw. vrl. vorm: de, dei vent
bûkzeik buikziek, beurs
bûkzeikten (v.) – buikziekte
bungel (m.) – blok (aan het been). <i>’Nen bungel ân et bein’</i>
bungeltoug (m.) m.v. ~töuger – neerhangende tak...
bûskool (m.) m.v. bûsköole – witte kool
bussche (m.v. van bos) – bosjes. <i>Um de bussche loopen: veel uitgaan.</i>
busschen (zwak w.w.) – kreupelhout hakken en samenbinden
bütten – wat in Vriezenveen zuidelijk van de dorpsstraat ligt, is ‘bütten’ <i>’Hen bütten: naar de ’bütterlaonde’</i>
bütten (zwak w.w.) – ruilen
büttenbeins – buitenbeens. <i>Bij het schaatsenrijden zegt men: ‘Hij lop büttenbeins: hij helt over naar de buitenkant</i>
büttenbeintien (o.) buitenechtelijk kind
bütterlaonde (m.v.) – landen, een eind ten zuiden van het dorp
büttert in – vanaf het dorp de bütterlaonde in lopen. <i>’Büttert in gaon.’</i>
bütterweg, ’n ~ – aanduiding van een vroegere weg, zuidelijk van de tegenwoordige straat.
büüegel (m) m.v. büüegels – beugel
büügen (buääg–ebuäägen
bûügen [bû̄ŋ] (buääg–ebuäägen, ik bû̄ge, dû bogst [bogst], hei bog, wi, i, zei bû̄gt – buigen. <i>Het is bûügen of barsten [basən]: het is buigen of barsten.</i> vgl. ‘böögen’
büüien (w.w.) – <i>Het büüit aorig: het regent flink</i>
büül (m.) m.v. büüle, verkleinv. büülien – zak, buidel, knul, zot, kwajongen. <i>’Nen büül vån nen keerl’</i>
bûüle (v.) boel. <i>Ne bûüle: een hele boel, veel.</i> Vgl. ‘boudel’
bûûrdeanst (m.) – boerdienst, hand- en spandienst
bûûreeren [bû̄er̄eŋ] – boer zijn
bûûreken (ww.) – boeren
bûûren (zw. ww.) – het boerenbedrijf uitoefenen. . <i>’Goud c.q. slecht bûûren’</i>
büüren (zwak w.w.) – tillen, beuren (geld). <i>Geld büüren: geld innen.</i>
bûûriie [bû̄er̄īe] (v.) – boerderij. Ook: bûûrderiie.
bûûrschop [bû̄rsxop] (v.) – gehucht
bûûrte (v.) m.v. bûürten – beurt, buurt. <i>’Het is miene bûûrte’; ‘In onze bûûrte’</i>
bûûzen (zw. ww.) – hard suizen van de wind. <i>’Het is bûûzerig.’</i>

däägens [dæŋs] – overdag
däägs (bnw.) – daags. <i>Däägse klee: dagelijks kleren, echter: ne daegense bokse.</i> DÄFTIG - DEFTIG
daale (bw.) – neer. <i>Smiettet û daale: ga zitten; daale vallen – neervallen. Op en daale rāizen – heen en weer reizen</i>
daarde – derde
daardehalf – twee en een half
Daattien (eigenaam) – Daatje
dag (m.) m.v. dääge – dag. <i>Het is maane vroom dag: morgen moeten wij vroeg opstaan. Våndääge acht dääge: vandaag over een week.</i>
daggeld (o.) – dagloon
daggelder (m.) – dagloner
dagmeansche (o.) – werkvrouw, niet in vaste dienst
dagwaik (o.) – dagwerk, maat voor hooiland: 200 meter in een 'veeräkker'
daim (m.) m.v. daime, verkleinv. däimtien – darm
daip (o.) m.v. däipe, verkleinv. däipien – dorp
daiven – derven
dä-k – dat ik; <i>däs-te < däs dû; dä-i < dāt i; dä-me < dāt wi</i>
dak (o.) m.v. dääke – dak. ook: dakstro
dāne (v.) m.v. dānnen, verkleinv. dennechien – dennenboom
daombelnbos (m.) m.v. ~bussche, verkleinv. ~busschien – jeneverboom
daonken (zw. w.w.) – danken. <i>Ik huappe at et û vån dånke is: (?)</i>
daonkends weerd – welbedankt (houdt een afwijzing in)
daonkensweerd – erkenning, alleen gebruikt bij het afwijzen van een (?). <i>'Het is daonkensweerd.'</i>
daor [dōr] – daar
dāt – dat. <i>Ditties en dätties: ditjes en datjes</i>
dāt (aanw. vnw.) – dat (onz. vorm)
datig (< daartig ?)- dertig
dätteine – dertien
datten (bn.) – dartel
dättien (o.) – alleen bekend in de uitdrukking 'as 'n dättien' – vlug
dau (m.) – dauw
däu (m.) – duw
daueln – stoeien
däuen – duwen
dauen (zw. w.w.) – dauwen
däuen (zwak ww.) – duwen
däut (v.) – duit
Dealden [dæln] (plaatsnaam) – Delden

deampig – aamborstig (vooral van paarden)
deanken dachde–edacht, dũ deankst, hei deankt) – denken
deanst (m.) – dienst. <i>Oonder deanst: in militaire dienst</i>
deanstbuaa (v.) (m.v.) deantstbuää – dienstbode
deeien [dēin] däide–edäit, het dait – dooien
deel (o.) – deel. <i>'n Heel deel: een grote hoeveelheid</i>
deenk (o.) m.v. dinge – ding
deer (o.) m.v. deere, verkleinv. deertien, groot exemplaar – dier. <i>'n Deer vån nen appel: een eel grote appel</i>
dei (aanw.vnw.) – die (vrl. vorm). <i>Vån deider grötte [grætə]: van die grootte</i>
deif (m.) – dief
deilen (zw. w.w.) – delen
deinder (m.) – diender
deinie (m.) – drommels. <i>'Wat deinie'; Nen deinie: een drommel, bijdehand kind; 'deinische jonge: drommelse jongen</i>
deiniedag ook: dekseldag – uitroep
deipe – diep
dekseldag zie: deiniedag
deksels – drommels. <i>Dei dekselse veante: die drommelse jongens; 'te deksel': wel, wel!</i>
den (aanw.vnw.) – die (mnl. vorm)
derdännũ – uitroep van verbazing
diäkkene (v.) later: diäkken – deken, strooien dak
diälle (v.) – deel (boerderij)
dicht – verbinding van de treeplank en de kam van een weefstoel
dichte – toe, gesloten. <i>Dout de dũür dichte: doe de deur dicht. Zie ook: 'de toue dũür'</i>
die–e [dīə] (v.) – dij
diejen (zw. w.w.) – dijen, gedijen
Diënter (plaatsnaam) – Deventer
dien (bez.vnw.) dienen–diene–dien – jouw. <i>Dienen hoond (m.), diene musse (v.), dien kind (o.).</i>
Dièrk [dīerk] (eigenaam) – Derk
diessle – distel. <i>Melkdiessle</i>
Dii, Diine, Dientien (eigenaam) – Dina, Dientje
diiege hebben [dīegə] – gedijen. <i>De ragge hef diiege: de rogge staat welig.</i>
dikdouen – opscheppen
dikdouerig – opschepperig
dikke (bnw.) – dik, dronken, erg. <i>Dät vaalt dikke tiiegen: dat valt erg tegen.</i>
dingen (dung–edungen) –

Dingseldag – dinsdag. <i>'n Dingseldag: a.s. dinsdag</i>
diök (m.) m.v. diökke, verkleinv. diökkien – deuk
diöschen (zw. w.w.) – dorsen
diöscher (m.) ook: diöscheder – dorser. <i>lätten as nen diöscher: veel eten</i>
diöst (m.) – dorst
disse (aanw.vnw.) – deze. Dissen hof – deze tuin, disse tied – tegenwoordig, dit waik – dit werk
dissel, disselboom (m.) – voor een dissel werd het paard gespannen en dat trok dan de wagen aan. <i>“Het peerd lop vüür 'n dissel”.</i>
disselen (zw. w.w.) – redetwisten
dissen zie: <i>disse</i>
dit (aanw. vnw.) zie: <i>disse</i>
dit (onbep. vnw.) dit
dittendät (< dit en dät ?) – deksels (uitroep). <i>‘Dei dittendätse jonge’</i> . <i>‘Ter dittendät’: drommels</i>
diverdeerige (v.) – afwisseling, vermaak
dobben – dreunen. <i>Het dobt û in 'n kop.</i>
dob-ies (o.) – bomijs
docht
dodde (v.) ook: dorre – kaal jong vogeltje. <i>Dorrekükken (scheldwoord)</i>
doddenlaond (o.) – land, aldus genoemd naar de vroegere bewoner Barthold Jansz. Dodde, schout te Vriezenveen 1 ^e helft 17 ^e eeuw.
dokke (v.) – 1. strowisch onder dakpan; 2. kistje waarin papieren van waarde bewaard worden
dol [dol] – handvat van een zeis. <i>Um 'n dol loopen: niets doen terwijl er werk genoeg is.</i>
dom (dummer, het dumste) – dom. <i>‘Zoo dom as boonenstroo’.</i>
domhäid (v.) m.v. domheeden – domheid
domköun – te grote vrijheid van optreden ..., doldriest
domme veereljaors (o.) – eerste drie maanden van een zuigeling.
dommighäid (v.) – dwaasheid
doo – (bn.) – dooi. <i>‘t Is doo: het dooit. Dopo wiäär: dooi weer.</i>
doomneer (m.) – dominee
doomneerskooren (o.) – kerkelijke grondbelasting, die met koren (rogge) betaald werd.
doonder (m.) – donder. <i>Doonder op 'n kaalen toug, et heele jaor waater genoeg.</i>
doonderschûûr {dōndərsxū̄r} (o.) – donderbui
döönken – dunken. <i>Mi döönkt, ook: mi ducht: mij dunkt</i>
doonker – donker
doons [dōñs] – dons
door
döör (bn.) – duur. <i>De ragge is döör: de rogge is duur.</i>
doore (v.) – dooier

doowiäär (o.) – dooiweer
döoze (v.) m.v. döözen, verkleinv. döösien – doos
dop [dɔp] (scheldwoord) – gek
döp-oogen (m.v.) – uitpuilende ogen
döppe (m.v.) – ogen, schalen. <i>Kiekt üt de döppe. Aiften- en niöttendöppe.</i>
döppen (zw. w.w.) – doppen. <i>Aiften döppen.</i>
dorre zie 'dodde'
dorrekükken (o.) (e.v. en m.v.) – kaal kuiken, scheldwoord
douen (dee-edaon) doen, geven. <i>Doue mi dät: geef mij dat. Dät laot douen: dat is om 't even. Um den douen: ongeveer om die tijd. Hij dout met...: hij vrijt met... 'Um züüeven üür douen wi malken'. 'Wi dout um twälf üür wat iätten'.</i>
douk (m.) m.v. döuker, verkleinv. döukien – doek. <i>'n Döukien vüür et blouden: een doekje voor het bloeden</i>
döupbekken (o.) – doopbekken
döupe (v.) – doop
döupen (zw. w.w.) – dopen
döupkleed (o.) m.v. ~kleede, verkleinv. ~kleedtien – doopkleed
dräägen (dröug-edräägen; o.t.t. ik drääge, dū dregst, hei dreg, w.i.zei dräägt; o.v.t. o.v.t. ik dröug, dū dröugst, hei dröug, w,i,zei dröugen – dragen. <i>'n Dräägen zwiäär: zweer...</i>
drääger (m), m.v. dräägers – drager van een lijk bij een begrafenis
dräk (m.) – drek. <i>Het is meer dräk: het is niets waard, een lor</i>
dråmmen (zw. w.w.) – aandringen
draod (m.) m.v. dräö, verkleinv. dräöchien – draad. <i>'Oonder 'n draod hen vrätten': ...</i>
draodnäägel (m.) – draadnagel
dreeien (dräide-edrät; ik dreeie, dū dräist, hei drät, wi, i, zei dreeit – draaien
dreeiläppien (o.) – kruis van een broek
dreeschütten (o.) – draaimolen
dreenken (0.) – drinken. Brood met koffie gebruiken: 'wi hebt et dreenken al op'.
dreenken (dröönk-edröönken) (w.w.) – drinken
dreichien (o.) – Duits zilverstukje van 2½ groschen. <i>Vroeger was in Twente Duits geld meer in omloop dan Nederlands, omdat de fabrikanten hun werkvolk in die munt betaalden, wat een belangrijk voordeel opleverde.</i>
dreidraods – driedraads stevig weefsel
dreie – drie
dreige – (?). <i>Dät zöt der neit dreige Üt':...slecht weer...</i>
drieste – keurig, met zorg gekleed. <i>Nen driesten haanen: een trots rondlopende haan, mens of dier.</i>
driete (v.) – uitwerpsel van mens of dier
drieten (dret-edretten; ik driete, dū dritst, hei drit, wi, i, zei drietet [drit] – zijn gevoeg doen
drievuarke ook: dreivuarke (v.) – mestvork met drie tanden
drobbel [drobbəl] – troepje.
drok [drɔk] – druk. <i>Zoo drok wiään as de pånne op vastenaovend.</i>

drön (m.) – dreun
dronge [dronǝ] – dicht op elkaar (ook gewas)
dröoge – droog. <i>De kou steit dröoge: de koe is in een periode waarinn zij geen melk geeft.</i>
drööm (m.) – droom
dröömpel (m.) – drempel
droonk (m.) verkleinv. dröönkien, ook: draonk, dreankien – dronk. <i>'n Dreankien vån 'n dokter. Zie ook: 'spejdroonk'.</i>
drop [drɔp] – kudde, troep. <i>'n Drop schaope.</i>
dröppel (m.) m.v. dröppel, ook: dröppels, verkleinv. dröppeltien – druppel
drüppen (dråp–edråppen; ik drüppe, dũ dropst [dropst], jhei drop, wi, i, zei drüpt – druipen
drûuve (v.) – druif
dũ (bw.) – toen
dũ (pers. vnw.) – jij, U. <i>Met 'dũ' wordt aangesproken: 'n heerschop in de vraue' en in het algemeen hoger geplaatsten. Verder jonge meisjes en kinderen.</i>
duarre (v.) <i>ne ~</i> – dar
dubbeld – dubbel. <i>Dubbeld op: overdadig</i>
dũkken (duäk–eduäkken – duiken
dũkkerig
dun-ägge (v.) m.v. ~äggen – slaap (aan het hoofd). OOk: dunne zijkanT
dunne – dun
dũshaanen (m.) (e.v. en m.v., verkleinv. dũshääntien – kemphaan
dũsterig – duizelig, onpasselijk
düüegd (v.) – deugd
düüegen (dochte [doxtə]–edocht, ook: düüegde–edüüegt – deugen
dũüge (v.) – duig
dũüm (m.) m.v. düüme, verkleinv. dümtien – duim
düünen – lisdodden
dũũnhöörig – weerbarstig (?)
düür – door
düür (v.) m.v. düüren, verkleinv. düürtien – deur
düürdeilen (zw. w.w.) – in tweeen delen
düüren (dos [dos]–edüürt – durven
düürröoker (m.) – doorroker, pijp, die bij langdurig gebruik bruin wordt.
düürslag (m.) – vergiet
düürval (m.) – diarrhee
dũuve (v.) m.v. dũüven, verkleinv. düffien – duif
dũüvenslag (o, ?) – duiventil
dũüzend – duizend
dũüzendaaler (m.) – sufferd

dûuzenden – duizenden
dwäalen – dwalen. <i>Het dwäält em: hij ijlt. Dät kån neit åfdwäalen: dat kan niet missen.</i>
dwaig (m.) dwerg
dwällen – dolen, in de war zijn <i>Of dwäält et mi: of ben ik mis.</i>
dwaos – dwaas
dwas – dwars. <i>Dwas düürde laonde: dwars over de landen, niet de weg gebruiken. Nen dwassen keerl: een weerbarstige vent.</i>
dwaskieker (m.) – dwarskijker
Eambt (eigenn.) – Egbert, Engbert
Eams, Eambts – Engberts
Eande – eend, einde. <i>Oosteande, Westeande. Eimaond ån zien eande helpen. Ait wat bi 'n eande hebben: (?)</i>
eandenfladder – eendenkroos
eandenrit (o.) – spoor blank water van een eend, die door waterplanten is gezwommen.
eankel (o.) – enkel. <i>Slok [sløk] in de eankels.</i>
eankelt inkt
eante-peante
eanters – boos, opvliegend. <i>Daor zo-i eanters vån worden.</i>
Eantert Enter.
eantien tou
eer – eer, vroeger
eer(e) (v.) – eer. <i>Dät is miene eere te nao.</i>
eerappel (m.) m.v. eerappele, verkleinv. eeräppeltien – aardappel
eerappelkralen – kralen, zaadvrucht van de aardappel
eerdaonig – op eerbewijs gesteld zijn
eerde (v.) – aarde. <i>Eerde lösmaaken: (?)</i>
eerlik – eerlijk
eernt – ernst
eernt – ernst
eers (m.) – aars
effen – effen. <i>'n Effen päächien: een effen paadje</i>
effen, effenties – even, eventjes
eftien – effenaar, weverswerktuigje om het garen gelijkmatig over de boom te verdelen.
eigengeräid – eigenzinnig. Linnen, dat thuis geweven was, van garen, gesponnen van eigen vlas.
eimaond – iemand, ook: persoon. <i>'n Schraonder eimaond.</i>
eimer (m.) – emmer
einböömig – eigenwijs. <i>Nen einböömigen keerl. Paal uit één stam, niet gezaagd (?)</i>
eine (telw.) – een. <i>Vån einen ölder: van dezelfde leeftijd.</i>
eis – eens, eenmaal. <i>Nû zinnen wi et eis: nu zijn we het eens. Dät is eis en n ooit wier: dat is eens en nooit weer.</i>

eispån (einspån) (o.) – disselboom met twee armen waar het paard ingespannen wordt.
eits, eitwat – iets, enigszins. <i>Eitwat krap: een beetje nauw.</i>
ekkel (m.) m.v. ekkeln, verkleinv. ekkeltien – eikel
ekkelboom (m.) – eikenboom
ekkelholt (o.) – eikenhout
ekkelworm (m.) m.v. ~wörme, verkleinv. ~wörmtien – meikever
elbuaam – elleboog. <i>Met 'n krommen elbuaam kuommen: iets meebrengen als geschenk.</i>
eliien [əlīēñ] – geleden. <i>Långe eliien: lang geleden.</i>
elkenein(e) – iedereen. <i>Dåt koomp elkenein te passe: dat kan iedereen gebruiken.</i>
elle m.v. elle – el
elvene (telw.) – elf
enge – nauw. <i>Den jas is mi te enge.</i>
Engelaond – Engeland. Ook: naam van een stuk veengrond ten oosten van 'n grooten Superplus.
Engelsstein (m.) – grenssteen, die aan de noordkant van de Woesten stond op land van de familie Engels.
ennig – enig. <i>Nen dag of ennige: 1-14 dagen (?)</i>
ere – eer
erre , vån erre tot werre – van (?)
essel (m) – stuiiter. <i>Zie ook: hessel</i>
etgarre – etgroen
fäazelvaiken (o.) – varken dat wordt aangehouden om te fokken, niet om te mesten.
fäil – fel ...
fäile (v.) – dweil
febriek (o.) m.v. febieken – fgabriek. Men spreekt van 't groote febiek', 't damastfebiek', 't zwatte febiek', 't buatterfebiek' (zuivelfabriek)
febrieksen – arbeiders van 't groote febiek (Jansen en Tilanus).
Feeme (eigenn.) – Femia
fernüs (o.) – fornuis
fesûûn (o.) – fatsoen.
fesûûnlik – fatsoenlijk
fidderen (zw. w.w.) – bibberen
fiesteren – kleumen
fiet – fijt
fiin – fijn (in tegenstelling tot grof)
Fiine, Fii , Fiente (eigenn.) – Fina
fiinen (m.) m.v. fiinen – fijngelovige
fiks – flink. <i>Nen fiksen keerl: een flinke man. Neit als te fiks: niet goed gezond</i>
filetten – duizendschoon

finaal, finaalweg – geheel, helemaal
fitseltien (o.) – heel klein stukje
Fjet – naam van een land ten noorden van de dorpsstraat
flässche (v.) m.v. flässchen, verkleinv. flässchien – fles.
fläute (v.) – fluit
fläuten (zw. w.w.) – fluiten
flistertien (o.) – dun sneetje b.v. brood
flodderen [flodəˈn] – fladderen
floddermusse (v.) – slordige vrouw
floor (v.) m.v. flooren, verkleinv. flöörtien – vloer, ook: plavuis
floorbrood, floorenbrood (o.) – wittebrood, vloerbrood
flusteren (zw. w.w.) – fluisteren
foi [foi] – foei
foonds [fõns], ook: kaste – fonds. <i>veefoonds: onderlinge veeverzekering. Braondkaste: brandverzekering</i>
fos [fɔs] – fors
fossen [fosən] (m.) – ordeloze hoop gras of hooi; kluwen die in de war is.
Fraons – Frans. <i>Trauen in de Fraonse wet: trouwen onder huwelijkse voorwaarden.</i>
Freek (eigenn.) – Frederik
Freis – Fries
Freisch [frɛis] – Fries. <i>'Freisch boont'. 'Nen Freischen [frɛisxən] douk'.</i>
Freislaond – Friesland
frenchies (m.v.) – franje
früsselen, frosselen – stoeiend worstelen
fûkke (v.) m.v. fûkken – fuik
fûkkepot (m.) m.v. ~pötte, verkleinv. ~pöttien – foekepot, rommelpot
fusselen [fɔsəlɪ] – futselen
fûûzel (m.) – jenever
fûûzelgebed (o.) – geleuter onder invloed
gaar – gaar, verstandig. <i>Hei is nen gaaren: hij is goed bij. Hei is neit goud gaar: hij is niet wijs.</i>
gädderen (zw. w.w.) – rapen. Eerappel, ekkels gädderen.
gaffel
gaffeltånge , ook: knieptånge (v.) – oorworm
Gait (eigenn.) – Gerrit
gaive (v.) m.v. gaiven, verkleinv. gäifien – garve. Indien gedorst: schoof
gaiventrekken – de aan de 'schotvuarke' geprikte en door het 'balkenslop' toegereikte garven op 'n balken' (zolder) in ontvangst nemen.
gaiventrekker (m.) – zie: <i>gaiventrekken</i> . Hij die genoemd werk verricht.

galge (v.) – galg
galle (v.) – gal
galpen – mond of bek opensperren. <i>Galpen vån 'n honger. Een jonge vogel die gevoerd wordt, 'galpt'.</i>
gångs – aan de gang, begonnen. <i>'n Doomneer was al gångs, dû wi in de kaike kuømmen.</i>
gaogel – gagel. <i>Gaogel bussche.</i> Tandvlees
gaole (v.) – striem (ook in de huid), dikte in een weefsel, ontstaan door gebroken draad
gaon (göng–egaon, ik gao, dû geist, hei geit, wi, i, zei gaot0 – gaan, lopen
gaondeweg – langzamerhand
gaondeweggens – van lieverlede
gaonk (m.) verkleinv. gengchien – gang, gangetje
gaons m.v. gaonze, verkleinv. geansien – gans. <i>Het lop em op 'n geansien: ??</i>
gaoren [gõrn] – garen
gaove (v.) m.v. gaoven – gift, gave. <i>“Liäåven vån giften en gaoven.”</i>
gapse, gapsen, gapsene – wat men met beide aan elkaar gehouden handen opscheppen kan.
Gärråd (eigenn.) – Gerhard
garre (v.) m.v. garren, verkleinv. gärrechien – garde, dun twijgje met zijtakjes
Gärriet (eigenn.) – Gerrit
gäspe, gäspele (v.) m.v. gäspels – gesp
gäspelen (gäspelde–egäspelt)– gespen
gast (m.) m.v. gäste – vier schoven koren, op het land tegen elkaar gezet
gaste (v.) – gerst
gasterig (gästerig?) – ranzig
gastmaol (o.) – maaltijd, speciaal in de dagen van ondertrouw.
gat (o.) m.v. gääter, verkleinv. gäätien – gat, kuil
gat (o.) m.v. gätte, verkleinv. gättien – achterste. <i>Met et gat in de buatter vallen: met de neus in de boter vallen.</i>
gat-a-chat – bah, foei
gebiätteren (z. w.w.) – beter maken, helpen
gebrûk (o.) m.v. gebrükke – gebruik
gebrükken (zw. w.w.) – gebruiken
gebüüren (z.w.) – gebeuren. <i>'Zal et gebüüren?': wordt gezegd tegen bezoeker, die aanstalten maakt tot vertrek.</i>
gediin (o.) m.v. gediinen, verkleinv. gedientien – gordijn
gedreankte (o., verzamelnaam) – drank (niet alleen sterke drank)
gedûkt – gebogen.
geehonger (m.) – geeuwhonger
geer (o.) uier. <i>'n sikkengeertien : klein uier van een koe</i>
geerne – graag, gaarne

geeve – gaaf, ongeschonden, feit
Geeze (eigenn.) – Geesje, Gezina. <i>'n Oold Geesien: een oud besje</i>
gehäim (o.) – geheim
geheister (of: gehäister?) (o.) – drukte
gehüüegen (o.) – geheugen
geie [gɛiə] – strook gemaaid gras. <i>Het grös ;lig ån de geie.</i>
gein – geen
geiteling (m.) – gieteling, zwarte merel
geiten (guät–eguätten, ik geite, dû götst, hei göt, wi, i, zei geitet) – gieten.
geitkloomp (m.) m.v. ~kloompe, verkleinv. ~klöömpien – onderste deel van een klomp, bevestigd aan een stok, gebruikt om op de 'bleike' (bleek) liggende was te bevochtigen met water üt de bleik...
gek – gek
gekhäid – gekheid. <i>Alle gekhäid op 'n stökkien: scherts terzijde.</i>
geld (o.) – geld. <i>Geld vån eimaond hebben: geld van iemand op hypotheek hebben.</i>
Geldhöögte zie: 'hiöst'
geldsnieder (m.) – glazenmaker (insect)
gelg – gallig (van schapen). Ook door ziekte hol uitzierende en mager persoon
geliäagen – gelegen. <i>'t Koomp mi neit geliäagen.</i>
geliäagenhäid (v.) m.v. geliäagenheeden – gelegenheid. <i>Bie geliäagenhäid</i>
gelid – wijk. <i>Zie: bollengelid</i>
geliek – gelijk. <i>Vånsgelieken: insgelijk</i>
geljapiinen – Oostindische Kers
gelööve (o.) – geloof
gelte (v.) – vrouwelijk varken
gemächte (o.) – mannelijke genitalia
gemein – gemeen
gemeinschop [gəmeiŋsɔp] – gemeenschap
gemeinschoppelik – gemeenschappelijk
gemeinte – gemeente
gemoud – gemoed. <i>'Het gemoud schöt em vol'. Eimaond op et gemoud prooten. Ik hebbe eits op et gemopud.</i>
gemöute – gemoet. <i>Te möute: tegemoet</i>
genaont – maat, naamgenoot, kameraad ...?...
gendag [gəndág] – goeden dag. Ook: <i>'Dag te hoope' [tôpə]: dag samen</i>
geneiten (genät–genätten, ik geneite, dû genötst, hei genöt, wi, i, zei geneitet [gəneit̚])
gengelen (zw. w.w.) – drentelen, klungelen
geniäagen – genegen
geniäazen (genas–geniäazen) – genezen

genoug – genoeg
genöugen (o.) – genoeg. <i>Zien genöugen hebben: verzadigd zijn.</i>
genöuglik – genoeglijk
geräi (o.) – gerei, tuig. <i>Peerdegeräi: paardetuig</i>
gerak (o.) – hetgeen iemand toekomt. <i>Hei hef zien gerak: hij heeft zijn bekomst.</i>
gerechtighäid (v.) – gerechtigheid, eigendom. <i>I zeent op miene gerechtighäid: je bent op mijn grond.</i>
gereischop (o.) – gereedschap
gericht (o.) – gerecht, rechtbank
geschriien [gəsxrī ^e ñ] – schrijlings
gest – gist
gestäorig – gestadig
gestöulte (o.) – gestoelte; zitplaatsen in de kerk, grenzend aan de preekstoel en bestemd voor de leden van het kerkbestuur.
gevaor – paard en rijtuig
gevaor (o.) – gevaar. <i>Dät is met gevaor bezet: dat is gevaarlijk; dät is 'n kläin gevaor: dat is een geringe moeite</i>
gevaor [gəvō ^{er}] (o.) – gevaar, ook:moeite. <i>Dät is 'n kläin gevaor: dat is een kleine moeite.</i>
gevöul (o.) – gevoel. <i>Ne gevöulige siää: een gevoelige (pijnlijke) plek</i>
gewläär (O.) m.v. gewiäärs – geweer
gewièmmel [gəwī ^e məl] (o.) – gewemel
gewièttēn [gəwī ^e ɛtn] (o. zn,) – geweten
geworden [gəwō ⁿ] – opschieten. <i>Ik laote ù geworden: ik laat je je gang gaan. Daor kån ik met geworden: daar kan ik mee uit de voeten. Ik kån der neit met geworden.</i>
gewulfte (o.) – gewelf
gezelschop (o.) – gezelschap. Bijeenkomst van streng orthodoxe leden der kerk.
giäären – geren, scheef toelopen (van land, jurk etc.)
Giääarte, Giäätien (eigenn.) – Geertje, Geert
giäl – geel
giälgööze – geelgors. <i>Giälle zocht: geelzucht</i>
giebelen – gichelen
giènne , ook: ginne – gindse
giespelen [gispəl ⁿ] – “het reagent at et giespelt.”
giielen ?
giievebrulfte [gī ^e vəbrø ^l ftə] (v.) – bruiloft, waarbij de gasten iets meebrengen ter tegemoetkoming in de kosten
giievel (m.) m.v. giievels, verkleinw. giieveltien – gevel, ook: klep van een pet. <i>Nen grooten giievel: een grote neus.</i>
giieven (gaf–egiieven, ik giieve, dū gifst, hei gif, wi, i, zei giieft – geven. <i>Te giieve: te geef.</i>

giieverig – vrijgevig
ginne ook: giëne – gindse
ginneraal (M.) – geneeraal
ginten – ginds. <i>Wanneer Rusluie van 'ginten' spraken, bedoelden zij St. Petersburg.</i>
giöllen (giäölde-egiäöl, ik giölle, dû giäölst, hei giäölt, wi, i, zei giölt; o.v.t. dû giäöldest etc.) – gillen
giörgelen (zw. w.w.) – gorgelen
giötte (v.) – goot. <i>“De Giötten”</i> : bijnaam
giöttengat (.) – gootgat, opening in de keuken, waardoor afwaswater wordt weggevoerd.
gisse (v.) – bie de gisse: bij de vleet
glad-iizelen
glaons (m.) – glans
glas (o.) m.v. glääze, verkleinv. glääsien – drinkglas, vensterruit. <i>‘Vüür de glääze’: voor het raam. Dûür de glääze kieken: door het raam kijken.</i>
gleansteren (zw. w.w.) – glinsteren
gleent – glint, omheining
glemholt (o.) – glimhout, lichtgevend vermolmd hout
glemmen (glöm-eglömmen – glimmen, blinken. <i>“Het gleamp as 'n speigel”.</i>
glemsmiäär (m.) – schoensmeer
gliien (?-egliien
glissebääne (v.) m.v. ~bäänen, verkleinv. ~bääntien – glijbaan
glissen dû glidst, hei glid) – glijden
glööien (zw. w.w.) – gloeien
glööinig – gloeiend
gloud (m.) – gloed
glüppe – gluipen
glüppe (v.) – vinkenbaan, plaats om vogels te vangen. <i>Bartelinksglütpe, Jân Büttensglütpe, Fitsglütpe</i>
glüppert (m.) – gluiperd
godderen [godəŋ] – in stromen neervallen (regen). Ook: als men een rijkbeladen boom schudt.
goffert [gofət] – sterk gebouwde jongen of man
gold (o.) – goud.
golden [gɔɫŋ] (bn.) – gouden. <i>'n Golden allozie: een gouden horloge.</i>
gööbel
göölden [gø ln] (m.) – gulden
göönst (m.) – gunst
goonzen (zw. w.w.) – gonzen
gooren [gõrŋ] (m.) m.v. göörne, verkleinv. göörntien – moestuin (van het huis af gelegen)

goud (biätter–best) (bn.) – goed
Goundag [gõũndag] – woensdag. <i>'n Goundag: a.s. woensdag. Ook: ånkuommenden Goundag.</i>
Graads, Greads (eigenn.) – Gerhardus
gräävelen
grääven (gröuf–egrääven, dû grefst, hei gref) – graven
Gradda, Gradde (eigenn.) – Gerharda
graof (m., vr. graovinne) – graaf. <i>Men zegt: 'de graof.'</i>
Graofschop (de) (v.) – de Graafschap Bentheim
graot m.v. gräöte – graat
gräuelen [græũəln] –
greandel (m.) – grendel
greant – grint
greanze (v.) m.v. greanzen – grens
greanzen (zw. w.w.) – grenzen
greepe (v.) – brede houten schop, gebruikt om mest uit een stal te graven
greepvääme (v.) – houten rand van een greep (zie: greepe)
greite – griet
grenenholt – grenenhout
grebbe (v.) – greep
gribbelgrabbele (in de ~ smieten) – te grabbel gooien
griepen (grop–egreppen, ik griepe, dû gripst, hei grip, wi, i, zei griept)
griepstüüver (m.) – iemand die alles naar zich toe haalt
gries – grijs
griesmûülen – grijnzen
griffemeerd – gereformeerd
grofvaare – grootvader. <i>Men zegt: mien, zien grofvaare</i>
grommig – troebel. <i>B.v. water waar 'grommen' (verkleinv. 'grummechies') in zitten.</i>
Grönnigen – Groningen (stad)
Grönnigerlaond – Groningen (provincie)
gronzen
grööien (grööide–egrööit) – groeien. <i>N.b.: Groeien in de lengte is 'wassen'.</i>
grond (v.) – grond
groot (grötter–grötst) – groot. <i>De groote mäister: de hoofdonderwijzer</i>
grooten (de ~) – de voorname mensen.
groothäid (de ~) – de voorname stand
grööts – groots, trots. <i>'Nen gröötsen gek'</i>
gropmûrre (v.) – grootmoeder. zie: oote

grös [grœs] (o.) – gras
grössien (o.) – Duits muntstuk (Groschen), waarde 6 cent.
gröstukker – vogeltje dat zich veel ophoudt op weidegrond
gröun – groen, onrijp. <i>Gröun goud: ...</i>
gröunlaond – naam van een groep huizen, gelegen in het Westeinde, ver van de straat
gröupe (v.) ook: gruppe – greppel
grouve (v.) – begrafenis
grouvenööger (m.) – iemand, die ter begrafenis uitnodigt
grüs (o.) – gruis
grûúzelen (zw. w.w.) – griezelen
grûúzelig – griezelig
guatstein (m.) – gootsteen
guatte (v.) m.v. guatten, verkleinv. guättien – goot
guattendräk (m.) – modder uit het gootgat
guattenvischien [güatnviskiñ] – stekelbaarsje
gûchelen – gichelen
guffelen – stotende beweging bij het knikkeren
guppen (zw. w.w.) – met de holle hand water gooien
gust – niet drachtig. <i>'Ne guste kou'.</i>
güüren [gü'rn] – rijzelen, vallen van fijne, droge stof door naad of klein gaatje. <i>'Het güürt düür 'n balken': er valt stof door... van de zolder. Ook: 'n Balken güürt: ...</i>
gûúzen (zw. w.w.) – sterk stromen
haabiet (in 't ~) – in de kleren, gekleed
häägel m.) – hagel
häägen – behagen, bevallen. <i>Dät häägt mi: dat bevalt mij</i>
haaken (m.) m.v. haaken, verkleinv. hääkien – haak
häämtien (o.) – wezel
haanen (m.) m.v. haanen, verkleinv. hääntien – haan. <i>Trään as nen dreistüüversen haanen: parmantig lopen</i>
haanenhölter (m.v.) – hanebalken
haanentred (m.) – schrede van een haan; als voorbeeld van een kleine maat
hääntien (o.) – haantje
haar – links, roep tegen een paard dat links moet houden.
haaren (zw. w.w.) – scherpen van een zeis
haarhaamer (m.) m.v. ~haamers, verkleinv. ~häämertien – hamer, waarmee gehaard wordt, de zeis scherp geslagen wordt.
haarig – ruw. <i>Haarige lippen</i>
haarpad – scherpe kant, snijkant van de zeis, breedte ca. 1 cm.

haarspit (o.) – klein aambeeld, waarop de zeis gehaard wordt.
haarût [klemtoon tweede lettergreep] – bij krijgertje spelen “van bân tot bân” is haarût het sein, dat men van “bân” mag beginnen te lopen.
haaver (v.) – haver
Hääzeberentieslaond – een strook land ten zuiden van de dorpsstraatop het land van de Kappen (Hoff)
haazelniötte (v.) – hazelnoot
haazen (m.) m.v. haazen, verkleinv. hääsien – haas
haazenbrood – een soort mos
had [hat] (bn.) – hard. <i>‘Nen hadden kop’</i>
hadden – harden, uithouden
haibaige (v.) – herberg, café
häide (v.) – heide(veld). <i>Zie: heid</i>
Häidensloot (m.) – Voormalige sloot in de Weitemanslanden.
häie – wei van gekarnde melk
haifst (m.) – herfst. <i>‘Op ’n haifst’: in de herfst</i>
haike (v.) m.v. haiken, verkleinv. häikien – hark
hail – heil
Haim (eigenn.) – Harm, Herman. <i>Naor Waaterhaim brengen (dier): verdrinken</i>
häimeltien (o.) – huiskrekel
Haimsen (familienaam) – Harmsen
Häin (eigenaam) – Hein
häisteren (zw. w.w.) – haasten, overhaasten
hakke (v.) m.v. hakken, verkleinv. häkkien – hak, hiel; ook: achtereinde van een zeis
hækker (m.) – hakker
hakse (v.) – heks
häksel
häksel (o.) – haksel
Häksel, ‘t – ’t Hooge Hexel, buurtschap, westelijk van Vriezenveen
halfschäid – helft. <i>Eimaond halfschäid kuommen: iemand half tegemoet komen</i>
hälster (m) – halster
halszeerte (v.) – keelpijn
hången (hång–ehöngen, ik hånge, dû haongst, hei haonk, wi, i, zei hångt – hangen
haol, het ~ – haal, hengel: platte ijzeren reep met tanden, waaraan met een haakde ketel boven het vuur hangt in een boertenhuis. <i>Hei môt ait et haol schûûren: hij moet altijd het vuile werk doen</i>
haolboom (m.) – dwarsstang, waaraan het haol hangt
haond (v.) m.v. haonde, verkleinv. heandtien – hand
haonden – <i>Dät haondt mi neit: daar sta ik onhandig tegenover</i>

haon saom – handzaam
haon sche [hõñsxə] (m.) m.v. haondschen, verkleinv. heandschien – handschoen
haon stok (m.) – wandelstok
haon tâm – handtastelijk. <i>Neit haontâm worden: van mij afblijven</i>
haon dvätsel (o.) – handvat
haor (o. zn.) m.v. hööre, verkleinv. höörtien – haar. <i>Et haor vån 'n hoond weeten: het fijne van de zaak weten</i>
haors nieder (m.) – kapper
haost (zn.) haast
haoste – bijna
häöstig [hǣstəg] – haastig
happa – weg, verdwenen (gezegd tegen kleine kinderen)
häppien (o.) – hapje
haps – happig
hapscheere (v.) ook: hapschuättel – hapschaar, feeks, iemand die een grote mond opzet.
hapschöörig – ~ aoren: kleine aren met weinig korrels
hard draver (m.) – harddraver
Harden baig [hadnbaïg] – Hardenberg. <i>'Hei is vån 'n Hardenbaig': zegt men van een gierigaard.</i>
hard lööper (m.) – hardloper
harre – snel. <i>Nen harren lööper</i>
harre (bw.) – hard, snel. <i>Harre lopen. Et räagent harre.</i>
has – hars
häspel – haspel, ook: iemand die onhandig is
häspelen – haspelen, onhandig doen
häspen – hasp, hiel van een..., ham
hassens (m.v.) – hersens
hatte (o.) hart. <i>"Gezoond vån hatten" zegt men van een zieke, die nog goede eetlust heeft.</i>
hattog (m.) – hertog
haue (v.) – schop, waarvan het vlakke blad naar de steel is gebogen.
hauen [haũm (häu-ehäuen, ũ haust, hei haut) – houwen, slaan. <i>Braondholt hauen: brandhout hakken</i>
heandechies – tamelijk. <i>"Wūr geit et di?" "Zoo heandechies hen": het schikt nogal.</i>
heandel (m.) –
heandig – handig, klein, gemakkelijk. <i>'n Heandig jöönchien: een aankomende jongen. Dät kiön i heandig perbeeren. 'Heandechies ån': langzamerhand</i>
hebbedeenk (o.) – klein, onbetekenend voorwerp

hebben (har–ehat, ik hebbe, dû hest, hei hef, wi, i, zei hebt; ik harre û haist, hei har, wi, i, zei hadden. <i>Har i et der ok wier: ben jij daar ook weer. Hei hef ne dochter vån Graads: hei is getrouwd met een dochter van Graads. Zich weeten te hebben en te hoolden: zich een houding kunnen geven. Hei hef zich goud: hei maakt het goed. Dån heb i û goud ehat:...</i>
hebben (o, zn.) – Eimaonds ~ en hoolden – al zijn bezit
hebberecht (m.) – betweter; iemand die altijd gelijk wil hebben
hebberig – hebzuchtig
heeden, och heeden – uitroep van verbazing
heeder (m.) – herder. <i>beisteheeder, schaopheeder</i>
heederen – “ <i>Hei geit aaltien achter mi ån te heederen.</i> ”
heelde [hēlə] (v.) – hilde, zoldering boven een stal
heelegaar – geheel, helemaal
heender – hinder
heenderen (zw. w.w.) – hinderen
heenzen (höönk–ehöönken, dû heenkst) – hinken
heer [hēː] – heer
heerd (m.) – haard. <i>Op ’n heerd: in het woonvertrek (boeren keuken)</i>
heerink (m.) – haring
Heerink, Heerik (eigenaam) – Hendrik
heerschop (o.) – heerschap. <i>’n heerschop: baas. Met ‘heerschop’ werd het hoofd van het gezin door bedienden aangesproken. Een ‘hypotheekgever is ook heerschop ten opzichte van zijn hypotheekhouder en zegt: Ik zin heerschop uaaver (?)</i>
heerzein (o.) – ogenblik, ook: hypotheekhouder. <i>In ’n heerzein was he vot: in een oogwenk was hij verdwenen.</i>
heia (v.) wieg
heid (o.) – heideplant
heidbiössel (m.) – heideborstel
heiten (hette(hedde?)–het, ik heite, dû hetst, hei het, wi i, zei heitet [hēit], hette, hetst, hetten (?)
hekke (o.) – hek
hekkenspringer (m.) – wildebras
helg – boos, nijdig. <i>Nen helgen hoond: een nijdige hond. ’n Helg zwiäär: een bijna rijp zweer.</i>
helgkop (m.) – driftkop
helle (v.) – hel. <i>Eerappelhelle: (?) aardappelkuil met graszodedn en (?)</i>
hen [hēñ] – heen, naar. <i>Hen en ’t wier: een ogenblikje. Hen en der wier (ouder: hår en wier dā): heen en weer. Hengaon: heengaan Hei is hen grösmeeien: hij is gaan gras maaien Hen bütten, hen buaaven, hen oostert, hen westert. Het is al aorig hen: het is al laat. Dåt laot hen: dat kan wel zijn. En zoo wat hen: enzovoort.</i>
henbrengen (brachen hen–henebracht) – begraven
henge (v.) – hengsel
hengsel (o.) m.v. hengsels – scharnier met haak of pin
henlæggen (liää hen – hen–elegt): neerleggen

henne (v.) m.v. hounder – kip
Herre (eigenaam) – Herman
hessel (m.) – stouter van glas
hetsig – heet, vinnig. <i>Nen hetsigen aord: een vinnige aard. Hetsig van et loopen.</i>
hette (v.) – hitte
hiägde (v.) – heg, haag
hiävel (m.) – hevel
hiävelen – hevelen
hiäkkele (v.) – hekel, vlaskam, werktuig voor bereiding van vlas. Ook: uitsteeksel aan de zeis waarmee deze aan de steel is bevestigd
hiäkkelen – hekelen, vlas kammen
Hiäldern – Hellendoorn
hiëmd [iɛmt] (o.) m.v. hiëmdde [iɛmdə], verkleinv. hiëmdtien [iɛmtiɲ] – hemd. <i>Eimaond et hiëmd vån et gat vraogen: iemand helemaal uitvragen.</i>
hierlaonds – uit eigen land
hiimen [hi̯m̩] – hijmen, hoorbaar ademen van asthmalijder
hikiäkster [hikiäkstər] – klapekster
himphaomp –
Hindrik, Hink (eigenaam) – Hendrik, Henk
hiöst [iœst] – begroeide hoogte. <i>'Lemåns hiöst': stuk land, hoogte (rug) door het land</i>
his – heet. <i>"De soep is his"</i>
hissen – hitsen. <i>Met 'his hoond' trachten jongens een hond te sarren.</i>
hit pers.vnw.) – het, zij
hof (m.) m.v. hōffe, verkleinv. hōffien – tuin
höien (hōdde?–ehöt?, ik höie, dū hödst, hei höt, wi, i, zei hōit) – hoeden. <i>Ik zal mi höien.</i>
hok [hok] m.v. hukke, verkleinv. hukkien – hok
Hollander Graven
hölpe (v.) – hulp
holskrabben (mv.) – hulst
holt (o.) m.v. hōlter, verkleinv. hōltien – hout
hölten (bn.) – van hout. <i>Ne hōlten vloer: een houten vloer</i>
holthäkker (m.) – houthakker
holtplas (m.) – opslagterrein van een houthandel
hompel (m.) m.v. hompels – hommel. <i>Hompelnust</i>
hoo [hō] – halt
hööfd (o.) m.v. hööfde, verkleinv. hööfdtien – hoofd. <i>zie ook: kop</i>
hooge (hööger–höögste) – hoog, boven. <i>Hooge op 'n baig: boven op de berg. Höögerop gaon, het höögerop zōuken: in hoger instantie recht zoeken. Höögerop willen. Hen hoogen: omhoog, naar boven</i>

höögen – de inzet verhogen bij een verkoping
hooghäid (v.) – de voorname stand. <i>Dät is niks as hooghäid: dat is niets dan verbeelding.</i>
höögte (v.) – hoogte. <i>In de höögte gaon: omhoog gaan.</i>
hööien (zn.) In et hööien – in de hooitijd. <i>I houft neit hen hööien:gezegd wanneer iemand doet alsof hij haast heeft..</i>
hööien (zw. w.w.) – hooien
hoolen (w.w.) (höul–ehoolen, ik hoole, dū haolst, hei haolt, wi, i, zei hoolt; ik höul, dū höulst, ei höul, wi, i, zei höulen) – houden, dragen. <i>Het ies kån al hoolen: het ijs draagt al. De proot kiönnen hoolen: aan de praat kunnen blijven.</i>
höömpelen – kreupel lopen (hompelen)
hoond (m.) m.v. hoonde (of höönde), verkleinv. hööndtien – hond. <i>Op 'n hoond: aan lager wal.</i>
hoondehaor (o.) – hondenhaar, een soort slecht, fijn gras
Hoondekrallenholt (o.) – vuilboom
höönkeren (zw. w.w.) – hunkeren
hoop (m.) m.v. hööpe, verkleinv. hööpien – hoop, nen hoop: veel. <i>Nen hoop wille: veel pret</i>
hoope, te ~ – tesamen. <i>Dag te hoope [dag tōpə]: dag samen (groet).</i>
höörders (m.v.) – hoorders, afgevaardigden van een kerkgemeente die naar een te beroepen predikant gaan luisteren
höören [hō ɾŋ] (zw. w.w.) – horen, luisteren.
höörig – gehorig
hoorn (m.) m.v. höörne – hoorn
höözen – hozen
hoppe [hopə] (v.) – fluitje van de steel van de paardebloem of van de bast van een...sappige wilgentiwig of lijsterbes
horre (v.) – hor (in raam), zeef voor grind...
horren, zaond horren – zand zeven
Hospers – familienaam, oorspr. Hospes (=waard, kastelein)
hötken –
houd (m.) m.v. höude {hœǔə}, ook: höie, verkleinv. höichien – hoed. Ook: beugel waarmee de dorsvleugel bevestigd is aan de stok
houk (m.) m.v. höuke(r), verkleinv. höukien – hoek
hounder (m.v.) – kippen. <i>Enkelvoud 'kip' is 'henne'</i>
hounderbenne (v.) – kippenmand
hounderfraons – brabbeltaal van klein kind
houndergat (o.) – opening in achterdeur, waardoor kippen naar buiten kunnen.
hounderhok (o.) – kippenhok
houderlûk (o.) – afsluitbare opening in de buitendeur van de deel voor de 'hounder' (kippen). <i>zie: lûk</i>
houst (m.) – hoest

housten [hõʊsɛn] – hoesten. ‘Ik houste [hõʊsə] ù wat’, ‘of: ik zal ù wat housten’: een weigerend bescheid geven.
houve (v.) – hoeve. <i>De Ooster- en de Westerhoeve</i>
houven (zw. w.w.) – behoeven.
huaaze [ũāzə] (v.) m.v. huaazen – kous
huaazenvõtlege – kousevoeten. <i>Op huaazenvõtlege lopen.</i>
huappe [ũapə] – hoop
huappen (zw. w.w.) – hopen
huarpe [ũarpə] (v.) m.v. huarpes – hoornaar
hûd – lichaam. ‘Zeerte in de hûd’. <i>Hei is neit goud in de hûd. In de hûd was et nen gouden keerl.</i>
hûddig – gezet. ‘Ne hûddige baas’, ‘n hûddig wicht’
huënnig [ũɛnəg] (m.) – honing
huënnig [ũɛnəg] (m.) – honing.
huënnigröote (v.) – honingraat
hûkke (v.) – hurk. <i>Op de hûkke: gehurkt. Hûkkien glissen: gehurkt baantje glijden.</i>
hûkken – in elkaar zitten (niet noodzakelijk gehurkt), huiveren
hûkkerig – rillerig. ‘Ik zin zoo hûkkerig’
hulle (v.) – lage mand van gevlochten stro, waarin een iemker een bijenzwerm opvangt. Spottend voor zonnehoed van de boeren.
huppe (v.) m.v. huppen – heup. <i>Het op de huppen hebben: uitgelaten zijn.</i>
hüs (o.) m.v. hüuze, verkleinv. hüssien – huis, w.c.
hüsbliiverskörtien (o.) – ‘Du geïst met op et hüsbliiverskörtien’: jij gaat niet mee! zie ook: kaore
hüşhaolige (v.) – huishouding, gezin. ‘Wi kuomt met de heele hüşhaolige’.
hüşhaolster (v.) – huishoudster
hüşhenne (v.) – vrouw, die weinig uitgaat
hüşkunnig – zich bij iemand anders thuis gevoelen.
husselen [hõsəlŋ]. <i>Loopt hen husselen: loopheen, loop rond.</i>
hüssien (o.) – bestekamer
hüsstiää (v.) – huisstede, plaats war een huis kan staan
hut – vooruit, gezegd tegen een paard
hutte (v.) m.v. hutten, verkleinv. huttien – hut
huttentut ‘Ûaaver ‘n huttentutbessen etraut’ ZEGT MEN VAN EEN ONGELUKKIG HUWELIJK.
hüüegen (zw. w.w.) – heugen. <i>Mi hüüegt, het hüüegt mi.</i>
hüülen (zw. w.w.) – huilen schreien. <i>Zie ook: liepen</i>
hüüre (v.) – huur
hüürjääger (m.) – huurkoetsier
hüüveren (zw. w.w.) – huiveren
hüüverig – huiverig

hūzeeren (zw. w.w.) – verblijf houden
i – u, jij
iäägde (v.) – eg
iääkster – ekster. <i>De eine iääkster schealt de aondere vûür zwatgat üt: de pot verwijt de ketel, dat hij zwart ziet.</i>
iäävengiöllli [iäv̥n̥œli] (o.) – evangelie
iäpse (v.) – een wilde meid. <i>'Ne weelde iäpse'.</i>
iätten (at – e-iätten, ik iätte, dū etst, hei et, wi, i, zei iättet [iæt̥] – eten. <i>'I mönt in hūs kuommen wat iätten': je moet komen om te eten.</i>
iättik (m.) – azijn
iedel – ijdell
iederein, iedereine – iedereen. <i>Zie ook: elkenein</i>
iejt zoo iejt – zo is het
ieken – ijken van maten en gewichten
ieker (m.) – ijker van maten en gewichten
ieperon (m.) – roerdomp
ies (o.) – ijs
ietsien – ietsje. <i>ook: ietsies</i>
ieven [iēvən] – even (van een getal)
iezel (m.) m.v. iezels – ezel
iil [iil] – ijl. <i>Ne iile locht</i>
iilen [iil̥n] – ijlen
iilgat – opening in een bijenkorf. <i>Zie ook: tiilgat</i>
iimen (m.v.) – bijen. <i>Een enkele bij is 'ne bieje'</i>
iimenschûûr (o.) – bijenstal
iimker (m.) – bijenhouder
livelsbaig [iiv̥lsbaig] (m.) – de Eversberg bij Nijverdal
iiver – ijver
iizel – ijzel. <i>(zie ook: giizel)</i>
iizelen – ijzelen
iizer (o.) – ijzer
ik – ik. <i>ook: 'ikke' (los van een werkwoord). Wei is daor? Ikke</i>
in (voorz.) – in. <i>'Wi hebt de ragge in': wij hebben de rogge binen. 'Wi hebt et verbau in': wij hebben de oogst binnen. 'Wi hebt de ragge der in': wij hebben de rogge gezaaid.' Wi hebt de eerappel der üt': wij hebben de aardappelogst binnen.</i>
inbeenden (böönd [bō̃ ñ] in–ineböönden) – inbinden. <i>Ik kièk em es goud ân en dū böönd he in.</i>
inbiörgern (zw. ww.) – inburgeren
inboudel (m.) – inboedel

ingeiten (guät in–ineguätten) – inschenken
inhaalderig – inhalig
inhüzen (hüüsde in–inehüüst) – inhuizen: een woning betrekken
inkieken (kièk in–inekièkken) – inkijken, aankomen. <i>'Kuomt es inkieken': kom eens aanlopen.</i>
inkûülen (zw. w.w.) – inkuilen van veldvruchten.
inrääkelen (zw. w.w.) – inrakelen, het vuur van de open haard in de 'rääkkûüle' bergen
inschei (o.) – klein kistje, bevestigd aan een zijkant van een stapelkist
inschriiven (schreef in–ineschriieven) – inschrijven, in ondertrouw gaan. <i>'Ze hebt hen inschriiven ewiäst: ze zijn in ondertrouw gegaan.</i>
inschüünen (zw. w.w.) – opstoken, iemand iets (?), in het geheim tot iets opstoken
instraoten
intiiegen [iĩtī ^ē ŋ] – tegemoet, ook: tegen. <i>Ik hebbe der neit in tiiegen, of: op tiiegen</i>
intrauen [iĩtraũm] (zw. w.w.) – introuwen bij de ouders van man of vrouw.
iöllie (m.) – olie. <i>'In 'n iöllie wiään': dronken zijn.</i>
iöllieslääger (m.) – olieslager
iörgel (o.) – orgel
iörgenist – organist
jächte (v.) – slechte koffie
jachterig – druk, gejaagd
jak (o.) – jak, vrouwenkledingstuk
jao – ja, immers. <i>Zoo is et jao goud.</i>
jaol – lineaal. Ook: jaolt
Jaontien (eigenn.) – Jantje
Jaopik (eigenn.) – Jacob. <i>Sunt Jaopik: oogsttijd, 26 juli</i>
jaor [jōr] (o.) m.v. jaoren – jaar. <i>'s jaors: jaarlijks</i>
jaorstied (v.) – tijd van het jaar. <i>'Um disse jaorstied'</i>
jaowal [jōwa] – jawel
jappen – vrolijk blaffen
jas (m.) m.v. jässe, verkleinv. jässien – jas
jäusteren (zw. w.w.) – schreeuwen van pijn, janken <i>Een hond, die pijnlijk getrapt wordt, jäustert.</i>
Jehåns (eigenn.) – Johannes
Jenne, Jennechien (eigenn.) – vrouwennaam
jlepe (v.) – een bangert. ook: jiepert. <i>'Ne bånge jiepe'</i>
Jödde ook: Jörre – Jood
jöddenspieje (v.) – spuug als surrogaat voor plakmiddel
jödderiie (v.) – beetnemerij
Jöddinne (v.) – Jodin

jöds – joods
jökken (zw. w.w.) – jeuken
jonge (m.) m.v. jongs (ne ~, de ~, dei jonge) – jongen.
Joo ‘joo zoo goud’ – nog wel zo goed
joonk (junger, jööngst) – jong. <i>Vánniejs joonk worden: 2° jeugd</i>
Joonker (familienaam) – Jonker
Jozep (eigenn.) – Jozef
juffer (v.) m.v. juffers, verkleinv. juffertien – juffrouw
jufferen – goed staan. ‘ <i>Laonk en smal, dät juffert wal</i> ’.
jufferhaaver (v.) – Vóór de reformatie moesten sommige erven een zekere hoeveelheid koren leveren aan het Juffer- of Bagijnenklooster te Almelo. Later aan de kerk.
juffertien (o.) – libel
júsge (v.) – vrouwelijke wildebras
jüst – juist. <i>Jüstement</i>
Ka [kā] (eigenn.) – vrouwennaam Kaatje. ook: vrouw die erg bijdehand is.
kääkelen (zw. w.w.) – kakelen. ‘ <i>Kääkelen is niks, meer äier läggen</i> ’: praatjes vullen geen gaatjes.
kaamer (v.) – deel van een huis, dat wel verhuurd werd. ‘ <i>Bie eimaond in de kaamer wonnen</i> ’.
kaamerdouw – fijne katoenen stof. <i>Kaamerdouwse mussen (mutsen) werden gedragen in lichte rouw. ‘Kaamerdouksen rau’: lichte rouw(2° jaar)</i>
kaane (v.) – karn
kaanenmelk (v.) – karnemelk
kaar – vischkaar
kaarte [kātə] (v.) m.v. kaarten, verkleinv. käärtien
kadaster (o.) – kadaster
kadäts – kittig
käffen – keffen
käieren (zw. w.w.) – kuieren, wandelen, praten. ‘ <i>n Eandtien käieren</i> ’. zie: <i>verkäierige</i>
kaike (v.) m.v. kaiken, verkleinv. käikien – kerk
kaikenraad (m.) – kerkenraad
kaikenrot – bewoners van de huizen, dicht bij de Ned. Herv. Kerk
kaikhof (m.) m.v. kaikhöffe – kerkhof
kaikhoud (m.) – kerkhoed
kaikmäisters (m.v.) – kerkmeesters
kaikvolk (o.) ook: kaikelöie (m.v.) – kerkgangers
käilen – keilen, werpen
kaimejakken – kermen
kaimen (zw. w.w.) – kermen
kaimse (v.) – kermis

kaimswottel – kalmoes
Käistiège, de~ – Kerksteeg, de weg naar Almelo en die naar Sibculo (Westerhaar)
kaiven – kerven
käizer (m.) (de käizer) – keizer
käizervrie – eigen baas
kalf (o.) m.v. kälver, verkleinv. kälfiën – kalf. zzie ook: kies
kalkiste (v.) –
kalverschot (o.) –
kamnet (o.) – kabinet, linnenkast
kaom (m.) – kam van een haan. <i>zie: reikaom</i>
kaomp
kaomsel – schimmel op vloeistoffen
kaonker – kanker
kaons ook kaonst – kans
kaont – helemaal. <i>Kaont van pesiël, ~ op 't rebat</i>
kaont – netjes??
kaonte (v.) m.v. kaonten, verkleinv. keantien – kant. ‘ <i>De groote en de kläine kaonte’ heetten twee klassen in hetzelfde schoollokaal.</i>
kaore ([kō ^e rə] m.v. kaoren, verkleinv. käärtien [kō ^e rtiñ] – kar. <i>Zieook: hüsbliiverskäärtien</i>
käärtien [kō ^e rtiñ] (o.) – karretje. <i>zie ook: kaore</i>
kapaobel – bekwaam, niet dronken
kapliiven
kappe (v.) m.v. kappen, verkleinv. kappien – kap, kap van een huis, vrouwenmuts. ‘ <i>Et hüs is oonderde kappe</i> ’.
kapsies – strubbeling. <i>Kapsies maaken: tegenstribbelen</i>
kaspel – kerspel
kaspelslasten (m.v.) – kerspelslasten, gemeentebelasting
kasse (v.) – kers
kasseer – kassier
kassenboom (m.) m.v. kassenbööme – kersenboom
kastäil (o.) – kasteel. ‘ <i>n Kastäil vån 'n hüs</i> ’.
kaste (v.) – verzekering. <i>braondkaste, peerdekaste</i>
kaste (v.) m.v. kasten [kas ^e n, verkleinv. kästien – kast
kastettige – ijzeren hek voor de kerk
kateker (m.) – eekhoorn. <i>zie ook: boomeiker</i>
kathaazen (m.) – erg bijdehand meisje in ongunstige zin
katte (v.) m.v. katten, verkleinv. kättien – kat. ‘ <i>A-i de katte op et spek beendt, vret he het neit</i> ’. ‘ <i>Ziene katte is biätter as aondermãns kou</i> ’.
kattenkaimse (v.) – rommelige beweging

kaue (v.) verkleinv. käuchien – kooi. <i>Een eendenkooi is 'ne kooi'</i>
käuen (zw. w.w.) – kouwen
kaveeren (zw. w.w.) – verzekeren. <i>'Dät kaveere ik ù'. (Van Dale: caveren)</i>
kazerne, de ~ – naam van een huis van drie gelijkvloerse woningen onder één dak, gelegen in het Westeinde
kedäids –
keend (o.) m.v. keender, verkleinv. keendtien – kind
keende, te ~ – kinds
keenkhoust (m.) – kinkhoest
keerl (m.) m.v. keerls, verkleinv. keerltien – man. <i>'Keerl en geneande!': uitroep van verbazing</i>
keerlement – uitroep van verbazing
keerlswaik (o.) – mannenwerk
keerse (v.) m.v. keersen, verkleinv. keersien – kaars
keeze (v.) – kaas
kezebloume (v.) – tuinaanjelier
kezen (m.) – (een) kaas
keil (m) verkleinv. keiltien – kerel
keizen (w.w.) (kuäas–ekuääzen) – kiezen
kemies (m.) – commies
kemoosies (m.v.), 'kemoosies maaken' – drukte maken
kenaal (o.) – kanaal
kepot -- kapot
keteer (o.) – kwartier (vijftien minuten)
kiäären (zw. w.w.) – vegen. <i>'De straote kiäären'. Vroeger moest iedere inwoner voor eigen huis de straat vegen. De veldwachter riep het luidkeels rond als de burgemeester het nodig vond en last gaf.</i>
kiälle [kĩælə] (v.) – keel
kiälzeikte (v.) – keelziekte
kiättel (m.) m.v. kiättels, verkleinv. kiätteltien – ketel. <i>'Ån 'n kiättel slaon: luid schreeuwn om hulp</i>
kiättene (v.) – ketting
kiefte m.v. kieften – kievit
kiek – kijk. <i>Ût de kiek: uitstekend</i>
kieken (kièk [kĩęk] – ekièkken, ik kieke, dũ kikst, hei kik, wi, i, zei kiek) – kijken
kiènnebakke (v.) – kinnebak, wang. <i>Dikke kiènnebakken: dikke wangen</i>
kies (m.) – kalfje. ook: kiesien. zie ook: kalf
kieselen (zw. w.w.) – kietelen
kiesmån – kalfje
kiiegel [kĩ̄egəl] – kegel
kiiegelen [kĩ̄egəlŋ] – kegelen

kiil [kīl] – kiel
kiinen (m.v.) – uitspruitsels aan aardappelen
kiinen (m.v.) – zemelen van boekweit.
kiinen [kīn̥] (zw. w.w.) – ontkiemen
kiinstobben [kīñstom̥] – boomstronk met wortels, die gevonden wordt in de veengronden bij het turfsteken. ook: käistobben
kikkerdril – kikvorseneieren
kikkert (m.) – kikker
kiökken (v.) m.v. kiökkens, verkleinv. kiökkentien – keuken. ook: kiökkene
kiönnen (kon [koñ] – ekiäönt, ik kån, dũ kaonst, hei kån, wi, i, zei kiönt; ik kon, dũ koonst, hei kon, wi, i, zei konnen – kunnen. <i>Neit goud kiönnen: ongesteld zijn. Goud te hoope kiönnen: goed samen overweg kunnen.</i>
kiöste (v.) – korst
kiöttel (m.) – keutel
kiötteltop (m.) m.v. ~töppe – welig gras op de plek waar vroeger koedrek is gevallen.
kiötten – korten. <i>De dääge kiöttet [kīæt̥]</i>
kiöttinge [kīætəgə] – korting
kiötzäage (v.)
kippe (v.) – strooien zomerhoed voor vrouwen met veruitstaande voorrand.
kipse (v.) – wintermuts
kirre (v.) – zogenaamde dubbele hit. ook: kidde, kid
kiste (v.) m.v. kisten [kis̥n̥], verkleinv. kistien – kist. <i>zie ook: vat</i>
kistentüg [kis̥ntüg] (o.) – feestkledij
kläagen (zw. w.w.) – klagen
klaapen – oppenvlakkig dorsen, zodat nog koren in de aren achterblijft.
klaapstroo (o.) – stro waarvan alleen de aren geraakt zijn. ... zie: klaapen
klabäie (v.) – kletskaus, babbelaarster
kläi (m.) – klei
kläien (zw w.w.) – bonken veen stuk hakken als voorbereiding tot veenbranden
kläimerig – klef
kläin – klein
klaondizie (v.) – klandizie
klaonk (v.) – klank
klaonten (v.) m.v. klaonten – klant
klaor [klôr] – klaar. <i>Nen klaoren: een klare borrel</i>
klaorlütter – louter. <i>klaorlütter gold: geheel en al goud</i>

Klaos, Kläösien (eigenn.) – Klaas, Klaasje. <i>'Nen stiiven Klaos'</i> .
klaover (v.) – klaver
klappe (v.) – <i>Nao de klappe gaon: naar bed gaan</i>
klassineeren – druk praten, leuteren, event. met drukke gebaren
klaue (v.) – klauw
klausteren (zw. w.w.) – klauteren
kleed (o.) m.v. kleede, verkleinw. kleedtien – japon. <i>'n Mooi zieden kleed'</i>
kleedwaage (v.) m.v. kleedwaagens – boerenwagenmet witte huid
kleenken (klöönk–eklöönken) – klinken
kleer (m.v.) – kledingstukken. <i>Kleeraazie</i>
klieteren – morsen, kladden met water, verf e.d.
klokke [klokə] (v.) – klokken
klokke [klɔkə] (v.) m.v. klokken, verkleinv. klökkien – klok
klommeren [kloməŋ] (zw. w.w.) – kleumen
klonnie – eau de cologne
kloomp (m.) m.v. kloompe, verkleinv. klöömpien – klomp
kloompenmaaker (m.) m.v. ~s – klompenmaker
kloompstiäavel (m.) – klomplaars, klomp met leren schacht als een laars
kloont (m.) m.v. ~n, verkleinv. klööntien – klont. <i>'Zoo klaor as 'n klööntien: zo duidelijk mogelijk</i>
Klooster (o.) – 'Het Klooster' is de buurtschap Sibculo. (Hieronder verstaat men ook de Westerhaar?) <i>'Dei wont op et Klooster': die wonen in Sibculo</i>
klööven (w.w.) – kloven
klop – slaghout van een dorsvlegel
klöpper (m.) – klerenklopper. ook: drijver op de jacht
klouk (klöuker–klöukst) – kloek, verstandig. <i>Vánaigens klouk üt worden: ergens wijs uit worden.</i>
klûf (m.) m.v. klüüve, verkleinv. klüffien – kluij
klungeläöle – jener met stroop. Wordt met een lepel uit een kom toegediend wanneer de bruid voor de kerkelijke trouwplechtigheid wordt afgehaald.
klûsteren – warmen
klütten (m.) m.v. klütten, verkleinv. klüttien – kluit. <i>Nen klütten buatter</i>
klüttenschuppe (v.) m.v. ~n, verkleinv. ~schuppien – schopje van een schaapherder
klüün – veengrond – – –
knäägen (zw. w.w.) – knagen. <i>'Dät knäägt û wal': dat doet wel zeer.</i>
knapkouke (v.) – knapkoek, een platte, harde koek
knäppert (m.) – kapje van een wittebrood. ook: stüttenknäppert
knarre m.v. knarren, verkleinv. knärrechien – oud mensje
knasterbot (o.) – kraakbeen
knasteren (zw. w.w.) – kraken. <i>'Dät knastert tusschen de taonde'</i>

knei (o.) m.v. kneine, verkleinv. kneichien – knie
kneihälster –
kneizen – kniezen
Knel (eigenn.) – Knelis, Cornelis
knibbelen (zw. w.w.) – kibbelen
knief (m.) – zakmes
kniepen (knièp [knīɛp] – eknièppen, ik kniepe, dû knipst, hei knip, wi, i, zei kniept; ik knièppe etc. – knijpen
knieperig – gierig
kniepert (m.) m.v. kniepers [knipəs] – gierigaard, ook: bang persoon
kniievel [knī ^ē vəl] – knevel, snor
kniievelen – knevelen
kniine (v.) m.v. kniinen, verkleinv. knientien – konijn
knikkel (m.) m.v. knikkels, verkleinv. knikkeltien – knikker. <i>Zie ook: hessel</i>
knikkelen (zw. w.w.) – knikkeren
knikken (zw. w.w.) ook: knakken – knikken, een knak krijgen <i>'n Toug is eknikt': de tak is geknakt</i>
kniökkel (m.) m.v. kniökkele – knokkel, kneukel. <i>'A-k û in de kniökkele kriige!'</i>
kniötteren (zw. w.w.) – kreuken
knippe (v.) m.v. knippen, verkleinv. knipien – knip, kleine beurs. ook Kroeg(?)
knippiesmusse (v.) – neepjesmuts
knipslag (m.) m.v. knipsläage, ook: knipgat (o) m.v. knipgäater – gat in wagenspoor
knolle (v.) m.v. knollen, verkleinv. knöllechien – knol. <i>'Dei knollen wil iätten, möt Laurens neit vergiätten': (St. Laurens, 10 augustus, zaaitijd voor knollen.</i>
knollenbuatter (v.) – boter uit melk van koeien, die met knollen gevoerd zijn.
knollengrün – knollengroen, raapstelen
knooien (z. w.w.) – knoeien, benadelen. <i>'Hei knooit û': hij benadeelt je.</i>
knoop (m.) m.v. knööpe, verkleinv. knööpen – knoop (aan kledingstuk)
knop (m.) m.v. knöppe, verkleinv. knöppien – knop
knup (m.) m.v. knuppe, verkleinv. knuppien – knoop in draad of touw. ook: <i>'Nen knup in 'n zakdouk läggen'</i>
knupdouk (m.) m.v. ~döuker, verkleinv. ~döukien – knoopdoek
knuppen (zw. w.w.) – een knoop leggen.
knusselen (zw. w.w.) – knutselen
knussies – knusjes, <i>Knussies te hoope: knus bij elkaar</i>
knüst (m.) m.v. knüste, verkleinv. knüstien – knuist, kwast in hout. <i>'Laot ik û neit in de knüst4e kriigen!'. Hei hef wat in de knüste: hij is sterk</i>
knüüren – geluid maken van een zuigeling die zich behaaglijk gevoelt.
köieren <i>zie: käieren</i>
kokhalzen [kokhalzən] – kokhalzen

kokkerellen [køkəɾɛlɲ] – koken uit liefhebberij
koksen (e.v. en m.v.) – volgelings(en) van Ds. De Cock te Ulrum, die zich in 1834 afscheidde van de N.H. Kerk)
kolders [kɔldəs] – dolzinnig, als van een paard, dat kolderziekte heeft.
komme [komə] (v.) m.v. kommen, verkleinv. kummechien – kom, kopje
konträie m.v. konträine – omstreek, contrei
köökelder (m.) – iemand die acrobatische toeren maakt
köökelen (zw. w.w.) – goochelen
köökelspil (o.) – soort circus op de kermis
kool (m.) m.v. kööle, verkleinv. kööltien – kool (groente)
koold (köölder [kø ldər–kööldst [kø lst] – koud
kooldfiester (m.) – koukleum
kooldslächter (m.) – vilder
koole (de) – koorts
kööndig – kundig, bekwaam
köönst (v.) – kunst
köönstig – kunstig
kooppen (kofde–ekoft, ik koope, dû kofst, hei kof, wi, i, zei koopt) – koopen
kööper (m.) – koper (iemand die iets koopt)
kööpien (o.) – koopje
köörnen (m.v.) – zaadjes, pitten van appel e.d.
köörntien (o.) – korreltje. <i>Appelköörnen – appelpitten</i>
koorse (v.) – koorts
kop (m.) m.v. köppe, verkleinv. köppien – kop, hoofd. <i>zie ook: hööfd</i>
kopköökelen – kopjebuitelen
kopscheiten – kopje duikelen
kopzeerte (v.) – hoofdpijn
kopzuarge [køpzüargə] – tobberijen
kost (v.) verkleinv. köstien – kost. <i>Hei hef de kost vüür et iätten: hij kan gratis eten. Hei hef zien köstien ekoft: hij is onder dak.</i>
köster (m.) – koster
kösteren (zw. w.w.) – babbelen. <i>'Wi hebt met Borggreve wat åfeköstert'.</i>
kösteriie [køsteri̯e] (v) – kosterwoning
kottechessaosie (V.) – catechesatie. <i>zie ook: leere</i>
kottecheseermäister (m.) – catecheseermeester
kottechismus (m.) – catechismus
kou (v.) m.v. koune (later: beiste), verkleinv. köuchien – koe. <i>'A-i recht um ne kou, gii-ev-i der einen tou'</i>
koubloume (v.) – paardebloem

kouheedertien (o.) – gele kwikstaart
koukalf (o.) m.v. ~kalver, verkleinv. k:alfien – vrouwelijk kalf. ook: stièrkenkalf
kouke (v.) – koek. <i>'Grønniger kouke'</i>
kouken (m.) (e.v. en m.v.), verkleinv. köukien – koek, koekje. <i>zie ook: möppien</i>
köulderig – kouwelijk
köulte (v.) – koude. <i>De köulte in de haonde: winterhanden</i>
köun – koen
kouse (v.) m.v. kousen, verkleinv. köusien – kous. <i>zie ook 'huaaze' [ũázə]</i>
Kouverde – Coevorden
kouwäide (v.) – weiderecht voor één koe in gemeenschappelijke weide.
kraa – schepnet met lange steel om te vissen
kräägen (m.) m.v. kräägens, verkleinv. kräächien – kraag
krääkelink – krakeling
krääken (zw. w.w.) – kraken
kraane (v.) m.v. kraanen, verkleinv. krääntien – waterkraan, ook: draaibaar hijstoestel
krabben (zw. w.w.) – krabben, rooien (van aardappelen). <i>Eerappele krabben.</i>
krabbenbosch (m.) m.v. ~bössche, verkleinv. ~bösschien – heester met dorens
krächtig – krachtig
kräk – krek (van correct). <i>'Kräk zoo': juist zo</i>
kralle (v.) m.v. krallen, verkleinv. krällechien – kraal, kleine ronde vruchtjes, b.v. zaadvrucht van aardappelen, lijsterbes etc.
krallenboom (m.) – lijsterbesboom
krallenkraons (m.) m.v. ~kreaanze – kralenkrans
kråmme (v.) – kram
krång – verkeerd, averechts. <i>'De krånge kaonte': de averechtse kant</i>
krånkiil – dapper, flink, met durf
kraom (m.) m.v. kreampe – kraam. <i>'Dät koomp in zienen kraom neit te passe': dat past hem niet. Hen kraomschudden gaon; op kraamvisite gaan.</i>
kraomp m.v. kreampe – kramp
kraons (m.) m.v. kreaanze – krans, kring van vriendinnen, vet langs de ingewanden
kraonte (v.) m.v. kraonten, verkleinv. kreaantien – krant
krap – nauw. <i>'Ån de krappe kaonte'</i>
krappe (v.) m.v. krappen, verkleinv. kräppien – draaihoutje, sluiting voor deuren, vensters e.d., sluitmiddel van goud of zilver aan kerkboeken. <i>'n Krappenbouk: kerkboek; 'Ne bibel met goldene krappen'.</i>
kreanselen – een wan horizontaal heen en weer bewegen.
kreante (v.) – krent
kreantenbaord [krænt ⁿ nbōrt] – krentenbaard, uitslag aan lippen en kin
kreantenbrood (o.) – krentenbrood van tarwemeel
kreantenstütte (v.) – krentenbrood van roggemeel

kreantenwäggen (m.) – krentenstoet
kreeie (v.) (vogelnaam) – kraai
kreeien (zw. w.w.) – kraaien
kreemer (m.) – kramer
kreempen (kröömp–ekröömpen, het kreempt) – krimpen
kreenk (m.) m.v. kringe, verkleinv. kreenchien – kring
kreenkmusche [krēŋkmøskə] (v.) – ringmus; verwaand meisje
krel – vurig. <i>Krelle öögies: vurige oogjes; nen krellen: een vurig paard; ne krelle locht: een zeer heldere lucht</i>
kribbe – dartel vurig. <i>'n kribbe peerd: een vurig paard; aigens kribbe op wiään: fel op iets zijn, dol zijn op iets, b.v. een bepaald gerecht</i>
kribbekatte (v.) – vechtlustig meisje
kriel – kleine aardappel
krielhääntien (o.) – soort kleine haan
krieschebäien [krisxəbæiŋ] – kruisbessen
krieschen [kriskən] (zw. w.w.) – krijsen
kriet (o.) – krijt
kriiegel [krīegəl] – kregel
kriigen (kreeg ekriegen, ik kriige, dû krigst, hei krig, wi, i, zei kriigt, kriigen wi, kriig i, kriigt zei) – krijgen. <i>'Past op, het krig û': kijk uit, het loopt je mis; 'hei krig û': hij neemt je beet.</i>
krikke (v.) – hefboomwerktuig
krimmeneeren – krimpen van pijn
krodde [krɔdə] (v.) – perzikkruid (soort onkruid)
krökkel (m.) – kreuk
krols – <i>Ne krolse katte</i>
kromholt
krömmel (m.) m.v. krömmels, verkleinv. krömmeltien – kruimel. <i>Nen krömmel: een onhandige knoeier. Nen kläinen krömmel: een hummel. 'n krömmeltien: een korreltje</i>
krömmelen (zw. w.w.) – kruimelen, knoeien, treuzelen
krönnen (zw. w.w.) – kreunen; kraanvogels
krönnenzuommer (o.) – mooie nazomer
kröözebäien (m.v.) – veenbessen. <i>'Zoo zûûr as krööze'</i>
kröppel – kreupel
kröppelen (zw. w.w.) – kreupel gaan
kroune (v.) m.v. krounen, verkleinv. kröuntien – kroon
krounkaste (v.)
krounkiste (ook tûgkiste) – stapelkist
krubbe (v.) – krib, voerbak voor paarden; grote verplaatsbare voerbak voor koeien, waaraan deze worden vastgebonden in een potstal.

krüd (o.) – kruid
krüddeneer (m.) – kruidenier
krüdderig – kruidig
krüien [krüin] – kruien
krüikaore (v.) – kruikar
krüiwaage (v.) – kruikar zonder zijkanten
krukke (v.) m.v. krukken – kruk
krükke (v.) m.v. krükken, verkleinv. krökkien – kruik
krukken (zw. w.w.) – sukkelend zijn. <i>zie ook: siökkelen</i>
krulle (v.) m.v. krullen, verkleinv. krullechien – krul. <i>'Krullen op 'n stat hebben'</i>
krümtien (o.) – kruimeltje. <i>'Krümties ik ok brood'</i> .
Krûp düür 'n tüün – hondsdrif
krûphennechien (o.) – klein kipje
krûppen (kräp–ekräppen), dü kropst [kropst], hei krop) – kruipen. <i>Het is krûpperiie: er is weinig plaats.</i>
krûs – krullerig. ook: plooi in een kraagje
krüsse – kruis
krüt (o.) – kruit. <i>'Hei hef al zien krüt verschuätten': hij is ten einde raad.</i>
kuakken (zw. w.w.) – koken
kuäkker (m.) – koker
kuakster (v.) – kookster
kualle (v.) m.v. kuallen, verkleinv. kuällechien – steenkool. <i>'n kuällechien in de stuaave: een kooltje in de stoof.</i>
kualster (m.) – fluim
kualsteren (zw. w.w.) – fluimen
kuapper (o.) – koper (metaal)
kuapperslääger (m.) – koperslager
kuarf (m.) m.v. kuärve, verkleinv. kuärfien – korf. <i>'Het lop en uaaver de kuärve': het wordt hem te machtig</i>
kuasselen –
kuatte (de) – ten Cate. <i>Kuats Jasper: Jasper ten Cate; 'Kuatgaitslaond': het land van Gerrit ten Cate</i>
kuätter (m.) – katerboer, keuterboer
kuätterhüs (o.) –
kuätteriie (v.) – klein boerderijtje
kuätterstiäächien – klein boerderijtje
kuennink [küɛnək] (m.) – koning
kûkkelûûren – gluren
kükken (.) m.v. kükkene, verkleinv. kükkentien – kuiken. <i>'n groot kükken: een dwaas iemand.</i>
kükkenachtig – aanstellerig
kûks (m.) – knul

kullen (zw. w.w.) – bedriegen
küllo – wanneer kinderen een bal wegrollen, zeggen ze “küllo”
kunnig – bekend, verwant
kunnighäid (v.) – verwantschap
kuömmeliken (m.) – ingekomen persoon. ook: ‘nen vrömden’
kuommen [küqm] kuöm-ekuömmen, ik kuomme, dû koomst, hei koomp, wi, i, zei kuomt) – komen
kuork (m.) m.v. kuörke, verkleinv. kkuörkien – kurk
kuot (kuötter-kuötst) – kort. ‘Zichzölf te kuot douen’: zelfmoord plegen
kuotäömig – kortademig
kuotgebeinte (o.) – kinderen. ‘Het kuotgebeinte möt eerst naor berre hen wiään’.
kuotkeerig – kort aangebonden, korzelig
kuottens – onlangs
küppe (v.) – kuip
küpper (m.) – kuiper
küsse , (v.) m.v. küssen, ook: kütse – koets
küsseer (m.) – koetsier
küst – zich küst hoolen – zwijgen
küt – kuit van een vis. week küt: hom. hat küt: kuit
küüechien [kü:exiñ] (o.) m.v. küüechies – varkentje, biggetje
kûûegel [kǖgəl] (m.) m.v. kûûegels, verkleinv. küüegeltien – kogel
küülai (o.) –
kûûle (v.) m.v. kûûlen, verkleinv. kültien – kuil. ‘De Kûûlen’ waren laag gelegen landen in het Westeinde, waar ook zand gegraven werd.
küülen (zw. w.w.) – rollen (zoals van een bal)
Kûûraod [kǖrət] (eigenn.) – Coenraad
küüren (m.v.) – nukken, aanstellerij. ‘Um mekeert niks, nis as küüren’
küüssien (o.) – jonge koe, koetje
kûûzen (m.) m.v. kûûzene – kies. ook: iets onbehouwens, een pummel
kûûzenzeerte (v.) – kiespijn
kwäaken – kwaken
kwäakster (v.) – babbelaarster
kwaod – kwaad
kwatteer (o.) – kwartier, verblijf. ‘Wûr heb i ûn kwatteer?’ Zie: keteer
kwattel – kwartel
kwattien (o.) – kwartje (vierde deel van een gulden)
kwekke – kweekgras
kwellen (kwealde-ekwealt) – kwellen. ‘Der kwealt em wat’.

kwengel (m.) – klungel
kwenne (v.) – kween, onvruchtbare vrouw
kwetsen (m.v.) – pruimensoort
kwiebs (m.) – kwibus
kwiet – kwijt
kwiinen kwijnen
lää (v.) m.v. lään (?) verkleinw. läächien – lade
lääden [læñ] (lää-elät, ik lää, dû lädst, hei läd, wi, I, zei läädet [læ̃t])
lääg – leeg
läägge (v. znw.) – laag. <i>Ne 'lääge' diöschien: een laag koren dorsen</i>
laakenblad – groot hoefblad
lääte (lääter, läätst) – laat
läättertien (o.) – bijeenkomst die lang heeft geduurd.
labendig – geweldig
lachen (lachde-elachen, ik lache, dû lachest, hei lachet, wi, i, zei lachet, lachen wi) – lachen
laf – verwaand. <i>'Nen laffen gek'.</i>
läggen (liää-elegt, ik lägge, dû legst, hei leg, wi, i, zei läit; ik liää, dû liääst, hei liää, wi, i, zei liääden [l̥æ̃n])
läi – lui
läibäus (o.) – luilak
läiden (ledde, elet) – leiden.
läider (m.) – leider
läidiek (m.) – dijk langs waterleiding. <i>In het noorden van Vriezenveen heeft men 'n eersten, 'n tweiden en 'n daarden läidiek.</i>
läie (v.) – lei
läisel leidsel
läkker – lekker
läkkers – (iets) lekkers, koekjes
lakschauen (zw. w.w.) – zoeken naar gebreken
långe (bw.) – lang. <i>Dät is långe geliien: dat is lang geleden.</i>
lankverrekkens – languit. <i>'Laonkverrekkens op de grond liggen'.</i>
lånterne – lantaarn. ook: låntearn
laoge (v. znw.) – laag
laom (o.) m.v. lemmer(?), verkleinv. läömtien – lam (jong schaap)
laompe (v. m.v. laompen, verkleinv. leampien – lamp
laond (o.) – m.v. laonde, verkleinv. leandtien – land. <i>'n Laond' is een geheel Vriezenveens erf. Heeft een lengte van een paar uur gaans.</i>
laonk (lenger, lengst) (bn.) – lang..

laonkdräödig – langdradig
laonkwaipig – langwerpig
laonkwilig – langdradig
laoten (löut–elaoten, ik laote dû latst, hei lat, wi, i, zei laotet [löt]; ik löut, dû löutst, hei löut, wi, i, zei löuten) – laten, lijken. <i>‘Dät lat goud’: dat staat goed. ‘Het lat nao räägen’: het lijkt naar regen.</i>
lappe (v.) m.v. lappen, verkleinv. läppien – lap. <i>‘Ne lappe grond’: een lap grond</i>
lappen (zw. w.w.) – verstellen, bekeuren. <i>‘Dät heb i em goud elapt’: dat heb je goed gedaan. ‘Eimaond der bie lappen’: iemand bekeuren.</i>
lapperiie [lapərīe] (v.) – knoeiwerk
lästig – lastig
lat zie ‘laoten’
lätte (v.) , m.v. lätten, verkleinv. lätien – lat. <i>‘Hei hef et ân de lätte’: hij is luidruchtig</i>
läus (0.) – lis (waterplant)
lauzen (läuzen ?) (zie bij ‘daw’)
leangte (v.) – lengte
lecht (o.) – licht. <i>‘Het lecht is op’: het licht is aan. ‘Lechte maone’: lichte maan. ‘Vüür et lechte brengen: aan den dag brengen, openbaar maken. ‘Vürür et lechte haalen’: tevoorschijn halen. ‘Ân et lechte kuommen’ (?)</i>
ledder (v.) – ladder. <i>‘Ledders’ zijn ook de zijstreken van een ‘ledderwaage’.</i>
ledderwaage (v.) m.v. ~waagens, verkleinv. ~wäägien – boerenwagen met losse, uit latten bestaande zijstreken
leege (bn.) – laag
leende (v.) – lijn, touw. <i>De ‘vüür-’ en ‘ächterleende’ zijn de tojuwen, waarmee de ‘wieveboom’ wordt aangetrokken en vastgemaakt. zie ook: tүүgleende</i>
leendeboom (.) – lindeboom
Leene, Leente, Leentien (eigenn.) – Lena
leenker – linker. <i>‘De leenker haond’</i>
leent (o.) – lint
leepert (m.) – slimmert. <i>‘As leepert dood is, zast dû leepert worden’: ironisch gezegde tegen iemand die iets doet, wat niet snugger is.</i>
leere (v.) leer. <i>‘Züüver in de leere’.</i>
leeren (zw. w.w.) – leeren, lezen <i>De kraonte leeren: de krant lezen; Hen leeren gaon: naar catechisatie gaan; Vüür dokter leeren: hij studeert voor arts.</i>
leerige (v.) – catechisatie
leesche [lēsxə] (v.) – lies (lichaamsdeel)
Leeunad (eigenn.) Leonard
Leeuwiaan (m.) – volgeling van een zekere Van Leeuwen, die zich in 1906 afscheidde van de Grote Kerk en een eigen kerfke stichtte.
leid (o.) verkleinv. leidtien [lɛitiñ]
leif – lief
leigen (löug?–eliäägen) – liegen

leinen (zw. w.w.) – lenen
lem – lemmet van een mes
lenger ‘nooit lenger’ – nooit meer. ‘ <i>Wi zeit û nooit lenger</i> ’:
lessens – onlangs
letterdoug (m.) m.v. ~döuker, verkleinv. ~dökien – stramien waarop letters, cijfers enz met kruissteek worden gewerkt.
letteren (zw. w.w.) – werken aan een ‘letterdoug’
liäär (o.) – leder. ‘ <i>Et liäär ân hebben</i> ’: laarzen aan hebben.
liäärlappe (v.) – zeemleren lap
liäåven (zw. w.w.) – leven
liäåver (v.) – lever
liäåveren (zw. w.w.) – leveren
liäåvertraon (m.) – levertraan
liäåzen (löus–eliäåzen, ik liäåze, dû lest, hei les, wi liäåst; ik löuze, dû löust, hei löus, wi, i, zei löuzen) – lezen. <i>zie: leeren</i>
liäppel (m.) m.v. liäppel, verkleinv. liäppeltien – lepel
lichaom (o.) – lichaam
lichte – licht (niet zwaar)
lichte (v.) – draagband.
lichten (m.v.) – bretels
lichtezeel (o.) –
lid (o) – deksel van een ketel
lieden ((o. znw.) – lijden. <i>Hei is üt zien lieden: hij is overleden. ook: ‘Hei is üt de tied’.</i>
lief (o. znw.) – lijf, buik. ‘ <i>Zeerte in et lief</i> ’.
liefniäärig – ~ wiään: nog goed eten (kalf)
liefzeerte (v.) – buikpijn
liek – recht, gelijk. <i>Liek zetten: recht zetten. ‘Liek um liek’: gelijk op. ‘Wi zeent liek’: zijn gelijk, hebben niets meer van elkaar te vorderen. ‘Neit um liek willen’: ongezeglijk zijn</i>
liek (o. znw.) – lijk
lieken – gelijk maken. ‘ <i>De stiiege lieken</i> ’.
lieken (lièk–elièkken) – lijken. <i>zie ook: laoten</i>
liepen (lièp–elièppen, dû lipst, hei lip) – huilen
liepriine (v.) – kind of vrouw, die vaak huilt
lieste (v.) – lijst
ligge (v.) – eltplek op knie van een koe
liggen (lag–eliäågen, ik ligge dû ligst hei lig, wi, i, zei lingt) – liggen. ‘ <i>Het lig mi bie at...</i> ’: ik meen te weten, dat... ‘ <i>Het lig der dikke op</i> ’.
liien (?–eliien) – lijden, pijn lijden
liim [līm] (m.) – lijm

liimen (zw. w.w.) – lijmen. <i>Uitdrukking bij het (/) als de hand bij het schieten vooruitgeschoven wordt.</i>
liine (v.) m.v. liinen, verkleinv. lientien – lijn
liin-iöllie [līñĩæli] – lijnolie
liik – lelijk
liikert m.) – lelijkerd
liönnen – leunen
liönnige (v.) – leuning
lippe (v.) – lip. <i>'Uaaver de lippe strieken': huilen</i>
locht [loxt] (v.) – lucht
löchte (v.) – handlantaarn
löchten [lœxən] – bijlichten, bliksemen. <i>'Eimaond neitkiönnen zein of löchten': iemand niet kunnen uitstaan</i>
löchtige (v.) – bliksem. <i>Daor is de löchtige ineslaon.</i>
löchtrökken – houten standaard waaraan een lampje werd gehangen voor naaister, spinster of kleermaker
löie (mv.) – lieden. <i>'wilöie', " ilöie': jullie; Ruslöie, Vjenelöie. 'Wat zāngt de löie wal': wat zegt men. 'De löie': men</i>
lok [lɔk] – plantenvezels aan losse turf
lökke (v.) – grote, slordige vrouw. <i>Ne lānge lökke: lange vrouw</i>
lok-ööie – schaap (ooi) met een bel aan
longe (v.) longer (?) – long;
lood (o.) verkleinv. löödtien – lood. <i>'De kemiize hebt de kou 'n löödtien in 'n stat edaon'.</i>
lööfien (o.) – blaadje. <i>'Der kån gein lööfien rüsschen [rüsxən] of hei is der bie.</i>
loomp – lomp
loompen (mv.) – lompen
loompenhaimspad (o.) – een voetpad ten noorden van de dorpsstraat vanaf de Kerksteeg tot enige landen westwaarts.
loomprieke – steenrijk
loop (m.) - <i>op 'n loop – op hol. 'Aigens 'n loop hebben – ergens veel naar toe gaan.</i>
loopdag (m.) mv. loopdäage – dag die speciaal in aanmerking komt voor uitgan en het afleggen van bezoeken, zoals tweede paas- en pinksterdag. <i>Zie ook "ziöndag"</i>
lööpen – melkvat met slechts één rechtstaand handvat, waarin de melk bij het melken wordt opgevangen.
loopen (löup–eloopen, ik loope, dũ lopst hei lop, wi, i, zei loopt; ik löup, dũ löupst, hei löup, wi löupen. <i>Met nen pak loopen: venten met manufacturen. Met miöllechies loopen: niet goed snik zijn.</i>
loopnüeze (v.) – loopneus bij verkoudheid
looprek (o.) – box (voor kinderen)
lööps – loperig, loops
loopschütte (v.) – vrouw die veel ujitgaat
lööven (zw. w.w.) – geloven. <i>'Mi word neit elööft': mij gelooft men niet.</i>

looze (v.) mv. loozen, verkleinv. löösien – loods
löppe (v.) –
lös – los. <i>'n Lös hüs': huis van één vertrek, zonder schoorsteen, waarin ook het vee huist. 'Lös wiäär': buiig weer. 'Dät laond lig lös': is gemaaid</i>
lösbäus (m.) mv. lösbäuze – losbol
lotten (zw. w.w.) – loten
lotteriie (v.) – loterij
lottien (o.) – kleine witte vrouwenmuts
lottinge [lɔtŋə] (v.) – loting voor de militie
lüên [lūēñ] (ludde–elut) – luiden (van de klok)
lûk (o.) m.v. lûkke, verkleinv. lûkkien – luik. zie: <i>hounderlûk</i>
Lûks (eigenn.) – Lucas
lulbäffe (v.) – kletskaus. <i>Hei hef de lulbäffe goud vüür: hij zeurt.</i>
lullemân (m.) – pijpvoerder bij de brandspuit
lûs (m.) m.v. lüüze – luis
lusten (mv.) 'met lusten wiään' – trek hebben in bepaalde dingen bij zwangerschap
lusten [lɔsən] (zw. w.w.) – lusten. <i>Dät lust mi neit: dat lust ik niet. ook: 'Dät mag ik neit'. zie: müüegen</i>
lusteren (zw. w.w.) – luisteren, gehoorzamen. <i>'Dät wicht wil neit lusteren: dat kind wil niet gehoorzamen. 'Het lustert' zegt men als men vriezend weer verwacht. 'Het lustert näue': het komt er precies op aan.</i>
lüüegenbäus (o.) mv. ~bäuze – leugenaar. <i>Ook: lüüegenbeist, lüüegenvaiken</i>
lüüegene (v.) – leugen
lûûns – loens, vals
lûürders (mv.) – klokluiders
lûûre (v.) – luier
lüüzepäächien (o.) – scheiding in het haar
lüüzerikke – spinnetje, het van garen gemaakte netwerk om het uitscheuren van een split te voorkomen.
lûw – beschut tegen wind
määchien (o.) – meisje
määgd (v.) m.v.v määgde – dienstmeisje
määge (v.) maag. ook: määger
määger – mager
maakelaar – bepaald gevelteken
määlen (zw. w.w.) – malen (van koren), mul zijn. <i>'De weg mäält': de weg is mul. 'määlsaond'</i>
määlinge [mæ̃ləgə] – maling
maane – morgen. <i>Maane vroom: morgenvroeg; 'vroom in 'n maane': vroeg in de morgen; 'maane ån den dag': morgen en dan terstond. 's mains': 's morgens.</i>
määnen (mv.) – manen van een dier
määnen (zw. w.w.) – manen

mächtig – machtig
mäie – mei. <i>'Te mäie', ook: 's mäis: in de maand mei. 'mäimaik': jaarmarkt die in mei gehouden wordt.</i>
maienzunne [maĩnzønə] (v.) – ochtendzon
maig (o.) – merg
maik, het – de markt. <i>'Nao et maik gaon'. 'Weentermaik': wintermarkt</i>
Maikele (plaatsn.) – Markelo
maiken (zw. w.w.) – merken (van merkteken voorzien).
maikloove (v.) – meerkol, vlaamse gaai
mäister – meester. <i>'De grote mäister': hoofd der school</i>
mäisteren (zw. w.w.) – meesteren, dokteren, de baas worden
mak (mäkker–'t mäkste) –
mäkkelik – gemakkelijk
malken (mölk–emölkən) – melken. <i>'Malkst-e goud?: geven je koeien goed melk?; 'de eanden malken': telkens een deel van gelegde eendeneieren wegnemen uit het nest van een wegleggende eend met de bedoeling, dat de eend op dezelfde plaats zal blijven leggen.</i>
mån (m.) mv. månlöie, verkleinv. mennechien – man. <i>Meestal zegt men 'keerl'. "Mån, mån!": uitroep van verbazing. 'De mån nen göölden': ieder een gulden. 'Mån en peerd nõumen': de volle waarheid zeggen.</i>
mångelwottele (v.) – voederbieten
mångs – soms. <i>'Mångs wal, ait neit': soms maar niet altijd</i>
månmeansche (v.) – manspersoon
månmöudig – manmoedig, onbevreesd
Måns (eigenn.) – Mannus, Hermannus
maol verkleinv. mäöltien – maal. <i>'n mäöltien boonen: een maaltje bonen</i>
maond (v.) m.v. maonden – maand. <i>'Drei maond': drie maanden</i>
maondag – maandag. <i>'Maondag te Paoschen': Paasmaandag. 'Nen blauen maondag': korte tijd</i>
maonde [mõnə] (v.) verkleinv. meandtien {mëntiñ} – mand
maons – mans. <i>'Hei is wat maons'</i>
maontele (v.) verkleinv. meanteltien – mantel
maot (m.) mv. maots – kamerad(?)
maot (V.) m.v. mäö [mõē] – maat. <i>'De maot': laaggelegen weiland tussen 'n Oolden Weg' en 'de Ao'. 'De vüürmaot en de ächtermaot'.</i>
maote, de (v.) – (de) maat. <i>'De maote nièmmen'.</i>
maothenne (v.) – grutto
maotig – matig
massikoop – mars met koopwaar, met massikoop lopen. <i>Massikoop zit een kind, dat met zijn beentjes schrijlings op de rug wordt gedragen.</i>
matte (v.) m.v. matten, verkleinv. mättien – mat
mattelen (zw w.w.) – martelen, zich nutteloos inspannen. <i>'Liejt (of lig) toch neit lenger te mattelen'.</i>
mattelerie (v.) – nutteloze inspanning, kwelling

Matten (eigenn.) – Maarten. <i>Sunte Matten: St. Maarten</i>
matwillig – moedwillig. <i>Ook: moudwillig, willemonds.</i>
maue (v.) m.v. mauen, verkleinv. mäuchien – mouw. <i>'Ze achter de maue hebben': onbetrouwbaar zijn</i>
mäute (v.) – moeite
mäuterig – vitterig, lästig. <i>Mäuterig wiään: moeilijk doen over iets.</i>
meanen (zw. w.w.) – menen. <i>'Ik meande te wiëtten': ik meende te weten. 'Ik meane het goud': ik bedoel het goed</i>
meansche [mæñsxə] (o.) – mens.
mee, mede – drank van gegiste honing
meeien (mäide–emäit) – maaien
meender (meenst) – minder–minst. <i>zie: wäinig</i>
meendermächtig – slap, zwak
meer – maar, meer (comparatief van veel)
meert – maart
meestepat – meerendeels
meestieds – meestal
meete – honingraat
meetenhuënnig [mētnüɛnəg] (m.) – honing in de raat
meetert – maat, beginstreep. <i>'Vån meetert ån': van meet af aan.</i>
meinen (meande–emeant) – menen. <i>'Het is goud emeant': het is goed bedoeld. 'Dü meanst et wal goud': uw bedoeling is wel goed. zie ook: meanen</i>
melk (v.) – melk. <i>'De kou trekt de melk op': de koe houdt plotseling op melk te geven.</i>
melkdiesel (m.) – melkdistel. Plant, die in het wild groeit en een soort melksap bevat.
melken – zie: malken
melkrikke (v.) – latwerk, waarop men melkvaten laat uitlekken en drogen.
melkscheanker (m.) – melkkannetje
menazeeren – sparen. <i>'n Joonk peerdtien mör i 'n biëttien menazeeren': een jong paard moet je geen zwaar werk laten doen.</i>
meneer (m.) – mijnheer
meneer (v.) mv. meneeren – manier. <i>zie ook: wiize</i>
mengel – vochtmaat van twee oort
mennekou – koe, die als trekdier wordt gebruikt
mennen een trekdier besturen. <i>Mesmennen: mest per wagen vervoeren.</i>
menneweg (v.) – rijweg, opweg, meestal een zandweg
mennig – menig
mennigein – menigeen
mennigte (v.) – menigte
menütte (v.) m.v. menütten – minuut
meraakel (o.) – mirakel. <i>'Dåt koomp meraakel üt': dat komt bijzonder goed uit.</i>

mes (m.) – mest. <i>Lāngen en kuotten mes.</i>
mes (o.) m.v. messe, verkleinv. messien – mes
mesbiää (v.) – mestbede. <i>Een jong getrouwd paar, dat nog geen mest in de stal heeft, nodigt de buren op 'mesbiää'. Wie de uitnodiging aanneemt, geeft ook mest.</i>
meschiene [mæs̄īnə] (v.) – machine, fornuis
messelder (m.) – metselaar
messelen (zw. w.w.) – metselen
mesvaalt – mestvaalt
mesvläkkinge [mæsvl̄kɪŋgə] (v.) – een rek van smalle planken, dat op het onderstel van een wagen werd gelegd om daarop lange mest (stromest) te vervoeren.
met (o. zn.) – gehakt vlees voor worst
met (voorz.) – mee
metaol (o.) – metaal
metdoun (dee met–metedaon) – meedoen, meegeven. <i>'Dū wist et mi metdoun': je wilt mij in het ootje nemen. 'Eimaond wat metdoun: iemand iets meegeven.</i>
metrasse (v.) – matras
metwost (m.) – metworst
miäär [mĩæ] (v.) – meer. <i>'De blånke miäär': het blanke meer (voormalige plas in de Weitemanslanden?)</i>
miääre (v.) – merrie
miälhengst – moederkoorn
miälle (o.) – meel. <i>Gebüüld miälle: bloem</i>
miällig – melig
miätten (mat–emiätten, ik miätte, dū metst, hei met, wi, i, zei miättet [mĩæt̄] – meten
middelste – middenstuk
miegheond (m.) – lastig mens
miegjènte [migiĕmtə] (v.) – mier
mien [miñ] (bez.vnw.) – mijn. <i>Buigingsvormen: 'miene', 'mienen'</i>
miere – soort onkruid. <i>brüüne miere: hondsstruisgras</i>
mierig – wormstekig
miete – mijt
Miete, Mietien (eigenn.) – Mietje
migchel (m.) (scheldwoord) – lummel
miige [miġə] (v.) – urine
miigen (meeg–emiiegen, dū migst, hei mig) – wateren
miine (v.) – mijn
milt – midden <i>'Milt in de kiökken': midden in de keuken</i>
minne (v.) – min, vrouwelijke duif
miölle (v.) m.v. miöllen, verkleinv. miöllechien – molen

miöllenheer (m.) – bestuurslid van vroegere gemeenschappelijke molen
miönne – meeuw
mirre, de – midden. <i>In de mirre: in het midden</i>
mirreg (m.) – middag (twaalf uur). <i>vån mirreg: van middag. 's middäängs: des middags</i>
mirreweente – midwinter, kerstmis. <i>'Um mirreweenter'</i>
mis – mis. <i>"t Is nen missen': het is mislukt</i>
misgöönstig – afgunstig
mismöudig – mismoedig
moffe [mofə] (v.) – mof
möie (bn.) – moe
möie (zn.) – tante. <i>Da-möie, Hånnen-möie, Dinen-möie.</i>
möien – <i>'Het möit der mi umme': het spijt mij, berouwt mij.</i>
mönnen (mos–emönt, ik mörre, dû möst, hei möt, wi, i, zei mönt; ik mos, dû moist, hei mos, wi, i, zei mossen; mör ik, möt hei, mönnen wi, mör i, mönt zei) – moeten
mööilik – moeilijk. <i>'Het schöt em in de mööilikhäid': hij wordt aangedaan.</i>
moond (m.) m.v. moonde, verkleinv. mööndtien – mond
möönderbalg (m.) – dierenbeul, plaaggeest (sadist)
möönderen (zw. w.w.) – martelen
mööndig – mondig, meerderjarig
Möönster – Munster. <i>'Dät is zoo vaste as Möönster': dat staat vast</i>
moonster (o.) – monster
möönte (v.) – munt
moor – moerassige grond
moor – platte uitdrukking voor 'moeder'; bijenkoningin.
möör (v.) – vrouwelijk konijn
mooren – water troebel maken, o.a. opdat vis boven zal komen
moorig – toebel. <i>Het waater moorig maaken.</i>
moorzeikte (v.) – kraamziekte bij vee
möppien (o.) m.v. möppies – koekje
morre [morə] (v.) – modder
mothoop (m.) – hoop motteriie (zie aldaar)
motte (v.) [motə] m.v. motten, verkleinv. muttien – moedervarken
motteriie (v.) – mest van allerlei afval en faecaliën
moud (v.) – moed. <i>Moud hebben.</i>
moude (v.) – mode
möudig – moedig
mous – stampot van boerenkool
möute, te- – tegemoet. <i>Hei kwöm mi te möute: hij kwam mij tegemoet</i>

möuten (mödde–emöt, ik möute, dǔ mötst, hei möt, wi, ik, zei möutet [mœüt _o], möuten wi, möut i, möutet zei) – keren, tegenhouden. <i>‘Het waater möuten’</i> : het water keren. <i>‘Het vee möuten’</i> : het vee tegenhouden
mugge (v.) – mug
muggenbiëtte (v.) – muggenbeet
mulder (m.) – molenaar. ook: meikever met wit bestoven schild
mummechien (o.) – <i>‘Bleende mummechien’</i> : blindeman spel
mummelen (zw. w.w.) – kouwen met tandeloze mond
murre (o.) – mud. <i>Twei murre</i> : twee mud
múrre (v.) – moeder
mûs (m.) m.v. müüze, verkleinv. müssien – muis
mussche [møsxə] (v.) mus
musse (v.) – muts. <i>‘Wat in de musse hebben’</i> : iets van plan zijn. <i>‘Hei hef de musse scheif staon’</i> : hij is slecht gemutst. <i>‘Der is gein smieten met de musse nao’</i> : het is niet te doen, er is geen mogelijkheid op.
müügelik – mogelijk
müügelikhäid (v.) – mogelijkheid
müüegen (mog–emüüegt, ik magge, dǔ magst, hei mag, wi, i, zei müüegt; ik mogge, dǔ mogst hei mog, wi moggen – mogen, lusten. <i>Ik magge gen visch</i> : ik lust geen vis.
mûul – muil, bek
müüle (v.) – muil (soort pantoffel)
müültien smieten – muntje gooien; met centen gooien van een beginstreep (metert) naar een op de grond getrokken streep.
mûûr (v.) – moer van een schroef
mûûren – wollegras
mûûzenvalle (v.) – muizenval
müüzerit (o.) – muizenloop
mûûzert – muizenloop
näägel (m.) m.v. näägels – nagel (ook spijker)
näägelholt (o.) – nagelhout, gerookt vlees van een koe
naakeersies – dubbele madedeliefjes
naakend – ongekleeed, naakt
nääm (m.) m.v. nääme – naam
naar – zeer. <i>Naar geerne</i> : heel graag. <i>Dät is naar best</i> : dat is erg goed
naarighäid (v.) – droefenis, leed
Naate, Naatien (eigenn.) – Na, Naatje
nacht (m.) m.v. nächte – nacht. <i>’s Nachdens</i> : des nachts
nachtmaol (o.) – avondmaal
naigens – nergens
nains – nergens

näkke (v.) – nek
nao (näöder–näöst, ook: neeger–neegst) (bn.) – tegenovergestelde van ‘ver’. <i>Nao in de familie; naoe vreande; “Elk eine is zichzölf de neegste (of: de näöste).</i>
nao (voorz.) – na, naar. <i>Nao mi: na mij; Nao de Stad: naar Almelo. (Onder ‘de Stad’ verstaat men de stad Almelo).</i>
naoarden – erfelijk zijn
naober (m.) m.v. naobers – buurman. <i>Wei op et zölfde laond waont, is ‘n näösten (neegsten) naober.</i>
naobermån (m.) – buurman
naoberplicht (v.) – burenplicht
naoberschap (v.) – buurschap (<i>niet</i> buurtschap)
naoberwief (o.) m.v. ~wiive – buurvrouw. <i>Naoberwiivebrulfte: bruiloftsfeestje voor de buurvrouwen. ‘Nao et inhüüzen kuomt de naoberwiive te gaste’.</i>
Naobûûr (foutieve woordvorm, zie: Aobûûr)
naod (m.) m.v. näö, verkleinv. näöchien – naad
näöderen (zw. w.w.) – naderen
naolaotenschap (v.) – nalatenschap
naole (v.) m.v. naolen, verkleinv. näöltien – naald. <i>‘De naole in et spek stiäkken’:</i> ophouden met werken.
naomirreg [nɔmirɛg] (m.) – namiddag, ook: hedenmiddag
näöst – naast. <i>Zoo näöstenbie: ongeveer</i>
naovenaont – in overeenstemming met
naskeder [naskədər] (m.) – pestkop
naskeren – sarren
naskeren (zw. w.w.) – sarren
nättien – zien nättien en dröögien wal müüegen: zijn natje en zijn droogje wel lusten.
näu – nauw
nebbe(n) – neb, snavel
neeger – nader, dichterbij
neeien (näide–enäit) – naaien
neeister (v.) – naaister
neit – niet
neitig – nietig
nen [nən] (lidw.) – een. <i>Nen keerl, ne vraue, ‘n wicht</i>
net – net. <i>‘n Net määchien’; net einder: precies hetzelfde; net zoo:: erg. ‘Trekke di ån, dû zötst der net zoo slodderig üt’</i>
nette (v.) – net (b.v. visnet)
netties – netjes
niäärig – ijverig, naarstig. <i>Zie ook: liefniäärig</i>
niäärige (v.) – nering. <i>‘De tiäärige nao de niäärige zetten’</i>
niäärkäuen – herkauwen

niäave – neef
niäaventies – tussendoor, nevenbij.
nibbelen (z. w.w.) – <i>Der hef nen mûs ân de keeze enibbelt: er heeft een muis aan de kaas geknabbeld.</i>
nichte (v.) – nicht. <i>'Nichten-niäävewn-keender'; achternichten en neven.</i>
nie – nieuw. <i>'Dät dout mi nie-e': dat benieuwt mij. 'Het zal mi nie-e douen wat he der vån zeg'</i>
nied – nijd; <i>'Dät möt em de nied laoten': dat moet de nijd hem laten, daarop kan de nijd niets afdingen.</i>
nejchien (o.) – nieuwtje
nieje douen – benieuwen. <i>"Het zal mi nieje douen: het zal mij benieuwen.</i>
nejplichtig – gezegd van iemand, die iets nieuws dadelijk in gebruik neemt.
nejsgierig (bn.) – nieuwsgierig
nejswier [ni̯swiː] – opnieuw
niemelkt – <i>Ne niemelkte kou: een koe die pas gekalfd heeft. Aigens niemelkt met wiään: voorbarig zijn met het praten over of het laten zien van iets nieuws.</i>
niëmmen (niöm–eniömmen, ik niëmmen, dû niëamst [ni̯æmst], hei niëamp, wi,i, zei niëmt; ik niömmen, dû niömst, hei niöm, wi, i, zei niömmen) – nemen
niëtoor – neetoor, grimmig, licht geraakt mens
niets – snel, vinnig. <i>Niets loopen: heel hard lopen; niets koold: vinnig koud</i>
niëtte (v.) – neet, luizenei
niëtteldouk – neteldoek (weefsel)
niiegene [ni̯egənə] – negen
niiegenwiäksen (m.) – soort aardappelen (negenweekse)
niievel (m.) – nevel
niievelig – nevelig
nikkoppen – knikkebollen
niks – niets
niksien – uitdrukking bij het knikkeren
niöstelen – nestelen, ook: vrijen
niötte (v.) m.v. niötten – noot
niöttele – brandnetel. <i>'Zien äi in de niöttele läggen': zijn kans verknoeien</i>
niöttelkuënnik – winterkoninkje
njiffelen – stelen. <i>Dät hef he mi åfenjiffelt.</i>
nöchtern – nuchter
nonne [nonə] (v.) – non
nöödig ook: nöörig – nodig
nöögen (zw. w.w.) – nodigen. <i>Brullfte, grouve nöögen.</i>
nootte (v.) m.v. nooten – muzieknoot. <i>Nao de nooten: nauwkeurig</i>
notarries (m.) – notaris
notse – <i>In de notse hebben: in de gaten hebben.</i>

nöumen (nöumde–enöumt) noemen
noust (m.) m.v. nöuste – noest, kwast in een plank
nû – nu
nummendalle – niemendal
nums – niemand. <i>'Nums slao ziene wichter dood, i kiönt nooit wiëtten wat der nog üt grööit (of: gräut)</i>
nusselen – <i>Loopt hen nusselen: loop heen.</i>
nust (o.) m.v. nusten, verkleinv. nustien – nest. <i>'De maone zit in 'n nust': wolken, dicht om de maan.</i>
nustdorre (v.) – kleinste kuikentje van een broedsel; ook: het jongste kind in een gezin.
nustdorre (v.) – laatst uitgekomen kuiken
nüüeze (v.) m.v. nüüezen, verkleinv. nüüesien – neus
nüüezeldouk (m.) m.v. ~döuker, verkleinv. ~dökien – zakdoek
nüüre (v.) – nier
nüürenberre (o.) – nierbed; het vet om de nieren
obstinaot – weerbarstig, koppig
odder [ɔdər] – orde. <i>Het is in odder.</i>
offeseer (m.) – officier
ok [ok] – ook
ölder (m.) – leeftijd, ouderdom. <i>'Vån einen ölder': van dezelfde leeftijd.</i> ook: ouder (zie oold)
ölderig – in de war (dement)
olderling (m.) m.v. olderlingen – ouderling
olders – ouders
onboudel (m.) – onkruid, rommel
ondocht [oñdoxt] (m.) – ondeugd. <i>Nen ondocht: een ondeugende jongen. "n Ondocht wil der üt: (?)</i>
ongel – varkensvet
ongemak (o.) – ruzie
ongemäkkelik – ongemakkelijk. <i>Hei kreeg der ongemäkkelik vån långs: hij kreeg derdege klappen.</i>
onheandig [oñhæ̀næg] – onhandig
onkööndig – onkundig
onkrüd (o.) – onkruid. <i>zie ook: rüt</i>
onkunnig – onbekend met. <i>Ik zin hier onkunnig.</i>
onlaond (o.) – moeriaasig, slecht land
onmööndig – minderjarig, zeer. <i>onmööndig groot: buitengewoon groot.</i>
onnüüezel – onnozel
onrechte (te) – te onrechte maaken: verknoeien, kapot maken
ontiedig – ontijdig
ontlaoten (ontlöt–ontlaoten, het ontlat) – (beginnen te) dooien. <i>Het ontlat al: het dooit al.</i>
ontramponeerd – zwaar beschadigd
onverzeins – onverwachts

onwennig – niet gewend. <i>Het peerd is nog onwennig.</i>
onwiäär (o.) – onweer
onwies – onwijs, abnormaal. <i>Onwies dikke: buitengewoon dik.</i>
onwiizen (nen) – een gek
ooge (o.) m.v. oogen, verkleinv. öögien – oog
oogentaond (m.) – hoektand
oogliere – ooglid
oo-goi – uitroep
oo-het – uitroep, och heden
ööie (v.) – ooi
oold (ölder-öldste) – oud. <i>'n Oolden weg': oude locatie van het dorp Vriezenveen</i>
oolderwiëts [öläwīęts] – ouderwets
ooldvûl (o.) – slim, leep. <i>oold vûl: wrok, oud zeer</i>
ooleclonnie (ook: clonnie) – eau de cologne
ööme oom
oomzägger (m.) – broers- of zusterskind
öönder- – in samengestelde woorden: ööndermäister, öönderbaas, ööndergroond
oonder onder. In samenstellingen ook: 'öönder': öönderbaas: onderbaas. <i>'t öönderste buaaven: ondersteboven, overhoop. 'Als 't öönderste buaaven haalen'.</i>
oonderhen – onderdoor.
oonderschûr – overstekende kap boven de deeldeur
oonderwaip (o.) – onderwerp
oonderweggens – onderweg
oons (o. znw.) – ons
oons (oonze, oonzen) (bez. vnw.) – ons. <i>Van een huisgenoot spreekt men van 'oonze Dieks', 'oonze Jenne'.</i>
öönster – unster, weegwerktuig
oonzeleg – vuil, vies
oor (o.) m.v. ooren, verkleinv. öörtien – oor. ook: houten uitsteeksel boven aan de zijkant van 'ne greepe'. Het voorkomt afglijden van de klomp bij het spitten.
oorsproonk (m.) – oorsprong
oort – punt van een zeis, vochtmaat. <i>'n oort fûûzel (jenever).</i>
Oortmuschen [ø rtmøskən] – Ootmarsum
ööse – oog: 'haaken en öösen': haken en ogen
oosteande – oosteinde van het dorp. <i>'t Oosteande, 't Midden en 't Westeande.</i>
oosteandschen [östæñsxən] – bewoners van het Oosteinde. <i>'Wi wont [wønt] oostert': in het oosteinde. 'Oostert in', 'hen oostert': naar het oosteinde, naar het oosten.</i>
ooster – oostelijk. <i>De ooster schoule: de school in het Oosteinde. De oostere kaamer: de kamer aan de oostzijde van het huis. 'Ooster' en 'wester' worden worden veel gebruikt voor rechter en linker. ak een te bed liggende zieke van het 'oostere bein' (rechter of linker been).</i>
oostgenger (m.) – iemand die in Indië (De Oost) is geweest.

oote (v.) verkleinv. ootien – oude grootmoeder. <i>Een nog jonge grootmoeder is 'gropmürre'.</i>
ooverhemdtien (o.) – kledingstuk met ...
Oozenbrugge – Osnabrück
op slag – terstond, vandaag aan de dag.
op steunde – terstond, op stond
opdokken [opdɔkŋ] – afstaan
opdoppen [opdɔpm] – opsieren. <i>'Wat hest dū di opedopt'.</i>
opdrönnen (zw. w.w.) – opdreunen
opgaond – <i>opgaond laond: een land dat zich uitstrekt van de noordgrens tot de zuidgrens van de gemeente.</i>
ophöogen – ophogen, land ophogen. <i>De inzet bij een verkoping ophogen. Men zegt dan ook: "höögen".</i>
ophüs – rommelig, zoiets als een overhoop liggend vertrek.
opkaamer (v.) – kamer boven de kelder. Daardoor iets hoger gelegen.
opkriigen (kreeg op–opekriegen) – oprapen
opläggen – opleggen. Hand in hand achter elkaar schaatsen rijden. <i>Hei leg et der dikke op: hij overdrijft sterk.</i>
oplägger (m.) – oplegger. <i>'De weend hadden wi vån vüüren, meer ik harre nen gouden oplägger.</i> ook: turfgraversgereedschap.
opmaaken – opmaken, mooi maken. <i>'Opmaaken dout de buatter verkoopen'.</i>
oppassen – oppassen. <i>Eimaond oppassen: opletten of een bepaald persoon voorbij komt.</i> Ook van stervende of die een voor hem (?) lucifervlammetje nog volgt. <i>Kleere oppassen: kledingstukken oppersen.</i>
oppässer – oppasser
öpper (m.) – hooiopper
öpperen – het hooi in oppers brengen
oprääkelen – oprakelen, oppoken. <i>ʔ vöör oprääkelen.</i>
oprüttereeren – oplazeren
opscheiten (schuät op–opeschuätten) – opschieten. <i>'Scheitet [schɛʔt] eis op': schiet eens op. 'Zie-i opeschuätten?': ben je opgeschoten? Opgeschuätten laond: land, opgehoogd met uitgegraven grond uit omringende sloot.</i>
opschuätteliken (m.) – opgeschoten jongen.
opschüünen – oppstoken
opslag – opslag. <i>Laond met opslag: land met daar achter gelegen veengrond ...</i>
opsmieten – opbrengen (van grond of van geld)
opsokkeren – suiker door de drank (jenever of brandewijn) roeren. <i>'Sokker dū et mi eis op'. Het meisje of de vrouw die dan 'opsokkert', 'breank meestieds ok tou': neemt het eerste slokje.</i>
opstöörig opstandig
opstrieden – tegen iets opkomen
opstrubbige (v.) – opschudding

opviizelen – opvizelen
opweg (m.) m.v. opwiäage – toegangsweg
opwiäären (?) (zw. w.w.) – opklaren (van het weer)
opzetten – opduwen (bij schaatsenrijden), opzetten. <i>Nen wal opzetten: een wal herstellen</i>
ordentelik – netjes. <i>Nen ordentelijken keerl.</i>
ossen (m.) m.v. ossen, verkleinv. össien – os. <i>Nen dommen ossen: een dom persoon</i>
Otte (eigenn.) – Otto
otterdox – orthodox
öufenen – oefenen
ouver (m.) m.v.v. ouvers – oever. <i>'De ouvers': in de Weitemanslanden, langs de Kooiplas</i>
paape – oude benaming voor pastoor. <i>Nog over in: 'Wat de paape neit weet, dät weet de köster'.</i>
Paapen, de – bijnaam van de nazaten der familie Schurink of Schuurman, waarvan een lid pastoor was in Vriezenveen in het laatst van de 17 ^e eeuw.
Paapenvoorder (o.) – eertijds een vorder over de Bavesbeek, waarover de weg liep van Klooster Sibculo naar het klooster te Albergen.
paartien (o.) – tweeling
pad (o.) m.v. pää, verkleinv. päächien – pad. <i>'Het päächien' heette het vroegere voetpad aan de noordkant van de straat. (Een zandpad, later vervangen door klinkers/</i>
paddenstoul (m.) – paddestoel
padjækker
padragge (v.) –
päggen (m.) – wig, houten pin
paik – perk
paikheenzen – hinkelbaan spelen
paikschoort (m.) – een scherf, waarmee hinkelbaan gespeeld werd, werd hinkende voortgeschopt
päil (o.) – peil
päilschaole (v.) – peilschaal
pak (o.) m.v. päkke, verkleinv. päkkien – pak. <i>Met 'n pak loopen: met manufacturen langs de huizen venten. 't Wichtien zit nog in 't pak': ~is nog ingebakerd.</i>
paläis – paleis
palmbäie (v.) m.v. ~bäien, verkleinv. ~bäichien – bosbes
pånne (v.) m.v. pånnen, verkleinv. pennechien – pan
pånnekouke (v.) – pannenkoek. <i>"As et räagent en de zonne schiint, dån bakt de häksen pånnekouke". 'n Pånnekouken is de naam van een stuk grond, dat volgens overlevering vroeger voor een pannenkoek gekocht werd.</i>
pånnekoukenappel (m.) – soort grote appel, die erg geschikt werd geacht om in pannenkoek te worden gebakken.
paol (m.) m.v. päöle, verkleinv. päöltien – paal. <i>Achter de päöle: het noordelijkste deel van de gemeente. In 1789 liet het gemeentebestuur in de veengronden een rij palen plaatsen op een afstand van acht akkers van elkaar in de richting oost-west. Dit geschieddeom vast te stellen, bij welk land die gronden behoorden. De palen zijn reeds lang verdwenen. In Oosttwentse grensplaatsen betekent 'achter 'n paol': over de grens.</i>

paond – pand
paondverbüüren – pandverbeuren
paosäi (o.) m.v. ~äier – paasei
paoschen – pasen
paosproonk (m.) – paaspronk; mooie kleren, die, vooral voor kinderen, tegen Pasen aangeschaft en op Pasen voor het eerst gedragen werden.
paosvöör (o.) – paasvuur
paoter (m.) – pater
paoteriie (v.) – naam van een stuk veengrond, vroeger eigendom van het Klooster Sibculo.
Paoterswal (o.) – weg langs de Schipsloot, die naar het Klooster Sibculo leidde.
pap verkleinv. päppien – pap
päppe (v.) – tepel van een zoogdier
parre (v.) m.v. parren – pad (amfibie)
parrespieje – schuim van het schuimdiertje (aphrophora spumaria)
parrevout (m.) – turfstikker met lange steel
part [pat] (o.) – part, deel. <i>‘Eante peante gif mi wat, hoole zólf et grötste part’</i> zeggen kinderen, als zij iets van hun kameraden willen meesnoepen.
pas (m.) m.v. pässe – paspoort (nationaliteitsbewijs)
passe (v.) – pers
passe, te – <i>‘Goud te passe’: in goede luim</i>
passeling – nauwelijks. <i>‘Ik kon de kou passeling meer malken’: ik kon de koe nauwelijks meer melken.</i>
passen (zw. w.w.) – passen, aanpassen, persen
patte, te – <i>te patte gaon: op pad gaan.</i>
pattie sommige. <i>pattie löie: sommige mensen</i>
pattietied – somtijds. <i>‘Wûûr geit et di?’ ‘Wat za-k di zäggen, pattietied slimmer as pattietied’.</i>
pattieweggens – op sommige plaatsen
pattiizeke [pat̄izəkə] – paradijsappel
Paue [pāə] – Paul
peanse (v.) – pens. <i>‘Wat op de peanse kriigen’.</i>
pedûs – pardoes
peempelen pimpelen
peempelpeers – pimpelpeers
peenk (m.) – pink
peerd (o.) , m.v. peerde [pē̄rə], verkleinv peerdtien – paard
peerdebloume (v.) zie: koubloume
peerdegeräi (o.) – paardetuig
peerde-iizer (o.) m.v. -iizers (ook: houfiizer) – hoefijzer
peerdespil (o.) – paarden...

peerdevolk (o.) – paardenvolk, cavalerie
peers – paars
peeteriöllie (m.) – petroleum
pegaste – gort (gepelde gerst)
peneerse – gierigaard
penne (v.) – pin, schrijfpen
pesiil [pəsī̯eɪ] – perceel. <i>Vån pesiil wiään: in de war zijn.</i>
pestol [pəstɔl] – pistool
pestoer – pastoor
petaal (o.) verkleinv. petäöltien – portaal
petaonsie – gewicht, betekenis. 'Dät is vån gein petaonsie': dat is niet van belang
petoffel (m.) – pantoffel
petonnie – pioenroos
petret (o.) – portret. <i>'n raar petret': een wonderlijk iemand.</i>
petriize (v.) m.v. petriizen – patrijs
pette (v.) – pet. <i>'Daor is gein smieten met de pette nao': dat is onbereikbaar. 'Daor kö-i met de pette nao smieten': dat gaat je neus voorbij.</i>
pettengievel (m.) – klep van een pet
piäär (m.) m.v. piäären, verkleinv. piäärtien – peer
piäpper – peper
piek – stevige stok met ijzeren punt
piëkkel (m.) – pekel
piëkkelheering – pekelharing
piepe (v.) – pijp
piepen – gluren. <i>Um 'n höukien piepen: om een hoekje gluren.</i>
piepenkuäkker (m.) – pijpuithaler
piepenpöttien – melkkannetje. zie: melkscheanker
piepenstiällen (m.) – pijpensteel
pier (m.) – worm
pierig – wormstekig
pietien – Pietje, klein mannetje of klein voorwerp. ook: pietsien
pieties – luisjes (op het hoofd)
pietse (v.) – zweep of dun stokje, als zweep gebruikt
piiegel (m.) – (ijs)pegel
piieze (v.) – pees
piiezerik (m.) – pezerik
piil – pijl
piile – roepnaam voor eenden. <i>Ned. piel-jonge eend</i>

piileande – eend. <i>Fries: eenepijlen</i>
piine (v.) – pijn. <i>Het is de piine neit eweerd': het is de moeite niet waard. zie: zeerte</i>
piipen (pièp–epièppen, ik piipe, dû pipst, hei pip, wi, i, zei piipt; ik pièp, dû pièpst) – piepen
piipert (m.) – kleinzerig iemand
pik (o.) – merg van hout–vlier–biezen. <i>Pik in de butte hebben: sterk zijn. 'Ait 'n pik op de kläine jonge: altijd de pik op de kleine jongen.</i>
pille (v.) – ne pille drop: een pijp drop; ne pille brood: een snee roggebrood.
pilo – zware katoenen stof voor werkbroecken. <i>Ne piloose bokse.</i>
pinke (v.) – eenjarig vrouwelijk rund.
pinksterbloume (v.) – pinksterbloem
pinksterbrûd – pinksterbruid
pinkzetten – meten bij het knickerspel
pinnetasie – penitentie. <i>In de pinnetasie: in zware moeilijkheid. 't Is ne pinnetasie: het is een moeilijk geval</i>
piöl (m.) – peluw
piötteren – knoeien met water.
Pisgreitendag – dag van St. Margriet, 20 juli. <i>'As et dân räägent, räägent et zes wiäkke düür: als het dan regent, blijft het zes weken regenen.</i>
plaasse (v.) m.v.v. plaassen, verkleinv. pläässien – plaats
plääte (v.) m.v. plääten, verkleinv. pläätien – plaat, vuurplaat
plagge (v.) – graszode
Pläij (fam.naam) – Pleij
pläin (o.) – plein
pläister (m.) – pleister
plaoge (v.) – plaag. <i>Koomp dei tied, dân koomp dei plaoge: geen zorg vóór de tijd.</i>
Plaoi (de) – naam van een stuk land, ten oosten van de Schipsloot.
plaonke (v.) m.v. plaonken, verkleinv. pleankien – plank
plaonte (v.) m.v. plaonten, verkleinv. pleantien – plant
plaoster – pleister. <i>zie: pläister</i>
plas (m.) m.v. pläsche [plæskə], verkleinv. plæskiñ – plas, terrein, opslagterrein
plasbaas (m.) – iemand, belast met...
plässien (o.) m.v. plässies – hard, beschuivormig koekje van hetzelfde deeg ongeveer als 'hadde kouke" (knapkoek). In Staphorst zijn 'plässies' broodjes op de spijlslijst van een maaltijd in Deventer in de 14 ^e eeuw komen 'plasjes' voor. Ook kende men dat 'soute plasjes'.
plätte (v.) – voorhoofd, kruin van het hoofd, ook oneffenheid in een weefsel.
pleent (v.) – plint
plekke (v.) – plek. <i>zie ook: stiää</i>
plofroof (o.) – proppenschieter
plöönder (m.) – rommel, vodden. <i>'Vot met den plöönder': weg met die rommel</i>

plöönderen (zw. w.w.) – plunderen
ploug (v.) m.v. plöuge – ploeg
plougen – ploegen. <i>zie: bauen</i>
plougscheere (v.) – ploegschaar
plougstat (m.) – ploegstaart, handvat van een ploeg
plougstraompel (m.) – gaffelvormige stok, die bij het ploegen gebruikt wordt om de ploeg neer te drukken en om kluiten aarde stuk te stoten.
plûs (m.) – klokhuis van een appel e.d. met iets vruchtvlees eraan
plüs (m.) m.v. plü"uze, verkleinv. plüssien – plus
plüüm (v.) – pluim
plüüme (v.) m.v. plüümen, verkleinv. plümtien – pruim
plüüme (v.) m.v.v. plüümen, verkleinv. plümtien – pruim
plüüren – kluiven
plüüris – pleuritis
plüüzen (zw. w.w.) – <i>Het berre plüüst: het bed laat veren door</i>
podde [podə] – vuil. <i>In de podde: in 't vuil</i>
poffert – trommelkoek (zie: pork). <i>'Vån poffert en vån pånnekouke, vån plüümen en reziinen' was een gezelschapsspelletje.</i>
pofroor – proppenschieter
poggel [pɔxəl] (m.) m.v. poggels – pukkel
pokkel [pokəl] (m.) – rug, ook romp van het lichaam. <i>Op 'n pokkel kuommen: een pak slaag geven.</i>
pol (m.) m.v. pölle – samenhangende klomp planten, waarvan de wortels dooreengegroeid zijn
Pölle (de) – De Pollen, buurtschap in de voormalige gemeente Vriezenveen. ook: het zuidelijke deel van het dorp Warfum heet 'De Pollen'.
Pöllegast (m.) m.v. ~gäste – inwoner van De Pollen
pollen (m.v.) verkleinv. pöllechies – peulen
pols (m.) m.v. pulze, verkleinv. pulsien – pols
poompe (v.) verkleinv. pöömpien – pomp. ook: waterplant (plomp)
poompenblad (o.) m.v. ~blää – plompenblad. <i>Prooten as nen kikkert op 'n poompenblad: in het wilde weg praten.</i>
poompenbloume (v.) – waterlelie
poond (o.) m.v. pöönde – pond
pöönder (m.) m.v. pöönders – gewicht van een klok
pöönderen – gewicht schatten, zwaar zijn. <i>Dåt pööndert: dat is zwaar.</i>
poondspiäär (m.) – pondspeer
poons – punch
pöönte (v.) m.v. pöönten, verkleinv. pööntien – punt
pööntig – puntig
poorte (v.) m.v. poorten, verkleinv. pöörtien – poort

pöörten – veel met de ...werken. ook: pöörken
poot (m.) m.v. pööte, verkleinv. pöötien – poot
pooze (v.) verkleinv. pöösien – poos
poppe (v.) m.v. poppen, verkleinv. puppien – pop
pöppel (m.) ook: pöppelenboom [pæpəlnbōm] – populier
pöppelenholt (o.) – populierenhout
pork – trommelkoek [pork], ook: dreumes [pɔrk]
porre zie: podde
posseläin (o.) – porselein, postelein. <i>'Wei zien geld wil vermallen, koch posseläin en lat et vallen'</i>
possien [pɔsiñ] (o.) – portie. 'n possie: grote hoeveelheid; 'n possien löie: veel mensen
postjeantien ook: postjaontien (o.) – vliegenvanger (zangvogeltje, dat vaak op een paal op de uitkijk zit).
postziägel (m.) – postzegel
pot (m.) m.v. pötte, verkleinv. pöttien – pot. <i>Ein pot nat: precies hetzelfde; geinen pot zoo scheif of der past 'n deksel op; hei maakt der 'n pöttien vån: hij malt ermee; op 'n pot bie eimaond wiään: bij iemand in kost zijn. Hei lat niks te potte braonden: hij laat niets verloren gaan, verwaarlozen</i>
potaks – dreumes
pötkerbaas (m.) –
pötkeren – kokkerellen, ...licht werken
potse [pɔtsə] (v.) – grap, poets
potsenmaaker (m.) – grappenmaker, acrobaat
pottentaoten (m.) – potentaat. <i>Nen woonderliken pottentaoten: een wonderlijk heerschap. Nen pottentaoten: een ongemakkelijk mens.</i>
präake (v.) m.v. präaken – preek
präaken (zw. w.w.) – preken
präakstoul (m.) – preekstoel. <i>Op zienen präakstoul zitten: druk het woord voeren.</i>
präi (m.) – prei
prakke – mokkerig, lastig persoon
prakken – mokken, pruilen
prakkezaosie (v.) – bedenkssel, gepeins. <i>Ne raareprakkezaosie: een gek bedenkssel. In de prakkezaosie: in gepeins</i>
prakkezeeren (zw. w.w.) – piekeren
pratten – mokken
präuel (m.) – licht geraakt persoon
präuke (v.) m.v. präuken – pruik
preante (v.) m.v. preanten, verkleinv. preantien – prent
preantenbouk (o.) m.v. ~böuker – prentenboek
prebaot – probaat
pree – voorkeur. <i>'De pree hebben'.</i>

preens (m.) – prins
preensheerlik – als een prins zo fijn. <i>'Wi zittet hier preensheerlik'.</i>
preenspaols – voornamelijk
prefäk –
prefäster (m.) – professor
prefiet – profijt
prefos [prəfɔs] – met geweld (parforce)
preim – priem
prengel (m.) – eigenwijs mens
preveensie (v.) – provincie
pries (v.) m.v. priize – prijs
priizig – prijzig
prik – lamprei, negenoog. <i>Een kind krijgt op de vraag: 'Wat kriigen wi vândääge' (wat eten we vandaag) ten antwoord: 'Prikken met aapenstätze' opok wel: '-met niiegenoogen'.</i>
priknüesies – prikneusje (bloem)
proks [proks] (m.) – dreumes
proonkboonen – soort klimbonen
proonken – pronken
proot (v.) m.v. prööte – praat. <i>'kō-i de proot hoolden': kun je aan de praat blijven. Hei hef 'n goud pröötien uaver zich: hij kan goed zijn woord doen. Einen vån 'n stoul prooten en der zölf op gaon zitten: iemand het stilzwijgen opleggen en zelf het woord nemen.</i>
prööter (m.) – prater. <i>Wi hebt vânaovend nen prööter: wij hebben vanavond iemand op bezoek</i>
pröötien (o.) – praatje
pröötiesmaaker (m.) – praatjesmaker
propfen [prɔpm] (m.) – prop
pröttelen (zw. w.w.) – pruttelen. <i>Van een te vuur staand gerecht kan men zeggen: 'Het begeent al te pröttelen'. Tiiegenpröttelen: tegen mopperen.</i>
pröüven (zw. w.w.) – proeven, ook: een borrel drinken. <i>'Wost-e es pröüven?': wil je een borrel?</i>
pröüver (m.) – drinkebroer
Prüsse – Pruisen. <i>In 't Prüsse: in het Pruisische gebied. Nen Prüssen (ook: Prüsschen) daalder is f 1,80.</i>
prüssen (zw. w.w.) – niezen
prut (ook: pröttel) (m.) – rommel. <i>'Nièmt 'n heelen prut meer met': neem de hele rommel maar mee.</i>
puakkeren (zw. w.w.) – poken (in het vuur)
puateerappele (m.v.) – pootaardappelen
puatmaol (o.) – maaltijd na het poten
puatteboonen
puatteknollen
puatten (zw. w.w.) – poten
puattenhof (m.) –

puättertjes (m.v.) – kleine pootaardappelen
puffertien (o.) – poffertje.
puffertjeskraom (m.) m.v. ~kream – poffertjeskraam.
pûhai [pûhai] – lawaai, geschreeuw, drukte
pûhaierig – drukdoenerig, luidruchtig
Punt, 't – Vroomshoop – het punt van separatie
pûppe – scheldwoord voor Duitsers
pûppen (zw. w.w.) – zijn behoefte doen
pûppiendik – kleine dikke jongen, die pas de broek aan heeft; scheldnaam voor kleine, dikke man
pûsroor – blaaspijp. Werd gebruikt om het vuur op de haard aan te blazen.
pûssen (puäs–epuässen, ik pûsse, dû post, hei pos, wi, i, zei pûst; ik puässe, dû puäst, hei puäs, wi, i, zei puässen – blazen
pûst (m.) m.v. pûste, verkleinv. püstien – puist, adem. <i>Daor heb ik de pûst ân: daar geef ik niet om.</i>
pûste (v.) – adem. <i>De pûste göng em üt: hij raakte achter adem.</i>
pûster – geweer, ...
puthaaken (m.) m.v. ~haaken – puthaak
pûtte – op aal gelijkende vis
putte (v.) m.v. putten, verkleinv. puttien – put
pûüzelen – peuzelen
pûün (o.) – puin
pûüren (m.) m.v. pûüren – steunpaal, blok hout, o.a. om vlees te hakken
pûüren (w.w.) – peuren,, naar aal en paling vissen met een hengel, waaraan als aas zich een tros wormen bevindt
rää m.v. rään – reden
räägen [ræŋ] (m.) – (de) regen
räägenbak (m.) –
räägenbüie (v.) – regenbui
räägenen [ræŋ] (räägende [ræŋdə]–eräägent [əræŋt] – regenen. <i>'Räägent het [ræŋdət]: regent het? Het räägent grös en eandenäier: er valt groeizame regen.</i>
räägenkleed (o.) zwarte sjaal, door vrouwen over het hoofd gedragen bij begrafenissen.
rääk – raak
rääke (v.) – raak, grote hooivork, geheel van hout, ook de tanden.
rääkelen [rækəlŋ] – het vuur op de haard bijeen schrapen
rääken – raken, hooi beijeen harken, inspannen <i>Hei rääkt em: hij spant zich in.</i>
rääkkûüle (v.) – haardkuil
raar – raar
raaren (m.) –

räätel (m.) – ratel, mond van iemand, die maar doorbabbelt, doorratelt. <i>'Hoolt nû ûnnen räätel': houd nu je mond.</i>
räätele (v.) – ratel, houten werktuig waarmee gerateld werd.
rabbat – 'n oold rabat: een oud, bouwvalligje bouwseltje
rabbat – wild. <i>Hei is kats (of kaont) op 't rabbar: hij is helemaal wild.</i>
räbbelen (zw. w.w.) – rabbelen
rabi-- – weerspannig
rachelen – knorren van een varken
rad (o.) m.v. räa, verkleinv. räächien – rad, wiel
radies – radijs. <i>radiesies</i>
ragge (v.) – rogge
Rägge, de – de Regge (riviértje)
raggenbloume (v.) – korenbloem
raggenbrood (o.) – roggebrood
raggenmiälle (o.) – roggemeel
raggenstútte (v.) – roggestoete
räiger (m.) m.v. räigers – reiger
räin [ræĩñ] – rein
räisterbröd – achterste gedeelte van een ploegschaar, dat de opgewoelde aarde doet kantelen
räize (v.) m.v. räizen, verkleinv. räisien – reis. <i>Dät geit an op de räize van zien vaare: het zal hem net zo gaan als zijn vader.(?)</i>
räizen (zw. w.w.) – reizen
rak (o.) – droogrek
räkkel (m.) – rekel
räkkenen [rækn̩] – rekenen
räkkenige [rækn̩gə] (v.) – rekening. <i>Der räkkenige met hoolden: er rekening mee houden</i>
räkenschap (v.) – rekenschap
räkcentien (o.) – rekeningetje
rãm (m.) m.v. remme – ram, mnl. schaap of konijn
rammenten – lawaaierig ravotten
ramponneeren – vernielen
raod (m.) – raad
raodsel (o.) m.v. raodsels, verkleinv. räödseltien – raodsel
raôn [rõñ] (ik rao, dû radst, hei rad, wi, i, zei raod; ik rōu, dû rōudst, hei rōud, wi, i, zei rōuden) – raden
raond (m.) m.v. reande, verkleinv. reandtien – rand
raonsel – ransel
raozekättien (o.) – klein draaitolletje, dat met de hand op tafel in beweging wordt gebracht.

raozen (zw. w.w.) – razen
rap – niet goed sluitend
rappen – klapperen, rammelen. <i>ünnen kloomp rapt: het is hoorbaar, dat jouw klomp gebarsten is.</i>
rappighäid (v.) – in de rappighäid: ...
rapplement (o.) – berisping
rätte (v.) m.v. rätten, verkleinv. röttien – rat
rättelen – al maar doorbabbelen, ratelen
rau – rouw. <i>In 'n rau: in de rouw</i>
rauen (zw. w.w.) – rouwen, rouw dragen, berouwen. ‘ <i>Dät zal ũ rauen</i> ’.
reante (v.) – rente
reanteneer – rentenier
rechtbaonke (v.) – aanrecht, rechtbank
rechten [rɛxʷn] – procederen. <i>Dei recht um ne kou, gif der eine tou: wie gaat rechten om een koe, geeft er een toe.</i>
rechtevoort – tegenwoordig. <i>In disse tied.</i>
rechtveerdig – rechtvaardig
redde – flink, handig (flink van postuur?)
redden (zw. w.w.) – redden, in orde brengen, gereedkomen. <i>Ik kån et neit redden: ik krijg het niet klaar. Hei kån zich goud redden: hij is in goeden doen.</i>
redderen – redderen
reempel (m.) m.v. reempels, verkleinv. reempeltien – rimpel
reempelen – rimpelen
reenk (m.) m.v. ringe, verkleinv. ringchien – ring
reep (m.) – reep.
reepe (v.) – touw of riem van het tuig, waaraan het paard de wagen trekt. De ‘reepen’ zijn vastgemaakt aan de ‘dissel’.
reepieskouke (v.) – reepjeskoek
regbaonke zie: rechtbaonke
reien [rɛj̥n] (redde-eret) – kammen. <i>Et haor reien: het haar kammen.</i>
reikaom (m.) m.v. ~kemme – haarkam
reim (m.) m.v. reime, verkleinv. reimtien – riem
reit (o.) verkleinv. reittien – riet
reitelik – netjes. <i>Reitelike löie, reitelik volk, nen reiteliken keerl.</i>
rekke (o.) – rek (hek)
rekken (zw. w.w.) – reiken. <i>Ik kån et neit åf rekken: ik kan niet zover reiken, ik kan er niet bij.</i>
repot [rɛpɔt] (o.) – rapport
reppel (m.) – paal, waaraan het vee in de stal wordt vastgebonden, dat niet aan de ‘krubbe’ staat. Het voer ligt dan op de ‘diälle’.

reppelen – stoeien
reziine (v.) m.v. reziinen – rozijn
ribbe – balk voor het geraamte van een schip , dwarsbalk
ribbe (v.) – rib. <i>Met ne 'vaikenribbe' bedoelt men alle ribben van één zijde, aan één stuk uitgesneden.</i>
ribbechies – varkenscarbonade
ribs – een pak slaag
richte (richter 't richtste) – kort, alleen ter aanduiding van een weg. <i>'De richtste weg'.</i>
richten – de spanten van het dak op huis of schuur plaatsen. <i>Aan de top van de voorste spant bevestigt men een vlag, een fles een een van hout nagebootste ham.</i>
Richterije, de – land achter het grote huis (vroeger (?) vroeger rechtsgebouw
richtmaol (o.) – onthaal van de werklieden na het richten.
rie – 'rie hōi' is kort hooi, dat glad en zeer droog is.
riejen – rijgen. <i>Boonen riejen: bonen afhalen</i>
riejnaole (v.) – rijgnaald
riepe – rijp
ries (m.) – rijst, rijs (bièrkenries)
riesbessem (m.) – bezem van rijshout
riien [ri ^ē ñ] (reed–erriien, ik rie–e, dū ridst, hei rid, w,i, zei, riit; ik reed [rē], dū reedst etc.) – rijden (op een dier)
riieve (v.) – verkwistend
riige (v.) m.v. riigen, verkleinv. riejchien – rij
riigen (zich) – (zich riigen, riigt ū) ??
riimen (zw. w.w.) – rijmen
riive (v.) – rasp. <i>keezenriive: kaasrasp</i>
riizer, riizer – rijs. <i>bièrkenriizer: berkenrijs</i>
Rike (eigenn.) – Rika
rikke (o.) – rek. <i>hounderrikke, melkrikke</i>
rikken – afrastering maken. <i>Ne wāide 'āfrikken'</i>
rikkinge [rikngə] (v.) – afrastering
rikpaol (m.) m.v. ~päöle – paal, als onderdeel van van een afrastering
rilies [ril-is] – ijs van water, dat kabbelend is toegevroren
rille (v.) – langwerpige hoogte
rit (o.) m.v. riie – door overstroming veroorzaakt gat in weg of dijk
robeeten – rode bieten. <i>Een voederbiet heet 'māngelwottel'.</i>
rok (m.) m.v. rökke, verkleinv. rökkien – rok
rökke (v.) – reuk
rolle [rolə] – rolpens
rommel (v.) – rommel. <i>'n rummeltien: een rommeltje, zoodje</i>

ronge (v.) – rong, houten of ijzeren steun voor de zijstreken (ladders) van een boerenwagen
ronneken (zw. w.w.) – hinneken
roodbiöstien (o.) – roodborstje
rööfien (o.) – roofje, korstje op de huid
rooien (zw. w.w.) – <i>Wi hebt et erooit: wij hebben het gered</i>
rööken – roken van vleeswaren (Is dit niet ‘röuken?’)
röökläis (o.) – rookvlees
roomp – romp
roond – rond
röönd – rund
rööpe (v.) – ruif. <i>’t Peerd met ’n stat ån de rööpe beenden: iets verkeerd doen.</i>
roor – roer, buis, geweer
röör ån – vlak naast
röören (zw. w.w.) – roeren
rööster – rooster
rööte (v.) – honingraat. <i>’Wat was was eer was was was’. antwoord: rööte</i>
rööten – roten van vlas
rooze (v.) – roos. <i>De rooze in de hoed hebben: koortsig zijn van een verkoudheid.</i>
roozig – rijkelijk, overdadig. <i>Den pries is mi te roozig: die prijs is mij te hoog.</i>
roppen (zw. w.w.) – plukken. <i>’Ne henne roppen’.Ik kiönt gein viäären roppen vån nen kikkert.</i>
rosmiölle (v.) – geubel
röste (v.) – rust
roue [røüə] – roede (10 meter) gordijnen, roeden van een venster
röufiöllie [røüfœli] – raapolie
rökeloos – roekeloos
röuken (zw. w.w.) – roken (van vlees)
rökvläis (o.) – rookvlees
Roulf (eigenn.) – Roelof
röumen (zw. w.w.) – roemen
roupen (röup–eroupen, ik roupe, dũ ropst, hei rop, wi, i, zei roupt) roepen
röupertien (o.) – kleine vogelsoort
rout (o.) – roet. fijne koolstof, onkruid. <i>Rout üt ’n schuastein</i>
rûbol – akker–paardestaart. <i>Van ’rûbol’ zegt men: peerdebrood, beistenood, schaopedood.</i>
rûftem – ommezien. <i>In ne rûftem: in een ommezien</i>
rugge (v.) – rug
ruggemaig (o.) – ruggemer
rûgoud – ruigte, onkruid in sloten
rûkken (ræk–erækken, ik rûkke, dũ rokst [rokst], hei rok, wi,i, zei rûkt) – ruiken

rûmous (m.) –
rûmte (v.) – ruimte
rûppe (v.) – rups
Ruslaond – Rusland, ook: naam van een stuk veengrond in de noordoosthoek van Vriezenveen, alsdus genoemd wegens de grote afstand van het dorp.
rusmân ook: rusheer (m.) – iemand, die in Rusland heeft gewoond
rüsschen (zw. w.w.) – ruisen
russchen [røsxən] (m.v.) – soort biezen
rüsterig – verschrompeld, b.v. van een appel; guur (weer) <i>rüsterig wiäär</i>
rût (o.) – onkruid. Viölle rût um de hakken hebben: nasleep hebben.
rütte (v.) m.v. rütten, verkleinv. rüttien – ruit. <i>zie ook: glas</i>
rütter (m.) – ruiter
rütteren – voor ruiter spelen
rüüen (rūeñ] (zw. w.w.) – ruien
rûûm – ruim
rûûze (v.) – ‘in de rûûze’: voetstoots (?)
rûûzen (zw. w.w.) – schatten
säin (o.) – sein
sam – samen. <i>“dag sam”: goedendag samen</i>
Sânne (eigenn.) – Suzanna
santepee – terstond, stande pede
schaa (o.) – schaduw. <i>In 't schaa zitten'</i>
schää (v.) – schade. <i>'Wei de schää hef, hef de schaonde der bie': wie de schade heeft, heeft de schande erbij.</i>
schaale (v.) m.v. schaaalen, verkleinv. schaal tien – schaal voor etenswaren
schaale (v.) m.v. schaaalen, verkleinv. schaal tien – schotel, schaal
schäämen (zw. w.w.) – schamen
schaarmikke – bepaalde steunbalk
schaasse (v.) – schaats
schaassen loopjen – schaatsen rijden
schaassenlööper – schaatsenrijder
schääteren (zw. w.w.) – schateren
schaave (v.) – schaaft
schäffen (zw. w.w.) – keffen, blaffen
schâffen [sxɔfən] – schaften (rusten), voedsel innemen met onderbreking van het werk.
schâffertien (o.) – keffertje
schâft [sxɔft] – schaft <i>zie: schoffen</i>
schäid (m.) – scheiding (tussen twee percelen)

schäidinge [sxæĩdægə] (v.) – scheidung. <i>Schäidinge maaken: de vriendschappelijke betrekkingen, de omgang afbreken</i>
schaif (m.) – scherf
schaim (o.) m.v. schäime, verkleinv. schäimtien – scherm
schaip (schäiper, schäipst) – scherp
schaole (v.) m.v. schaolen, verkleinv. schäöltien – schaal, weegschaal, ijsschol. <i>zie: wiäägschaole</i>
schaolen – bep. soort snijbonen
schaonde (v.) – schande. <i>De löie spräkt der schaonde vån.</i>
schaondmaol (o.) –
schaonse – schans. <i>Ommer schaonse: schans bij Ommen.</i>
schaop (o.) m.v. schaope (ook: schäöpe), verkleinv. schäöpien – schaap
schaopeblööte (v.) – schaapshuid, waar de wol is afgeschoren.
schaopeläus – schapenwol, pas afgeschoren en zonder enige bewerking.
schaopeschot (o.) m.v. ~schötte – schaapskooi
schaopevläis – schapenvlees
schaopheeder (m.) – schaapherder
schaophoond (m.) – herdershond
schaort [sxört] (m.) m.v. schäöre [sxø erə], verkleinv. schäortien – scherf. <i>Pot en schaort ein aort ⇒ de appel valt niet ver van de stam</i>
schap (o.) – tapkast, buffet
scharre (v.) – veenzode, gebruikt voor brandstof en in de stal
schaue (v.) – onderzoek door autoriteiten of de schoonmaak van waterleidingen door de grondeigenaren behoorlijk is verricht.
schauen (zw. w.w.) – schouwen.
schealden (schäöl-eschäölden [əsxœln] – schelden
scheanden (schöön-eschöönden) – schenden
scheanken (schöönk-eschöönken) – schenken. <i>zie: geiten</i>
schee – schuw. <i>meanschenschee: mensenschuw</i>
scheelappen – oggkleppen van een paard
scheempen (schöömp-eschöömpen) – schimpen
scheenken (m.) – ham
scheeper (m.) – schaapherder
scheer (v.) verkleinv. scheertien – schaar
scheie (v.) – scheede, ook: dwarshout, dat twee grote stukken verbindt, b.v. de dwarshoutjes van een stoelleuning, van een molenwiek, de treden van een ladder.
scheif – scheef
scheilik – schielik

scheiten (schuät–echuättten, ik scheite, dû schötst, hei schöt, wi, i, zei scheitet [sxɛ̃t̪] – schieten (met vuurwapen. <i>Zaond scheiten: zand diep uitgraven uit een sloot, zodat men hoog moet opgooien; Ân 'n dag scheiten: terlopps te berde brengen.</i>
schel – scheel, ook: fel <i>schel lecht: fel licht</i>
schelle (v.) – schel, bel, schil, eierschaal
schellen – schillen, ook: bellen. <i>Nen appel schellen: een appel schillen; de bel luiden.</i>
schiaären (zw. w.w.) – scheren
schiaappel (m.) – schepel
schiael [sxɛ̃l], ook: schel – scheel, schel
schiaellen (schiealde–eschiealt] – schelen. ‘ <i>Wat kân mi dät schiaellen</i> ’. ‘ <i>Dät schiealde neit viölle</i> ’.
schiaemme (v.) verkleinv. schiaemmechien – schim, schijnseel
schiaemmel – schemel, tweeplank van een weefstoek(?); draaibare draagbalk in het onderste deel van een wagen
schiaemmer (m.) – schemer. <i>Zie ook: tweidoonker</i>
schiaemmeren [sxɛ̃mərən] – schemeren. ‘ <i>Wi zittet nog te schiaemmeren</i> .’ <i>Daor schiaemmeret mi wat vån vüür: daar meen ik mij iets van te herinneren. Het schiaemmeret em neit: hij heeft goed zijn verstand.</i>
schiaenne (v.) – scheen
schiaennepiepe (v.) – scheenbeen
schiantien – schijntje
schier – net, aangebroek (ei). ‘ <i>n schier määchien: een net, proper meisje; 'n schier äi: een aangebroed ei.</i>
schieren – ‘ <i>n äi schieren: onderzoeken of een ei vers is, door het in een bak mert water te leggen.</i>
schiaët (m.) – scheet. <i>Vån nen schiaët nen doonderslag maaken: van een mug een olifant maken.</i>
schieten (schiaët–eschiaëtten, dû schitst, hei schit) – schijten
schiaen – schijn
schiaenen (schiaen–eschiaenen) – schijnen
schiaive (v.) – schijf
schillink – schelling. Prüschen schillink: 30 cent
schin – schilfers, voorkomend bij roos op het hoofd.
schiaöldouk (m.) – schort. <i>zie ook: slüi</i>
schiaörft (v.) – schurft. ‘ <i>Zoo vol vlöö as 'n schiaörftig schaop</i> ’
schiaörftig – schurftig
schiaörk (m.) – schurk
schiaötte (v.) – grof wollen schort
schiaötte (v.) – scheut, schot. ‘ <i>Scheit i al op? Jao, der koomp nû schiaötte in</i> ’. ‘ <i>Heb i der ne schiaötte op?: is het geweer geladen?</i> ’
schiaötten – schorten. ‘ <i>Wüür schiaöt et di?: waar scheelt (schort) het je?</i> ’
schip (o.) m.v. scheepe, verkleinv. scheepien – schip
schipbolten (m.) – bout aan het einde van de ketting, die in de grond gestoken wordt om een schip vast te leggen.

schipperie (v.) – schippersbedrijf
schippersbokse (v.) m.v. ~boksens, verkleinv. ~buksien – schippersbroek, korte wijde linnen broek, die tijdens het werk over de gewone broek gedragen wordt.
Schipsloot (m.) – de vaart van de veengronden ten noordoosten van het dorp langs het Oosteinde naar de Holandergraven. Diende voor turfvervoer op kleine schuiten.
schithakke (v.) – deel van de achterpoot van paard of rund, ter hoogte van de menselijke knie
schobbe (v.) – schub. <i>In äierdöppe en visscheschobben wast slecht ragge</i>
schobben (zw. w.w.) – zich schuren, met het lichaam tegen iets aan wrijven.
schoft [sxoft] (v.) – schurk, schouder van een rund
schol ook: school – ondiep. <i>'Den lop nog aaltied met nen schollen bûk': die is nog niet gravida. Ne scholle kou: hoog op de poten staande koe</i>
schold [sxolt] (v.) – schuld. <i>'Schold is 'n lilck deer, numms wil et hebben'.</i>
scholder [sxoldər] (v.) – schouder
scholdermaontele (v.) – schoudermantel zonder (?)
schölpe (v.) – schulp, schelp (gebogen deel van een ploegschaar)
scholte [sxoltə] – schout
schoonwal – ofschoon
schosseneelen – schorseneren
schot [sxot] (o.) m.v. schötte – planken stal. <i>'vaikenschot. 'n schot vol wichter hebben: veel kinderen hebben.</i>
schötte (de) – schaapskooien ten noorden van het dorp op de grens van bouwland en veengrond.
schotvuarke (v.) – kleine, tweetandige vork aan lange steel, gebruikt voor het aanreiken van schoven(?) <i>'opschuatten' zie: gaiventrekken</i>
schou (m.) m.v. schoune, verkleinv. schöuchien – schoen
schoukaamer (v.) – schoenmakerswerkplaats
schoule (v.) m.v. schoulen, verkleinv. schöultien – school
schoumaaker (m.) schoenmaker
schraagen (m.) – schraag
schrämme (v.) – schram
schrømmen (m.v.) – kanen, gebakken stukjes vet. <i>'Schrømmen' at men op de 'bloudkouke'</i>
schraon – <i>slööte schraon: sloten van planten zuiveren met zeis en vork met horizontaal geplaatste tanden.</i>
schraonder – schrande, zuinig
schraonsen – schransen
schremmechien (o.) – klein, mager mens of dier
schriefbreef (m) – brief. <i>zie: breek</i>
schriefbröd (o.) – plat kistje met schuifdeksel dat oudtijds de kinderen meenamen naar school. Werd gebruikt als bergplaats voor...
schriebeins – schrijlings
schriên [sxri̯en] (ik schriie, dû schritst, hei schrit, wi, i, zei schiiet) – schrijden

schriiven (schreef–eschriieven, ik schriive, dū schrifst, hei schrif, wi i, zei schriift) – schrijven
schriiver (m.) – schrijver, klerk. “ <i>De oolde schriivers</i> ”.
schrit – schrede, ook: kruis van een broek. “ <i>Dei bokse is in et schrit te enge</i> ”.
schrobbeerige (v.) – standje, berisping
schrobben (zw. w.w.) – schrobben; naar voedsel krabben door kippen. <i>De straote schrobben</i> .
schrobbezääge (v.) – smal toelopende kleine zaag
schroote – smalle plank van weinig waarde, voor afrastering bruikbaar
schuaare (v.) – schoor, sloot
schuaaren (zw. w.w.) – stutten; met haastige, moeilijke gang lopen, b.v. van schaatsenrijder in tegenwind. “ <i>Hei möt schuaaren um oons bie te hoolden</i> ”
schualle (v.) – school (vis)
schuastein (m.) m.v. schuasteinder, verkleinv. schuasteintien – schoorsteen
schuättele [sxüætələ] m.v. schuättele, verkleinv. schuätteltien – schotel
schuättelrimme (v.) – rek voor schotels, die men te pronk stelt.
schuatten – anreiken van hooi of roggeschoven bij het op- en afladen, wanneer dat met de ‘schotvuarke’ gebeurt.
schuätter [sxüætər] – aanreiker. zie: schuatten
schuddekoppen – het hoofd schudden
schudden (zw. w.w.) – schudden. <i>kraomschudden: op kraamvisite gaan</i> .
schûf – <i>Hei hef schûf vûür ’n dûum: hij heeft geld</i>
schuppe (V.) – schop (werktuig). zie: <i>klüttenschuppe</i>
schut – kamerscherm. ook: sluis
schuthöögte (v.) – hoogte in de weilanden van oost naar west tussen de Wetering en de Oudenweg. zie: hiöst
schutstal (m.) – stal, waarin geschut vee voorlopig kan worden geborgen.
schütte (v.) – schuit
schutten – vreemd vee in beslag nemen, dat op ‘andermans’land en onbeheerd werd aangetroffen.
schuttige (v.) – schutting
schûûlen – schuilen
schûûlweenkelen – schuilvink spelen
schûûm (o.)– schuim
schüümen – schuimen. Wordt ook gezegd van een koe, die uit eigenaars weide naar een andere weide loopt.
schüümer – een koe die ‘schüümt’.
schüümspaon (m.) – schuimspaan
schûûmspaon (m.) schuimspaan. zie: <i>schüümspaon</i>
schüün, schüüns – schuin
schüünen – ophitsen, inblazen. “ <i>inschüünen</i> ”. “ <i>Op ’n eersten april kaon-k alle gekke schüünen, wûür ik ze hebben wil</i> ”.

schüür (m.) m.v. schüürs – scheur
schûûr (o.) – afdak. <i>iimenschûûr, oonderschûûr</i>
schûûr (o.) m.v. schûûrs – dreigende wolk. <i>reagenschûûr, doonderschûûr</i>
schüüren (z.w.w.w.) – scheuren
schûûren (zw. w.w.) – schuren, poetsen. <i>Kloompe schûûren</i>
schüürken – schurken tegen jeuk. ‘ <i>Eigen schold schüürkt het meeste</i> ’. ‘ <i>Wei de schiörft hef, schüürkt zich</i> .’
schûûve (v.) – schuif
schûûven (schuääf–eschuääven, ik schûûve, dû schofst, hei schof, wi, i, zei schûûft) – schuiven
seempel – simpel
Seere, Seertien (eingenn.) – Saar, Saartje
Sefie (eigenn.) – Sofie
sevette (v.) – servet
se vies (o.) m.v. seviize, verkleinv. seviessien – servies
siassenette (v.) – raamhor
Sibculo – buurtschap ten noorden van Vriezenveen
Siep – naam van herdershond
siepele (v.) – ui
Sies – In het spreekwoord “Dä-s aonderen mosterd as vån Sies”: dat had je niet verwacht. <i>Mosterdsies was een venter uit Den Ham. die in het laatst van de 19^e eeuw per hondekar rondreed met mosterd en schoensmeer.</i>
siesien – sijsje <i>Zoo glad as ’n siesien.</i>
sik (m.) m.v. sikke – geit, spits kinbaardje
sikkeneeren – chicaneren
sikkenöörig – ontevreden, mopperig
sim – touwtje van vlas of hennep
simbeantien (o., verkleinv.) – zie: sim
siocht [sĩox̥t] – troep. <i>Nen sjocht wichter: een troep kinderen</i>
siökkel (m.) – sukkel
siökkelen (zw. w.w.) – sukkelen
sioks [sĩoks] (m.) – slungel
sioksen [sĩoksən] – slungelen, slordig lopen
siüchelen – het geluk een handje helpen. ‘ <i>Nei siüchelen</i> ’: eerlijk spelen
sjau (m.) – sjouw. <i>Dä-s nen sjau: dat is moeilijk werk</i>
sjauen (zw. w.w.) – sjouwen
sjeeze (v.) – sjees, tilbery
sjet (m.) – sajet
slääger (m.) – slager, vleeshouwer. <i>zie: slächter</i>
slaateren (zw. w.w.) – morsen met vloeistof
slabbe (v.) m.v. slabben, verkleinv. släbbechien – slabbetje

slabben (zw. w.w.) – morsen, lekken
slacht, de – <i>'Maane hebben wi de slacht': morgne wordt bij ons geslacht</i>
slachten [slaxən] (zw. w.w.) – slachten
slächter (m.) – slachter. <i>'n Slächter' slacht een koe of varken tegen loon bij anderen.</i>
slachtmaol (o.) – feestelijke maaltijd na de slacht
slachtvisite (v.) – visite na de slacht van buren en goede vrienden, die het geslachte dier komen 'küüren' (keuren) en 'vetprijzen'. <i>Bij het binnenkomen zeggen deze: 'Viölle geluk met 'n vetten' en bij het heengaan: 'Ik huappe dä-i em te hoope in gezoondhäid müüegt gebrükken.'</i>
slag (m.) m.v. slääge – slag. <i>"op slag": terstond, ook: vandaag aan de dag 'Vån et zölfde slag': van dezelfde aard.</i>
slaghaamer (m.) – schepnet met lange steel, waarmee gevist wordt. Ook 'kraa' genaamd.
slakke (v.) – slak
slammier – lang persoon
slånge (v.) m.v. slången, verkleinv. slengchien – slang
slaod – salade
slaodbek (m.) – buitengewoon grote mond
slaon (slöug–esliäagen, ik slao, dũ sleitst, hei sleit, wi, i, zei slaot) – slaan. <i>De klokke sleit. Hei sleit op zien vaare: hij lijkt op, aardt naar zijn vader. (Jonker: Hei slat zien vare).</i>
slaop (m.) – slaap. <i>zie: slaope</i>
slaope (v.) m.v. släöpe – slaap (gedeelte van het hoofd)
slaopen (slöup–eslaopen, ik slaope, dũ slapst, hei slap, wi, i, zei slaopt, ik slöup etc.) – slapen
släöperig – slaperig
slap – slap. <i>'Zoo slap as nen wascheldouk'.</i>
slat – vorm van w.w. 'slaon', eigenlijk: (hei) sleit
slat (o.) – dweil, oude lap
sleanteren (zw. w.w.) – slenteren
sleenken (slöönk–eslönken) – slinken
sleif (m.) m.v. sleive, verkleinv. sleifien – houten pollepel
sleit (m.?) m.v. sleite– onbewerkte, dunne boomstam
sleiteren – tijdens het uitdelen wat morsen
sleits – sleets. <i>zie: slièts</i>
sleppe (v.) – sleep
sleppen (zw. w.w.) – slepen
slichten [slixən] – egaliseren
slie-e (v.) – slede
sliepen (slièp–eslièppen, dũ slipst, hei slip) – slijpen
sliepstattend – met de staart tussen de benen
slierie – watergruwel: wijnsoep met krenten en rozijnen
sliet – kleefkruid

slieten (slièt–eslièttēn, ik sliete, dū slitst, hei slit, wi, i, zei slietet [slit]) – slijten
slièts – sleets. <i>zie: sleits</i>
slikkeren (zw. w.w.) – snoepen
slikkeriie (v.) – snoepgoed
slim – erg, slecht. <i>slim zeik: erg ziek; slimme grond: onvruchtbare grond</i>
slimmen – nen slimmen wiään: ziek zijn
slingerbusschien (o.) – bosje met wandelpaden
slingeren (zw. w.w.) – slenteren
sliörf (m.) – slurf
sliöttele (v.) m.v. sliöttele, verkleinv. sliötteltien – sleutel
slippe (v.) – slip. <i>hièmdslippe: hemdslip</i>
slitazie (v.) – slijtage. <i>Slitazie ån 't benul hebben: simpel zijn</i>
slobberen [slobərn] – slobberen, slurpen
slobberiie (v.) – half vloeibare kost
slodderig [slɔdərɛg] – slordig
sloddermikke (v.) – sloddervos
slof – iets vochtig, traag. <i>Nen sloffen keerl: een slome kerel</i>
sloffē [slofə] (v.) – slof, muiltje
slofhakke (v.) – iemand die sloft, sleepvoetend loopt
slogholm [slɔghɔlm] – lange slungel
slogholmes – lummel
slok [slɔk] – slap, los, lenig. <i>Nen slokken keerl. Dät tåu zit slok eknupt: dat touw is los geknoopt. 'n Slok jöönchien'.</i>
slok [slok] (m.) – slok. <i>'n slukkien: een borreltje</i>
sloons (m.) – vuile, vette...van wagensmeer
sloot (m.) m.v. slööte, verkleinv. slöötien – sloot. <i>Nen oolden sloot: een droge sloot.</i>
slooten – een sloot van onkruid zuiveren
slootsel (o.) – uit een sloot gehaald onkruid. <i>zie: slooten</i>
sloove (v.) m.v. slooven, verkleinv. slööfien – sloof
slop [slɔp] (o.) – luik in de zolder. <i>'n balkenslop. Vóór een begrafenis werd de lijkist onder het slop op de diälle geplaatst.</i>
Slot ('t) - naam van een buurt, oostelijk van de Schipsloot, na 1828 ontstaan aan de toen aangelegde nieuwe weg naar Geesteren.
slüi (o.) m.v. slüie – werkschort
slükken (släk–eslækken, ik slükke, dū slokst [slokst], hei slok, wi, i, zei slükt; ik slák, dū slákst etc.) – slikken
slüs (m.) m.v. slüüze – sluis

slütten (slät–eslätten, ik slütte, dû slutst, hei slut, wi, i, zei slüttet [slut]; ik slät, dû slätst etc.) – sluiten
slüüeve (v.) – sleuf
slûûrie (v.) – slome, slordige vrouw
slûûrig – lusteloos
smääk – smaak
smääkelik – smakelijk
smächtig – slank
smains zie: maane
smäisteren –
smaldouk (o.) – <i>Dät is gein smaldouk: dat is wat goeds, dat is goede kwaliteit</i>
smatte – smart
smette (v.) – smet, vlek
smiäär (m.) – smeer. <i>Zich in 'n smiäär läggen: zzich te goed doen.</i>
smiäärig – smerig
smiäärpütte (v.) – smeerpoes
smiäärzak (m.) – smeerpoes
smid (m.v. smiie [smīē] – smid
smidschaassen (m.v.) – door de smid gemaakte schaatsen
smiên [smīēñ] (werkw.) – smeden
smieten (smièt–esmiëtten, ik smiete, dû smitst, hei smit, wi, i, zei smietet; ik smièt, dû smiètst, hei smièt, wi, i, zei smiëtten) – smijten
smiëtte (v.) – worp
smitteriie (v.) – smederij, smidse
smokkelder [smokəldər] (m.) – smokkelaar
Smokkelpad, 'n (m.) – voetpad, dwars door de bouwlanden, ten noorden van de straat
smoks [smoks] (m.) – stevige zoen
smöö – zacht, week
smorre [smorə] (v.) – cilindervormige metalen beker met steel, waarin koffie gekookt werd
smüüegelen – in de schemering zitten
smûûle (v.) – smoel
snääter (m.) – snater
snääverig – dun, spichtig. <i>'n Snääverig keerltien'.</i>
snachtens zie: nacht
snaipen – snerpen
snaore (v.) – snaar
snaorse (v.) – schoonzuster

snaort (o.) – handvat van een zicht
snarre – stuurse vrouw
snas – snars, niets. <i>Ik begriep der gei snas vån.</i>
snau (m.) – snauw
snauen [snaũm] (zw. w.w.) – snauwen
snee (v.) – sneeuw
sniäavel (m.) – snavel
snieder – kleermaker (<i>de snieder</i>)
sniejen (zw. w.w.) – sneeuwen
sniê (v.) verkleinv. sniêchien – snee
sniên (< <i>snieden</i>) (snee-esniên, ik sniê, dû snitst, hei snit, wi, i, zei sniêt0 – snijden
sniêzoomp (m.) – bak, waarin stro tot haksel werd gesneden
snippe – snip
snipsnaorijen (m.v.) – prulletjes
snisteren (zw. w.w.) – <i>'t begeent al te snisteren: bij het bakken in de pan</i>
snit – streek bij het schaatsenrijden. <i>Nen mooien snit: een mooie streek</i>
snit (o.) – snede. <i>'hööi vån 't eerste snit'</i>
snof – snuiftabak
snokken – snikken
snöö – teleurstellend
snööien (zw. w.w.) – snoeien
snorre [snorə] (v.) – snor
snorrebot [snorəbot] (o.) – varkensbeentje uit de voorpoot. Er doorheen zijn twee gaatjes geboord. Met een doorheen getrokken touwtje kan men het beentje doen snorren.
snouk (m.) m.v. snöuke – snoek
snöupen (snät-esnätten) – snoepen
snúfdöoze (v.) – snuifdoos
snúppen (m.) – snuit
snüüevel – rukwind
snüüven (snääf-esnääven, ik snüüve, dû snofst, hei snof, wi, i, zei snüüft; ik snääve, dû snääfst etc.) – snuiven. <i>düürsnüüven: doorsnuffelen</i>
sokker [sokər] (m.) – suiker
sokkeräi – cichorei
sokkerpuppien –
soldaot (m.) m.v. soldaoten, verkleinv. soldäötien – soldaat
somme [somə] (v.) m.v. summechien – som
söönt – sinds
Söonte – Sint. <i>Söonte Klaos: Sinterklaas</i>

soppe [sɔpə] (v.) – moes. <i>appelsoppe: appelmoes. 'In de soppe vallen': in het vuil vallen.</i>
soppe verkleinv. söppien – sopje, zeepsop
soppen [sɔpm̩] (zw. w.w.) – morsen.
soppen [sɔpm̩] (m.) – <i>Het is nen soppen: het is een vuile boel. (ook: modderig)</i>
soppert (m.) – sopzak, morspot
spån (o.) – ruimte tussen de toppen van duim en pink bij uitgespannen hand.
spånboog (m.) – bepaald schiettuig
spåndeeren – besteden
spånnen (zw. w.w.) – bij het knickerspel de knikker, die men spannend kan aanraken. <i>'Den spån ik...': rechten voorbehouden.</i>
spånniksen – slordig zitten (in het zicht, voor het raam??)
spånstok (m.) –
spaoon (m.) – spade, schop, spaanstak
spaoon m.v. späönder – spaan. <i>Buatterspaoon. 'Ne spaoonen dööze': doos, gevlochten van stroken hout. 'Hauen dät de späönder der äfvleigt (bij vechtpartij)</i>
spat-äi (o.) – klein eitje zonder dooier
spatsies – <i>'Maakt gein spatsies': houd je kalm!</i>
spattelen – spartelen
späute (v.) – spuit
späuten (zw. w.w.) – spuiten
spealde [spælə] (v.) m.v. spealden, verkleinv. spealtdien – speld. <i>'spealtdien braonen'</i>
spee – te kijk. <i>'Wat zi i daor spee'</i>
speende [spēnə] (v.) – spinde, broodkast
speent (o.) – spint, kwartschepel. 12 speent is 1 mud (1 hectoliter). <i>'n Speent laond: tien vierkante meter</i>
speentvat (o.) – maat van één spint inhoud
speigel (o.) verkleinv. speigeltien – spiegel
spekvet – <i>'Vüür spekvet metdoun': meespelen voor spek en bonen.</i>
spekzöuten – een appelsoort
spendig – <i>spendig wegekuömmen: schielik weggegaan, net overleden</i>
spiejdronk (m.) – braakdrankje
spieje – spuug
spiejen (spüi-espüien) – spuwen
spiejoom (m.) – oud oompje in huis
spieker (m.) m.v. spiekers, verkleinv. spiekertien – spijker
spier (v.) m.v. spiern, verkleinv. spiertien – spriet, strootje, kleinigheid. <i>Haorspier, grösspier, stroospier, hööispier etc. 'n Spier in 't glas': een borrel</i>
spieten (spiët-espüetten – spijten. <i>Dät spietet [spit] mi: dat spijt me.</i>

spiile (v.) m.v. spiilen, verkleinv. spieltien – spijl, tralie. <i>De spielen vån nen stoul. Vlâisspiile.</i>
spiilenwaagenboek??
spiize (v.) – spijs
spik – dammetje in een sloot
spikkelaosie (v.) – speculatie
spikkeleeren – speculeren
spil (o.) – spel, spul. <i>'Het is 'n spil': het is een ernstige toestand. 'n Mooi spil': flink boerenbedrijf. 't Spil fiks, leiver ne kou te meender: het spul moet in orde zijn, liever een koe minder. 'Wat is dät vûur spil': wat is dat voor spul.</i>
spille – spil. <i>'De spille wûur het umme drät'.</i>
spinnekop (m.) m.v. spinneköppe – spin. Ook: spinrag. <i>Spinneköppe âfdouen: spinnen jagen</i>
spinnekopnust (o.) – spinneweb
spinnen (spun–espunnen, ik spinne, dû speenst, hei speent, wi, i, zei spint) – spinnen. <i>Hen spinnen gaon: op spinvisite gaan (overblijfsel van vroegere 'spinmäöle'.</i>
spinneweil (v.) – spinnewiel
spinsters (m.v.) – <i>'n Goundag kriigen wi spinsters': woensdag krijgen we spinvisite.</i>
spiölln (spiäölde–espiäölt, ik spiölle, dû spiäölst, hei spiäölt, wi, i, zei spiölt) – spelen
spit (o.) – de laag aarde, die met de spade is... <i>'Twei spit deipe ummeläggen': ter diepte van twee spit ompsitten.</i>
spitsgarre (v.) – spitsroede. <i>Dûur de spitsgarre loopen': een te straffen jongen moet tussen twee rijen jongens doorlopen en wordt dan met de handen geslagen.</i>
spleenter (m.) – splinter
splet – veenachtige substantie
splieten (splet–espletten, ik spliete, dû splitst, hei split, wi, i, zei splietet [split]) – splijten
spoons (m.) m.v. spöönze, verkleinv. spöönsien – spons
spoud – spoed
spöuden – spoeden
spöudig – spoedig
spouk (o.) m.v. spöuke – spook
spoule (v.) m.v. spoulen, verkleinv. spöultien – spoel
spöulen (spöulde–espöult) – spoelen
spräie (v.) – spreij
spräien (spredde–espret) – spreiden
spräkkebaas (m.) – redenaar, ook: praatjesmaker
spräkken (sprak–espräkken, ik spräkke, dû sprekst, hei sprek wi, i, zei spräkt) – spreken. <i>'n Doomneer hef goud espräkken' de dominee heeft goe gepreekt.</i>
spraio – spreek
spraoke (v.) – spraak. <i>'De Vjennespraoke'. 'Daor is gein spraoke vån': daar komt niets van in.</i>
spreien [sprëin] (spredde–espret) – spreiden

springen (spröönk–esprungen, ik springe, dû spreengst, hei spreenk, wi, i, zei springt) – springen
sprok [sprɔk] – vuilboom
sprökke (v.) – spreuk
spröö – ruw, droog. <i>Spröoe haonde of lippen.</i>
sprööien – sproeien
sproonk (m.) m.v. sprunge – sprong. <i>'Te volle sproonk': in galop. In weversterm: de ruimte tussen de twee lagen schering, waardoor de spoel vliegt.</i>
spuaaren (m.v.) – sporen van een ruiter of een haan, dakspanten
sputteren (zw. w.w.) – spatten
spüür (o.) m.v. spüürs – wagenspoor
spüüren (zw. .w.w.) – sporen. <i>Dei waage spüürt neit: de wielen passen niet in het wagenspoor. Eimaond spüüren: iemand missen.</i>
staaken (m.) – st aak
stääken (werkw.) – staken
stää – staal, monster. <i>'Daor kån ik ù 'n stäältien vån vertellen'.</i>
stääpel (m.) – stapel, hooi- of houtstapel.
stääpelkiste (v.) – kleerenkist
stad (v.) m.v. stiään, verkleinv. städtien – stad. <i>Met 'de stad' wordt de stad Almelo aangeduid.</i>
stadskeend (o.) – iemand die onder curatele staat
stäiger (m.) – steiger
stäigeren – steigeren van een paard; in steiger zetten
staik (stäiker–stäikst) – sterkst
staiken – sterken van weefsel
staiksel (o.) – pap, waarmee gesterkt wordt.
stail – steil
staiven (stiörf–estiörven, hei staift)) – sterven
stalstreeier (m.) – oud oompje dat...
stånge (v.) m.v. stången, verkleinv. stenchien – stang
stank – ondeugend, guitig jongetje
stäödig – kalm. <i>Stäödechies ån: zachtjes aan.</i>
staol (o.) – staal (metaal)
staompen (zw. .w.w.) – stampen
staon (stön–estaon, ik stao, dû steist, hei steit, wi, i, zei staot; ik stön, dû stönst/stääonst, hei stön, wi, i, zei stönnen) staan
staond – stand
staonde – staande
stäändertien – een der vier zijden van een bikkel
staonk (m.) – stank
stääönties – springen zonder aanloop

staot – staat, opschik. <i>Grooten staot vereeren: op grote voet leven. "Op staonden vout".</i>
stappe (v.) – dichtslaande val. <i>Vroutenstappe.</i>
stat (m.) m.v. stätte, verkleinv. stättien – staart
Stäue, de – stuwe, waterleiding, die de westelijke grens vormt van Vriezenveen.
stäuen – stuwen. <i>'Ne gezoonde määge kån viölle stäuen': veel verorberen.</i>
stäuten – stuiten
steampel (o.) – stempel
steek (m.) – suikerballetje
steerenhelder – zo helder, dat de sterren zichtbaar zijn. Duits: sternklar.
steerne (v.) m.v. steerne, verkleinv. steerntien – ster
stein (m.) m.v. steinder, verkleinv. steintien – steen. ook: tegeltje. <i>Mooie steinties ån de kaonte: mooie tegeltjes aan de wand.</i>
steinplas (m.) – opslagterrein van een bouwmaterialenhandel
stelte (v.) – stelt
stemme (v.) – stem
stengelen (zw. w.w.) – dreutelen. <i>'Daor koomp he ånstengelen'.</i>
stennen – steunen. <i>'Hei is zoo dikke evråtten dåt he steant'.</i>
stiää (v.) m.v. stiään – plaats, plek. <i>Bie stiään: hier en daar.</i>
stiäävel (m.) – laars. <i>'Daor koop he ånstiäävelen': daar komt hij aanlopen.</i>
stiääven – steven
stiäkkel (m.) – stekel, doorn. <i>'Stiäkkelbos'</i>
stiäkkelvaiken (o.) – egel. <i>zie ook: vaikeniezel</i>
stiäkken (stak-stiäkken, ik stiäkke, dũ stekst, hei stek, wi, i, zei stiäkt) – steken
stiällen (stiäälde-estwällen) – stelen
stiällen (zn.) – steel
stief – stijf. <i>Stief pepier: bordpapier; 'n stief keteer: een ruim ¼ uur.</i>
stiëkke (v.) – steek. <i>Ne stiëkke in de zied.</i>
stiepel (m.) – uitneembare paal in het midden van de buitendeur van het achterhuis
stiërke (v.) m.v. stiërken – vaars.
stiërkenkalf (o.) – vrouwelijk kalf
stiiege (v.) m.v. stiiegen, verkleinv. stieechien – steeg, de weg langs het erf. <i>De stiiege lieken: de steeg egaliseren.</i>
stiiegeblöumtien (o.) – madeliefje
stiiegegrös (o.) – een ... beemdgras
stievig – stevig
stiige (v.) – twintigtal
stiil (m.) – stijl, paal
stiims – stijfhoofdig
stikkedoor (m.) – stucadoor

stikken – in vierkante stukken steken. ‘Tiörfstikken’, ‘Eimaond wat nao de stikken gieven’: iemand sterk beknorren.
stikker (m.) – soort veenspade
stille – stil. ‘Laoten wi effen stille wiään’: stil zijn om te bidden of danken bij het eten. ‘Stillen Vridag: Goede Vrijdag
stinken (stunk–estöönken) – stinken
stiönnen – steunen, klagen
stiötten – storten
stipknöllechies – kleine ronde rapen
stob [stop] – <i>Op ’n stob: onmiddellijk</i>
stobben [stom] (m.) – boomstronk _o
stof [stɔf] (o.) – stof
stoffe [stɔfə] – weefsel. <i>Ne goude stoffe: goede stof</i>
stofnust (o.) – stofnest
stok [stɔk] (m.) m.v. stökke, verkleinv. stökkien – stok. <i>Boonenstökke, boonenstikken.</i>
stökkeboonen (m.v.) – snij- of andere bonen, die opranken tegen stokken
stökkeren – slenteren(?)
stölpe
stölpe (v.) – deksel (van en pan?)
stölpe (v.) – stolp
stölpe (v.) – deksel van een pan of pot
stölpen – vissen in ondiep water door middel van een mand zonder boden.
stölpvûür (v.) – eerste voor, die midden door het bouwland wordt getrokken.
stolt [stɔlt] – stout, ondeugend
stoom (m.) – door stoom gedreven fabriek
stoomfietse (v.) – motorrijwiel
stoomwiäaver (m.) – wever op machinaal getouw
stööntelig – onvast ter been zijn
stöören (z.w. w.w.) – sturen, ook: storen.
stooten (stodde–estot, ik stoote, dū stotst, hei stot, wi, i, zei stootet [stöt]; ik stodde, wi stodden) – stoten _o
stöppel (m.) – stoppel
stöppelhaanen (m.) – maaltijd na afloop van de oogst.
stöppelkatte (v.) – laatgeboren kat
stotgat (o.) – iemand die houterig loopt
stotteren [stotəˈrɪn] – stotteren _o
stoul (m.) m.v. stöule, verkleinv. stöultien – stoel

stoulliönige (v.) – stoelleuning
strabbânt – gestreng, bars
strak – gestreng. <i>'n strak weenter: een strenge winter</i>
straole (v.) verkleinv. sträöltien – straal
straompel (m.) – gaffelvormige tak
straote (v.) m.v. straoten, verkleinv. sträötien – straat
straoten (zw. w.w.) – straatstenen leggen
straotenmaaker (m.) – stratenmaker
streampelties (m.v.) – sleutelbloem (primula veris)
streeien (sträide–esträit) – strooien. <i>De beiste streeien': de koeien schoon strooisel onder doen.</i>
streeiige [strēīgə] (v.) – strooisel, stro of ruigte voor de stal.
strekke (v.) – streek. <i>'Ne gemeine strekke: een gemene streek'</i>
streppel (m.) – smalle strook. <i>'Nen streppel laond'</i>
stried (m.) – strijd, afkeer. <i>Daor heb ik aaltied nen stried op ehat: daar heb ik mij nooit mee kunnen verenigen</i>
strieden (ik striede, dũ stridst, hei strid) – strijden
striekgeld
Striepe, de – Buurtschap (gemeente Wielen) over de grens bij Bruinehaar
strik (o.) – strik. ook: smal latje waarmee de zeis gescherpt wordt (strekkel). <i>'zäisenstrik'</i>
strikvlüegelen – doet b.v. een haan, die zijn hof maakt. Hij strijkt dan met de vleugels over de grond
strikzied – <i>'Op strikzied liggen' zegt men van een dier, dat stervend terneer ligt.</i>
strööisel (o.) – suikergoed om te strooien
ströömpe (m.v.) – de schachten van een kous
strööpen (zw. w.w.) – stropen
strööper (m.) – stroper
strop [strɔp] (o.) – strop, ook: guitige jongen. <i>'Dät is 'n strop': dat is een guitige jongen</i>
strotte [strɔtə] (v.) – strot
strûkkelen (zw. w.w.) – struikelen
struppen
strûvelle (v.) – slechtgroeïende struik of boom
stü, stübbien – naar rechts (gezegd tegen een paard). <i>'Hei weet vån gein stü of haor': hij is geheel onwetend.</i>
stuaamen – stomen, stofregenen
stuaave (v.) – stoof
stuakken (zw. w.w.) – stoken
stuakker, stuakkerbaas (m.) – stoker
stuakkeriie (v.) – opstokerij
stuark (m.) m.v. stuärke – ooievaar
stukke (zn. o.) – stuk

stukkend – kapot
stuorm [stüɔrm] – storm
stüppe (v.) m.v. stüppen, verkleinv. stüppien – stoep, stuip
stütte (v.) – grijs brood van tarwemeel of roggemeel. <i>'Nen raaren stütten': een zonderling.</i>
stutte (v.) – stut
stüttien (o.) – klein krentenbroodje
stüüven (stuääf-estuääven, het stof) – stuiven. <i>'Het stof hier': men snijdt op.</i>
stüüver (m.) – stuiver
suënnebeerens roet – rankende helmbloem
süpelplüs – naam van een complex veengrond in het noorden van de gemeente (Vriezenveen)
sûûzemikke – suffert
swiet – <i>swiet slaon: groot vertoon maken</i>
taale (v.) verkleinv. täältien – taal. <i>'Hei sprak 'n raar täältien'</i>
taarten (m.) verkleinv. taartien – taart
tachentig – tachtig
taigen (zw. w.w.) – tergen
taigeriie (v.) – tergerij
täile [tæ̃lə] (v.) verkleinv. täiltien – teil
taipentiin – terpentijn
taiwe (v.) – tarwe
takkedraod (m.) – prikkeldraad
täks (m.) m.v. täksen – tekst. <i>'I mönt em neit vån 'n täks brengen:</i>
tânge (v.) verkleinv. tengchien – tang
tao (täöder-täöst) – taai
taobäus (o.) – iemand, sterk van gestel
taofel (v.) verkleinv. täöfeltien – tafel
täöfelaovend (m.) – oudejaarsavond. <i>ook: täöfelties-aovend</i>
täölfelen (zw. w.w.) – oudejaarsavond vieren
taomper – licht zuur
taonäägel (m.) – nijdnagel
taond (m.) m.v. taonde, verkleinv. teandtien – tand. <i>Fiin op 'n taond: kieskeurig</i>
taondtaigeriie (v.) – tandtergerij
tasche [tasxə] (v.) verkleinv. täschien – tas
täste (v.) – test
tästen (zw. w.w.) – tasten. <i>zie ook: toutäst</i>
tatten – tarten, plagen
tatteriie (v.) – plagerij
täu (o.) m.v. täue, verkleinv. täuchien – touw

teampel (m.) – tempel, toestel in de weverij om het doek te spannen
teampelig – wankel. <i>'n teampelig voor hööi, tiörf</i>
teamperen – temperen
tebak (m.) – tabak
teentelen (zw. w.w.) – tintelen
tei (m.) m.v. teine, verkleinv. teichien – teen
teibaond (m.) – voorste riempje van een schaats, dat over de teengaat
telder (m.) m.v. telders, verkleinv. teldertien – bord, schotel
telgen (m.v.) – jonge eikenboompjes. <i>'De telgen' was een strook land langs de tochtsloot</i>
temet [təmət] – straks. ook: <i>temier</i>
temier – straks
temöute – tegemoet. zie: <i>gemöute</i>
tevrään [təvræñ] – tevreden
tiäär (m.) – teer, koolteer
tiäärige (v.) – tering. <i>'De tiäärige nao de niäärige zetten'.</i>
tiäppel (m.) – tepel
tied (v.) m.v. tieden – tijd. <i>Ût de tied: overleden. Bie tieden: af en toe. Bietijds: bijtijds. Het ån de tied hebben: de tijd hebben</i>
tièkke [tjēkə] – teek
tièm [tjēm] (m.) – stokpaartje, geliefkoosd onderwerp <i>"Nen tièm op eits hebben'.</i> <i>'Dät is zienen tièm: dat is zijn stokpaardje.</i>
tientien [tintiñ] (o.) – tientje (tien gulden)
tieren – drukte maken. <i>Zich tieren: zich druk maken.</i>
tierig – opgewekt(?)
tiegen [tjēgən] – tegen, naast. <i>Tiegen et hūs: naast het huis. Tiegen oonzen Jan hen: zo oud als onze Jan</i>
tiieve (v.) teef
tiigen (tuääg–etuäägen, ik tiige) – tijgen
tiile – <i>'n tiörf lig ån tiile: de turf ligt aan rijen van drie hoog om te drogen</i>
tiilgat (o.) – opening in een bijenkorf
tiilooze (v.) – narcis
tiine (telw.) – tien. <i>Maar: dätteine, veerteine etc.</i>
timmeren (zw. w.w.) – een huis bouwen. <i>Nen vûegel timmert: een vogel bouwt een nest.</i>
Tiönnies (eigenn.) – Teunis
tiönniesbloume (v.) – teunisbloem
tiörf (m.) m.v. tiörve, verkleinv. tiörfien – turf. <i>Tiörf trekken: turf baggeren.</i>
Tiörk (m.) – Turk. <i>Tiörkse wäite: mais</i>
tiötteldûuve (v.) – tortelduif
tip (m.) m.v. tippe – puntig eind. <i>'n tippien eerappele: een klein stukje grond met aardappelen.</i>

tipdoug (m.) m.v. tipdöuker, verkleinv. tipdöukien – puntdoek
titte (v.) – tepel
Tochtsloot (m.) – treksloot, de waterafvoer van de waterleidingen in het zuiden van de gemeente naar het Overijssels Kanaal)
todde (v.) – vod. <i>Todden: lompen, vodden</i>
todden (zw. w.w.) – slepen. <i>Jonge hoonde todt als vot: jonge honden slepen alles weg.</i>
toeskaont – opgedirkt
toeskaonten, nen – opgedirkt vrouwspersoon
tog (o.) m.v. tuääge – sloop, overtrek
toksen [toks ^{en}] – met een mooi praatje afhandig maken
tol (m.) m.v. tölle – wegentol, drijftol
tolteren (zw. w.w.) – schommelen
tolterzeel (o.) – schommel
tommelen (zw. w.w.) – tuimenlen. <i>ummetommelen.</i>
tonge (v.) verkleinv. tunchien – tong
tonne (v.) mv.v. tonnen, verkleinv. tunnechien – ton
toom (m.) m.v. tööme – toom. <i>Nen toom hounder.</i>
Toone (eigenn.) – Toon
töönen (zw. w.) – tonen
tööntelen (zw. w.w.) – wankelen, omvallen. <i>'Temier tööntelt het umme'</i>
Toope – zie: <i>hoope, te</i>
tooren (m.) m.v. toorens, verkleinv. töörention – toren
tööten (zw. w.w.) – zeuren, talmen. <i>'Ligge toch neit te tööten': zanik niet.</i>
tööveren (zw. w.w.) – toveren
tööverhåkse (v.) – toverheks
tottelen [totəlɪn] – kletsen, zeuren
tou – toe, dicht. <i>'Ån de toue düür kuommen: voor de dichte deur komen. Hei is der wal vån ån tou: hij is er wel toe bereid.</i>
toubrengen – toedrinken. <i>'Brenge mi es tou': uitnodiging tot de gastheer, die een borreltje schenkt om het eerste slokje te nemen.</i>
toug (m.) m.v. töuger, verkleinv. töugien – tak
tougveenke (v.) – vink
toukem (<toukuommend) – toekomend. <i>Toukem wiåkke: aanstaande week</i>
toulåggen [tøulæŋ] (liää tou-touelegt, hei leg tou, wi lāngt tou) – neerleggen. <i>'Lågge dåt daor meer tou': leg dat daar maar neer.</i>
toumaaken (maakde tou-touemaakt) – klaarmaken, ook: toetakelen. <i>'Wat hest dü di touemaakt'.</i>
töumig – zonder werk of bezigheid. <i>Töumig daor zitten. Töumig gaon: ledig gaan</i>
toustellen (stealde tou, toustealt) – <i>Zich wat toustellen: iets aanschaffen. Eimaond wat toustellen: iemand iets bezorgen. 'Ik hebbe mi ne nie-e fietse toustealt': ik heb een nieuwe fiets aangeschaft.</i>

toutäst (m.) – licht karweitje. <i>'Dät kaonst dū nog wal effen douen, het is meer nen toutäst'.</i>
toutästen [tōütəsən] – toetasten. <i>'Täste tou': bedienen je. Men zegt ook wel: 'kriigt ǎn'.</i>
touvedǎn – langzamerhand. <i>'Wi mönt touvedǎn hen voeren': wij moeten zo zachtjes aan het vee voeren.</i>
tōuven – toeven, vertoeven
träân [trǣñ] (<trääden) – treden, stappen. <i>lörgen [lœrgəl] träân: orgel trappen.</i> Ook: lopen <i>'wi hebt vǎndääge heel wat ǎfetrǎd'.</i> Zie ook: <i>ǎfträân. Ût berre träân: uit bed stappen. 'Met het verkeerde bein üt berre träân'.</i>
trächter (m.) – trechter
träffen (tröf–etröffen) – treffen
trallat – opgewekt, monter
tramiinen – stuipen
traompelen (zw. w.w.) – trappelen
traon (m.) traan (van vis)
trappe (v.) verkleinv. trǎppien – trap
trappeeren – betrappen
trauen (o.) – huwelijk. <i>'Ik wöönsche ù het beste in ùn trauen'.</i>
trauen (traude–etraut) – trouwen. <i>'Uaaver 'n huttentutbessem etraut wiǎân: een ongelukkig huwelijk hebben.</i>
treampse – korenbloem
tred (m.v. trää – trede, schrede)
trekgat (o.) m.v. trekgaäte – kuil waar veen uit gebaggerd is.
trekken (trök–etrökken0 – trekken. <i>Vǎn 'n aimen trekken: ondersteuning krijgen.</i>
trille – toestel met verticale spil om garen op een spoel te winden.
troep verkleinv. trüppien – troep
trökkelen – uitdrukking bij het knikkeren
tromme (v.) m.v. trommen, verkleinv. trummechien – trom
trommen (zw. w.w.) – tegen de ruiten tikken.
tros (m.) m.v. trössche [trœskə] – tros
trü, trügop – roep tegen een paard: terug
trükke (v.) verkleinv. trükkien (o.) – konijn
tuǎlf – zie 'tuǎlvene'. <i>Tuǎlf wichter: twaalf kinderen.</i>
tuǎlvene (telw.) – twaalf.
Tubbege (plaatsnaam) – Tubbergen
tûf (m.) m.v. tüüve, verkleinv. tüffien – kuif
tüg (o.) – wasgoed, tuig (o.a. paardetuig)
tügkuarf (m.) m.v. tügkuärve – wasmand
tügleende (v.) – waslijn
tügrak (o.) – droogrek voor wasgoed
tuk (m.) m.v. tukke, verkleinv. tukkien – zak (in kledingstuk)

tukdök (m.) m.v. tukdökter, verkleinv. tukdökien – zakdoek
tukken – een dutje, slaapje doen
tûsschen – ruilen, handelen. <i>Nen tûsscherbaas</i>
tusschen [tʊsxən] – tussen
tûthoorn (m.) – blaashoorn. <i>'Zoo dröoge as 'n tûthoorn'</i>
tütter – wulp
tüttien (o.) – snoetje, lokroep voor kippen
tüüegel [tūegəl] – teugel
tüügen – over zich verkrijgen. <i>Hei kån het neit tüügen um wat te giieven.</i>
tüün – omheining van vlechtwerk
tüünen – vlechten
twei – zie: 'tweie'. <i>Twei peerde: twee paarden</i>
tweidoonker (of: tweidoonkern) – schemering
tweie (telw.) – twee
tweiling (m.) – tweeling. zie: <i>paartien</i>
û (pers.vnw., 3 ^e , 4 ^e naamval van 'i' – jou, u)
uaa (<uaaver) – over
uaaven [üävən] (m.) verkleinv. uääventien – oven
uaaver (voorz.) – over
uaaver [üäver] – over
uaaveral [üävərä]
uaaverböudig – overbodig
uääverdaod – overdaad
uääverdaod (m.), ook: uaaverdaod – overdaad
uääverdäodig – overdadig
uääverdäodig , ook: uaaverdäodig – overdadig
uaavergieeven (gaf uaaver-uaaveregieeven) – braken; zich bij iets neerleggen. <i>'Hei gif et uaaver'.</i>
uaaverhäid (moet zijn: uääverighäid ?) – overheid
uääverjas (m.) – overjas
uaavermaane – overmorgen. zie ook: <i>wammaane</i>
uaaverveer – ver weg. <i>'Zei wont uaaverveer: ze wonen ver hier vandaan. Wi wont neit uaaverveer: wij wonen niet in de rimboe. (?)'</i>
ulk (m.) m.v. ulke – bunzing, schalk (guit)
um – hem, om. <i>um toch: al daarom; um 't aonder: beurtelings; um en bie; um de wiile</i>
umme – op zij (tegen een dier. <i>'Stoot es umme': drink eens uit.</i>
ummebütten (zwak ww.) – omruilen
ummechien (o.) – 'n ummechien maaken: een ommetje, kleine wandeling maken.
ummehen – omheen. <i>Daor kö-i neit ummehen: daar kun je je niet aan onttrekken.</i>

ummeläggen (liää umme–ummelegt, ik lägge umme, hei leg umme, wi längt umme) – ompitten, omleggen.
ummestölpen – <i>'n köppien ummestölpen': een kopje omdraaien wanneer men geen koffie meer wenst</i>
ummestölpen – omkeren. <i>'t köppien ummestölpen: het kopje omkeren (wanneer men niet meer wenste)</i>
ummestooten – omstoten
ummestot [øməstøt] – <i>het is ok ait ummestot of ånebraond: het is ook nooit goed.</i>
ummetrekken (trök umme–ummetrökken) – van kleding verwisselen. <i>Zich ummetrekken: zich omkleden.</i>
ummewäiden – <i>het vee ummewäiden: het vee in een andere weide doen.</i>
umsgelieks – gemakkelijk, zonder veel moeite.
umväämen – omvamen(<omvademen): met de armen omsluiten
umzöönst – tevergeefs, zonder betaling,
ûn, ûnne, ûnnen (bez.vnw.) – uw, jouw. <i>Ûnnen baas, ûnne vraue, ûn hüs.</i>
upperen (zw. w.w.) – opperen
uppermån (m.) m.v. upperlöie – opperman
üt – uit, afgelopen. <i>'Ut zied': op zij! Ût de tied: overleden.</i>
ütbazüünen – uitbazuinen
ütbestiäaden [ütbæstĩæñ] – uitbesteden
ütdouen – hypotheek geven
üthaalderig – <i>'n üthaalderig meansche [mæ̃ ñskä]: een vrouw die de gewoonte heeft iet wat overdreven te onthalen(?)</i>
üthaalen (zw. w.w.) – uitwijken met een vertuig
ütkomst (v.) – uitkomst, redding
ütkuommen (kuöm üt–ütetuommen) – rond komen
ütlaond (o.) – land dat niet aansluit bij het erf.
ütpússen (puäs üt–ütepuässen) – uitblazen
ütslüttsel – bescheid, afdoende toelichting
ütterkiek – uitstekend
üttrekken (trök üt–ütetrökken) – uittrekken, uitkleden
ütvigeleeren – uitdenken
ûüle (v.) m.v. ûülen, verkleinv. ültien – uil
vääke – vaak
vaal – gemeen
vaalt – hoop plaggen of mest; mestvaalt
vääme (v.) – wat men 'omvamen' kan. <i>zie: umväämen</i>
vaanappel (m.) – galappel
vaare verkleinv. vaatien – vader
vääzelvaiken (o.) – vrouwelijk varken, waarmee gefokt wordt.
vaigen – vergen

vaiken (o.) m.v. vaikene, verkleinw. väikentien – varken. <i>As et vaikene räagent, hef he 't schot dichte: hij is een wanboffer (iemand die altijd tegenslag heeft). Zie ook: beer, gelte, buarg</i>
vaikeniezel (m.) – egel
vaikenribbe (v.) – varkensrib
väilig – veilig
vaive (v.) – verf
vaiven (zw. w.w.) – verven, schilderen. <i>'et hüs vaiven laoten': het huis laten schilderen</i>
valle (v.) – val (vangwerktuig)
vällechien (o.); bouzem- of schuasteinvällechien – gekleurde katoenen strook ter versiering aan de betimmering van de schoorsteenmantel
vallen (völ-evöllen, ik valle, dû vaalst, hei vaalt, wi, i, zei valt) – vallen
våndääge – vandaag
vången (vöng-evöngen, ik vånge, dû vaongst, hei vaonk, wi, i, zei vångt) – vangen
vångselieken – hetzelfde, insgelijks
vässien – vers, versje
vaste – vast. <i>'Hovaste!': houvast</i>
vastighäid (v.) – zekerheid
vat (o.) m.v. vääte – vat, lijkst. <i>'Wat in 't vat lig, verzûurt neit'. 'In et vat läggen': kist en van een lijk.</i>
våtten – vatten, pakken begrijpen
veanster (o.) m.v. veansters – venster, ook: vensterluik. <i>'Dat zit gennen bûr in et veanster': ...</i>
veante – jongens
veanten – venten
vechten [vɛxən] (vöcht-evöchten) – vechten
vedån – verder. <i>en zoo vedån": en zo voort. 'al meer vedån': al maar verder. 'alle vedån': voortdurend(?)</i>
veelen (o.) vierde deel. <i>zie ook: veerel</i>
veenden [vɛn] (vöönd [võ n]-evöönden [əvõ n], ik veende û veendst, hei veend, wi, i, zei veendt) – vinden
veer – ver. <i>zie ook: wied. 'In de veerten': in de verte. 'Vån veerten staon': van verre staan.</i>
veeräkker (m.) – land ter breedte van vier akkers
veerdig – klaar
veere (telw.) – vier
veerel (o.) vierel of verrel; eenvierde
veereljaor (o.) – periode van drie maanden
veldstein (m.) m.v. veldsteinder, verkleinv. veldsteintien – keisteen
velge (v.) – velg
verbaond (o.) – verband
verbau (o.) – verbouw, oogst. <i>'n goud verbau'</i>
verbealden (zw. w.w.) – verbeelden

verbeiden [vəbɛɪ̯n] (verbuää–verbuään) – verbieden
verbiätteren (zw. w.) – verbeteren. <i>Om te bedanken als iets gepresenteerd wordt, zegt men soms: ‘Daonke di, ik kån der mi neit met verbiätteren’.</i>
verbiesterd – van zinnen
verdaif (o.) – verderf
verdeanste (o.) – loon
verdeanstelik – verdienstelijk
verdeinen (zw. w.w.) – verdienen
verdiffeendeerige (v.) – vermaak
verdik, verdikkemie – uitroep van verbazing
verdooid, verdooidmiaale – uitroep van verbazing
verdouerig – verkwistend
verdreit (o.) – verdriet
verdreitig – verdrietig
verduld – uitroep van verbazing. <i>zie ook: verdooid</i>
verdüüren – verduren. lijden
vergiätten (vergat–vergiätten, ik vergiätte, dũ vergetst, hei verget, wi, i, zei vergiättet) – vergeten
vergåuden – vergoeden
verhiëmdkleeden (zw. w.w.) – doodshemd aantrekken
verhöögen (zw. w.w.) – verhogen. <i>zie: hooge</i>
verhöör (o.) – verhoor
verhungeren (zw. w.w.) – verhongeren
verhüüegen (zw. w.w.) – verheugen
verhüüzen (zw. w.w.) – verhuizen. <i>‘Verhüüzen kost berrestroo’: verhuizen kost geld</i>
verinneveeren (zw. w.w.) – vernielen
verkäerige (v.) – gezellige praat
verkäöld – verkouden
verkeizen (verkuääs–verkuääzen) – verkiezen
verklommeren (zw. w.w.) – verkleumen
verkniötteren (zw. w.w.) – verkneuteren
verknuppen (zw. w.w.) – iets halsstarrig weigeren.
verknuppen (zw. w.w.) – vertikken, beslist weigeren
verkoopen (verkofde–verkoft) – verkopen
verkuommen (verkuöm–verkuömmen, ik verkuomme, dũ verkoomst, hei verkoomp, wi, i, zei verkuomt)) – verkommeren.
verlakschauen (zw. w.w.) – in de nek zien. <i>‘Ze hebt em verlakschaut’: ze hebben hem bedrogen, er tussen genomen.</i>

verleizen (verlää–verlään, ik verleize, dû verlöst, hei verlös, wi, i, zei verleist; ik verlää, dû verlöust, hei verlää, wi, i, zei verlöuzen) – verliezen
verlessens – onlangs
verliäagen – verlegen
verliên [vəlīēñ] – verleden. <i>Verliên wiäkke: verleden week.</i>
verlös (o.) – verlies
verlössen – verlossen
verlüên (<verlüdden) (verludde–verlut) – verluiden (een dode uitluiden).
vermaaken (zw. w.w.) – bij testament toewijzen
vermöien (zw. w.w.) – vermoeien
vernealen (zw. w.w.) – vernielen
verniëmmen (vernam–verniömmen, ik verniëmmen, dû verniëamst, hei verniëamp, vi, i, zei verniëmt) – vernemen. <i>‘Wûûr is Jan?’ ‘Ik hebbe em neit verniömmen’: Waar is Jan? Ik heb hem niet gezien.</i>
verniëmstig : vernuftig, bevattelijk
veröldereren (zw. w.w.) – verouderen
verordeneeren (zw. w.w.) – bevelen. <i>‘n dokter hef röste verordeneert.</i>
verpiötteren
verschäiden – verscheiden
verschiël [vəsxiël] – verschil
verschot (o.) – volgorde, groot aantal: <i>‘wichter op verschot’</i>
verschrie–ens – schrijlings
verslaateren (zw. w.w.) – verloren laten gaan. <i>‘De búûle, geld, etc. verslaateren’</i>
verslúûren – versloddere
versmääden [vəsmæñ] – versmadden
versmieten (versmiët–versmiëtten) – zich vergooien, verslingeren
verspiölln (verspiölde–verspiäölt) – verspelen, verliezen
verstaft – verstikt
verstaif (o.) – nalatenschap
verstaond (o.) – verstand
verstúkken – verstuiken
verstuppen (zw. w.w.) – verstoren (van een vogelnest)
verstúthaspelen – door onhandigheid bederven
verteer (o.) – vertier
verträäden – vertreden. <i>Ik hebbe mi verträän: ik heb een wandeling gemaakt. Ik Hebbe mi vertret: ik heb een misstap begaan.</i>
verveerd – vervaard
vervöngen – <i>‘Oonze kou hef zich vervöngen’: onze koe is stijf door gevatte kou.</i>
verwulfte (o.) – gewelf

verzäädigen (zw. w.w.) – verzadigen. <i>'Ik zin zat': ik ben verzadigd.</i>
verzaalven (zw. w.w.) – verwelken (van planten)
verzet – hypotheek
verzetten (zw. w.w.) – <i>'Hei kån et verzetten' zegt men van iemand die in goeden doen is.</i>
verzettien (o.) – ontspanning, verzetje
verzûppen (verzuäp-verzuäppen) – verdrinken (van een dier)
verzüümen – verzuimen
verzwokken [vəzwokŋ] – verstuiken. <i>'n vout verzwokken.</i>
vesiete [vəzitä] (v.) – visite
vest (o.) verkleinw. vestien – vest. <i>Op et vestien kriigen: slaag kriigen</i>
vetpriizen zie: slachtvisite
vettik – veldsla
vezeer (o.) – vizier. <i>In 't vezeer hebben: in het oog houden.</i>
viäagen (zw. w.w.) – veggen. <i>zie ook: kiäären</i>
viääre (v.) – veer
viäärengoud – pluimvee
vieans (bn.) – Vriezenveens
viefschacht – zware wollen stof
vieftigen – rijksdaalder (=50 stuiver)
viënne (v.) – veen
viënneplüuze – wollegras
viënnerook (m.) – veendamp
viëtte (v.) – vete
viiezel (m.) – vezel
viige (v.) – vijg
viile (v.) – vijl
viive (telw.) – vijf. <i>Vief üür: vijf uur</i>
viizel – vijzel
vinne (v.) – vin, ook: puist
vinnig – scherp. <i>Nen vinnigen vuast: een harde vorst</i>
viölle – veel. <i>Hei is zoo viölle as mien niäëve: hei is een eef van mij.</i>
viöltieds – vaak, dikwijls
viöölties – viooltjes
vioule [viöülə] – viool
visenteeren – visiteren, onderzoeken
visschen [visxən] (visschede [visxədə] –visschet {əvisxət}, ik vissche, dû visschest, hei visschet, wi, i, zei visschet) – vissen
Vjeans (o.) – dialect van Vriezenveen

Vjenne, 't (plaatsnaam) – Vriezenveen
vläärmûs (m.) m.v. vliäärmüuze – vleermuis
vlagge (v.) m.v. vlaggen, verkleinv. vläggien – vlag
vläien – vleien.
vläis (o.) – vlees
vläisbloume (v.) – ...
vläisgaffele – gaffel, waarmee men de 'vläisstiil' van de 'wimme' kan halen
vläisschuättele (v.) – vleeschotel
vläisstiil (m.) m.v. vläisstiile – stok, waaraan het vlees in de 'wimme' hangt.
vläistertien (o.) – vleistertje
vlakke (v.) m.v. vlakken, verkleinv. vläkkien – vlek
vlakte – 'Vüür de vlakte': tgegen de vlakte
vlämme (v.) m.v. vlåmmen, verkleinv. vlemmechien – vlam, ook: lucifer
vlaoge (v.) – vlaag. <i>Bi vlaogen: nu en dan</i>
vlässche zie: flässche
vleige (v.) – vlieg
vleigen (vlääg-evläägen, ik vleige, dû vlögst, hei vlög, wi, i, zei vleigt) – vliegen
vliäägel (m.) – vlegel, dorsvlegel
vliäärholt (o.) – vlierhout
vlie (o.) – vel op hete melk
vlocht (v.) – <i>In de vlocht: in de haast(?). "Wat hef dei kou ne vlocht" zegt men wanneer de horenpunten ver uit elkaar staan.</i>
vlocht [vloxt] (v.) – vlucht, ook: onderdeel van spinnewiel
vlochters (m.v.) – halfwilde eenden, die eerst tam waren
vlökken (zw. w.w.) – zie vlouken
vloo (v.) m.v. vlöö, verkleinv. vlööchien – vlo
vlööiege (v.) vloeïing
vlööien (zw. w.w.) – vloeien
vloer (v.) vloer, vloertegel
vlös (o.) – vlies
vlood – vloed
vlouken (zw. w.w.) – vloeken
vlugge – gezond; (jonge vogels, die kunnen uitvliegen)
vlüüegel (m.) vleugel
vödderen (zw. w.w.) – vorderen, eisen, vooruit komen
vödderige (v.) – vordering, eis
vol [vö] – vol. <i>Eimaond ten volste kuommen: iemand tegemoetkomen (in de handel)</i>
volk (o.) – 'Oonze volk': huisgenoten; 'oonder 't volk': onder dienst; 'volk hebben': bezoek hebben.

voole (v.) m.v. voolen, verkleinv. vöoltien – vouw
voonst – vondst
voor (o.) – voeder. <i>Veevoor, peerdevoor.</i>
vöör (o.) – vuur. <i>Vöören holt: vurenhout</i>
voor (o.) m.v. voors, verkleinv. vöörtien – voer. <i>'n voor hööi: een voer hooi. 'Twei voor hööi'</i>
vöören (zw. w.w.) – rijden (met een voertuig). <i>Hööi vöören: hooi rijden.</i>
vooren (zw. w.w.) – voeren, voedsel geven
voort – dadelijk. <i>Ik kuomme voort. Hei was der voort.</i>
vorige (v.) – voering
vos (m.) m.v. vösse, verkleinv. vössien – vos
vospele [vɔspələ] – inderuk van de voet, voetspoor
vot [vot] – weg, zoek. <i>'Ût de vot!': uit de weg.</i>
votgaon [votgõñ] (göng vot,-votegaon) – weggaan
votsmieten [votsmitn] – weggooien. zie: smieten. <i>'t Höögerop smieten: in appel gaan van een vonnis. 't Hüs vån de beine smieten: het huis slopen.</i>
vöuden (vödde-evöt) – voeden
vougen – voegen
vöugen, zich – zich schikken. <i>'Hei vöugt zich wal': hij schikt zich wel.</i>
vöulen (zw. w.w.) – voelen
vout (m.) m.v. vöute, verkleinv. vöutien – voet
vouteeren (zw. w.w.) – te voet gaan
voutslorre (v.) – slordige vrouw
vrää (<vrääde) – vrede
vrääge – vreedzaam. <i>'Der gaot vjölle vrääge schaope in 'n schot'.</i>
vradde (v.) – neetoor, humeurig mens
vrången – <i>De kou vrångt:...</i>
vraogäi (o.) – nieuwsgierig iemand, die niets doet dan vragen. Ook gezegd van een kind.
vraoge (v.) – vraag. <i>'Hen vraogen leeren gaon': naar catechisatie gaan. 'Vraogen steit vrie, wåigeren der bie'.</i>
vraogen (vrög-evraogen, ik vraoge, dũ vragst, hei vrag, wi, i, zei vraogt) – vragen
vratte (v.) – wrat
vråtten (vrat-evråtten, ik vrätte, dũ vretst, hei vret, wi, i, zei vråtten) – vreten
vraue (v.) m.v. vraulöie, verkleinv. vråuchien – vrouw; titel voor vrouw des huizes. <i>'n heerschap en de vraue'.</i>
vraumeansche (o.) m.v. vraulöie – vrouwmens. <i>Vraulöievolk</i>
vraumeansche [vråmæñsxə] (v.) – vrouw
vreand (m.) m.v. vreande – vriend, bloedverwant. <i>'Daor zin ik nog vreande tou': dat is nog familie van mij.</i>
vreandschop [vrëntsxop] – vriendschap. <i>Met 'vreandschop' wordt ook een onbekende soms aangesproken.</i>
vreizen (vrää-evrään, het vrös0 – vriezen

Vreizenvjenne – Vriezenveen. <i>zie ook: 't Vjenne</i>
Vridag – vrijdag
vriej – vrij. <i>'Vriejhäid-bliehäid'</i> .
vrieje (v.) – wreef van de voet
vriejen (zw. w.w.) – vrijen
vrocht – vrucht
vrömd – vreemd. <i>'In de vrömd'</i> . <i>'Dä-s vrömd': dat is raar.</i>
vroo – vroeg. <i>'In 'n vroo-en maane': in de vroege morgen.</i>
vrööder – vroeger. <i>zie ook: vrööger</i>
vrööger – vroeger
vröölik – vrolijk
vrotten [vrɔtɛn] – wroeten (van een varken)
vroute (v.) – mol
vrouten – wroeten
vroutenhoop (m.) – molshoop
vroutenrit (o.) – mollengang
vroutenstappe (v.) – mollenval
vuarke (v.) m.v. vuarken, verkleinv. vuärkien – vork
vuast (v.) – vorst, ook vorst van het dak
vul (o.) m.v. vulle, verkleinv. vullechien – veulen
vulvoor (o.) – maagvulling, weinig voedzaam eten.
vusschen [vøsxən] – alvast, inmiddels
vûst (v.) m .v. vüste, verkleinv. vüstien – vuist <i>'n goud stukkien in de leenker vûst hebben: vlees op tafel hebben.</i>
vûsthaondschen (m.v.) – wanten
vûüegel (m.) m.v. vüüegel, verkleinv. vüüegeltien – vogel
vüüegeltiespännekouke (v.) – van het land weer meegebrachte pannekoek.
vûûl – vuil, slim. <i>Het is 'n vûûl: het is een slimme</i>
vüür (voorz.) – voor. <i>In 't vüüren: van tevoren</i>
vüürig – vorig. <i>'Vüürig jaor': verleden jaar.</i>
vüürmes (o.) – voorste deel van het ploegijzer
vüürspouksel (o.) – voorteken
vüürtied (v.) – voorjaar. <i>In de vüürtied: in het voorjaar.</i>
waage (v.) m.v. waagens, verkleinv. wäächien – wagen
waagenbûk (v.) – bak van een boerenwagen
waagenledder (v.) – zijstuk van boerenwagen in laddervorm
waagenweg (m.) – zomerweg, vroegere zandweg langs de straat
wäaken (zw. w.w.) – waken.

wäaker (m.) – waker. Vrl.: wäkster
waanappel (m.) – galappel
waare (v.) m.v. waaren – koopwaar
waaren, zich (zw. w.w.) – zich hoeden. <i>‘Waare di’, ‘waart û’: pas op!</i>
waarschauen – waarschuwen
waatereersien (o.) – kip of eend, die aan vetzucht lijdt.
waatergäil – wilde spinazie
Waaterhaim – nao Waaterhaim brengen: verdrinken. <i>‘Wi hebt de jonge katten nao Waaterhaim ebracht’.</i>
waaterläidiek (m.) – dijk langs de waterleiding
Waaterläidik (m.) – naam van de eerste van oost naar west, ten zuiden van de straat, lopende waterafvoer
wachs – waaks (hond, gans)
wacht ((v.) – wacht. <i>‘De wacht ânzäggen’</i> : zeggen waar het op staat.
wachten [waxən] (zw. w.w.) – wachten, tijd hebben. <i>‘Ik kån et neit wachten’</i> : ik heb er geen tijd voor.
wäggen – zie: kreantenwäggen
wa-i (<war i) – was jij
waiber <i>‘O waiber nog ån tou’</i> - uitroep van verwondering
wäide (v.) m.v. wäiden, verkleinv. wäidechien – weide
wäiger – onsterk
wäigeren (zw. w.w.) – weigeren
waik (o.) – werk. <i>‘Het waik is der åf’</i> : hij kan niet meer werken. <i>‘Het is groot waik met dei bäiden’</i> : het is dik aan Gedaon waik hebben: werkloos zijn..
waikelik – bewerkelijk
waiken (zw. w.w.) – werken
waikiëzel (m.) – werkezel
waikmeansche (o.) – werkvrouw in losse dienst
waim (wäimer-wäimst) – warm
wäime (v.) – warmte
wäinig – weinig
wäite (v.) – boekweit
waiven (wiörf-ewiörven) – werven
wa-k (<war ik) – was ik
wal – wel. <i>jaowal: jawel. ‘n Wal plaggen’</i> : afmaaien van onkruid in de ‘gruppen’ tussen de landen.
walplaggen – Maaien van onkruid in de ‘gruppen’ tussen de landen. <i>‘Ik wil hen walplaggen’.</i>
walwiään (o.) – welzijn. <i>Bie liääven en walwiään, ook: bie walwiään: bij leven en welzijn.</i>
wammaane (<uaavermaane) – overmorgen
wåndelaar (m.) m.v. wåndelaars – wandelaar
wånge (v.) m.v. wången, verkleinv. wengchien – wang. <i>Zie: kiènnebakke</i>

wânne (v.) – wan
wânneer – wanneer
wânrumte (v.) – onbenutte ruimte
wânvæt – ‘ne wânvette kou’: koe, die net nog niet vet genoeg is om te slachten.
waofel (m.?) m.v. waofele – wafel
waoge (v.) – waag, waagstuk. <i>Het is ne waoge: het is een waagstuk</i>
waole (v.) – verdikking t.g.v. een striem
waond (o.) – maat van een stuk land (120 schreden)
waond (v.) m.v. weande – wand
waondelen (zw. w.w.) – wandelen
waopen (o.) – wapen
waor [wōr] – waar. <i>Dät is züüver waor.</i>
waorhäid [wōrhæit] (v.) waarheid.
warre – watblief
warre (v.) – war. <i>In de warre: in de war</i>
wasch-houk [waskqük] – bijkeuken
wasscheldag (m.) – wasdag
wasscheldouk (m.) m.v. -döuker – vaatdoek
wasscheldouk [wasxəldqük] – vaatdoek
wasschen (wösch-ewösschen, ik wassche, dû wasschest, hei wasschet, wi, i, zei wasschet) [wasxən-wæsk-əwæsxən] – wassen
wassen (wös-ewössen, dû wast, hei wast, wi, i, zei wast) – groeien in de lengte. <i>‘Het grös is ewössen.’ Tegen een kind: ‘I zint harre ewössen.’</i>
wassen (wös-ewössen, ik wasse, dû wast, hei wast, wi, i, zei wast) – groeien (in de hoogte). <i>‘Laot em meer iätten, hei möt der nog vån wassen en grööien.’</i>
wat – iets. <i>‘Dout em wat met’: geef hem iets mee.</i>
waterdiöschén <i>‘Hei hef der einen hen waaterdiöschén’: hij heeft er een op de loop</i>
watte, wat – zie: warre
weandeande (m.) – korte zijde van het land, waar de ploeg gekeerd heeft.
weandebrugge (v.) – verbindingsstuk tussen voor- en achterstuk van een wagen, in het midden draaibaar om een verticale as.
weanden (zw. w.w.) – wenden, keren. <i>Hööi weanden.</i>
weanken (wöönk-ewöönken) – wenken
weddekeerl (m.) – weduwnaar
weddemån (m.) – weduwnaar
wedden – wedden. <i>In de wedde [wɛrə] lopen: om het hardst lopen.</i>
weddevraue (v.) – weduwe
weien – waaien. <i>Het wäit, het hef ewäit.</i>
weekmöudig – zacht van gemoed

weekzeerig – kleinzerig
weeld – wild. <i>Weeld hōōi: hooi van onbemeste grond</i>
weeme (v.) – zie: <i>wimme</i>
weempel (m.) wimpel
weend (v.) wind.
weendbūül (m.) m.v. weendbūüle) – windbuil
weenden (wōön–ewōonden, hei weend) – winden
weendgat (o.) m.v. weendgääter – windgat (in het ijs)
weendjapse (v.) – losbollige meid, druktemaakster
weendmusse (v.) losbollig iemand (m en v)
weendsnūüvels – rukwinden
weendviääre (v.) – windveer, verticale, spits toelopende plank ter bekroning van een spitse gevel
weenkel (m.) – winkel
weenkeleer (m.) winkelier
weenter (o.) m.v. weenters – weenter. <i>In et weenter; in de weenterdag: in de winter</i>
weentermaik (o.) – wintermarkt, een der twee jaarmarkten, gehouden in november;
weentertied (v.) – wintertijd
weerd – waard. <i>Dat is niks eweerd: dat is niets waard; dat brengt niets(?)</i> .
weerde (v.) waarde. <i>Wat in weerde hoolden: iets in ere houden</i> .
weerd (v.) – wereld
weeten (wus–eweeten; ik weete, dū weetst, hei weet, wi, i, zei weetet [wēt̚]; o.v.t. ik wus, dū wuist [wōist] hei wus, wi, i, zei wussen) – weten. <i>Bi mien weeten: voor zover ik weet</i> .
weg (m.) m.v. wiääge, verkleinv. weggien – weg. <i>Ån 'n weg staon: aan de straat staan. Oonzen weg: de straat...(?)</i>
wegläggen (liää weg–wegeleg) – van kippen en eenden, die eieren leggen op verborgen plaatsen.
wegte (v.) – weegschaal
wei (vr.vnw.) – wie, iemand. <i>Wei hef dāt edaon'. Wei aonders: iemand anders'. Daor is wei: daar is iemand. Wei aonders: iemand anders</i> .
weien [wēin] (wedde–ewet) – wieden
weige (v.) m.v. weigen, verkleinv. weichien – wieg
weiken – weken
weil (o.) – wiel
weildreeier – wieldraaier
welhaaken (m.) – haak, gebruikt bij het roggemaaien om schoven te vormen
welteren [wɛltər̩n] – zich wentelen (van paarden)
wennig – zie <i>huènnig</i>
wepse (v.) – wesp
werre (v.) – <i>In de werre: weddenschap</i>

wesselen [wɛsəlɪn] – wisselen
Westeande (o.) – Westeinde, deel van het dorp, ten westen van de kerk.
westeandschen – bewoners van het Westeinde. Ook: westersen.
wester – westelijk. <i>De westere en de oostere schoule</i>
Westert – in het Westen (Westeinde). <i>Westert in: in west welijke richting.. Wi gaot hen Westert: wij gaan naar het Westeinde.</i>
wi (pers.vnw.) – wij
wiäageblää (<-blääde) (m.v.) – weegblad of weegbree (in het wild groeiende plant)
wiäagen (wöug-ewiäagen, ik wiääge, dû wegst, hei weg, wi, i, zei wiäägt) – wegen
wiäagschaole (v.) – weegschaal, ook kortweg: schaole
wiääk (m.) – woerd
wiääme (v.) – pastorie met bijbehorend land
wiäämkers – mensen, die op het kerkenland wonen
wiäân (<wiääzen) (was-ewiäst; ik zin, dû zeenst, hei is, wi, i, zei zint; ik warre, dû waist, hei was, wi, i, zei warren; ik hebbe ewiäst) – wezen, zijn. <i>Dät laot wiäân: dat mag zijn. Zal et wiäân: wil je weggaan. Vån wei zeenst dû: van wie ben je er een.</i>
wiäär (o.) – weer. <i>'t Wiäär (in katoenen of linnen weefsel): vlekke, ontstaan door vocht.</i>
wiäärbooten (m.v.) – runderhorzels
wiäären, zich – zich weren
wiäärlaom (o.) – gecastreerd lam
wiäärwikker (m.) – weervoorspeller
wiääve(r)tasche [wĩäɛvətəsgə] (v.) – hagedis
wiääven (zw. w.w.) – weven
wiääver (m.) – wever
wiääzen (o.) – wezen
wiääzen (warre-ewiäst, ik zin, dû zeenst, hei is, wi, i, zei zint; ik warre, dû waist, hei was, wi, i, zei warren; ik hebbe ewiäst) – zijn. <i>Als contractie: 'wiäân'.</i>
wiäkke (v.) – week. <i>Toukem wiäkke, de aondere wiäkke, de nie-e wiäkke: volgende week. Vån de wiäkke: deze week</i>
wiälde (v.) – weelde
wiätteren (zw. w.w.) – nat voer geven aan het vee
wiätterige (v.) – wetering. Waterleiding tussen de Aa en de Oudeweg.
wiätterkalf (o.) – jong kalf, dat gemest wordt
wiätterkiättel (m.) – ketel, waarin het natte voer gekookt wordt
wicht (o.) m.v. wichter, verkleinv. wichtien – kind (zowel mnl. als vrl.).
wied – (wijd, ver. <i>Hei koopt van wieden: hij komt van verre.</i>
wiedwaagens – wagenwijd. <i>De düür steit wiedwaagens lös.</i>
wief (o.) m.v. wiive, verkleinv. wiefien – vrouw, wijf.
wieke (v.) – wijk, zijkanaal

wieken (wièk–ewièkken, dû wikst, hei wik) – wijken
wièmmelen (zw. w.w.) – wemelen
wier – weer, opnieuw
wier(e) – wilgenstok
wierbiössel (m.) – weerborstel, haren die in andere dan de gewone richting staan; weerbarstig persoon
wierbiösselig – altijd in de oppositie
wierbiöstig – weerbarstig
wierenbos (m.) – wilgenstruik
wierig – levendig, opgewekt
wierkån – uitroep bij het knikkerspel: opnieuw mogen
wierstaond (m.) – weerstand
wierumme – weerom
wierummebrulfte – contrapartij na eenbruiloft
wierummekuommen – terugkomen
wies (wiizer, het wiiste) – wijs, verstandig. <i>'Ik har û wiizer ehoolden': ok had je voor verstandiger gehouden.</i>
wiètte [wi̯ɛtə] (v.) – weet. <i>'Als is meer ne wiètte'.</i>
wièttèn zie: <i>weeten</i>
wiezeboom [wi̯ɛzəbōm] (m.) – weesboom, lange boom, die sterk aangetrokken het hooi op de wagen vasthoudt.
wiin (m.) – wijn
wiize (v.) – wijs. <i>Op dei wiize, op dei aord en wiize: op die manier</i>
wiizemoor (v.) vroedvrouw
wiizer (m.) m.v. wiizers – wijzer (o.a. van een klok)
wikken – voorspellen
wille (v.) – plezier. <i>Dåt böömtien hef wille: dat boompje groeit goed. Wi hebt wille ehat.</i>
willemouds – moedwillig. ook: <i>wilmööndig</i>
willen (wol–ewilt, ik wil, dû wilst hei wil, wi, i, zei wilt; ik wol, dû wost, hei wol, wi etc. wollen) – willen
wilmööndig – moedwillig
wilöie – wijlieden
wimme (v.) – rek aan de zolder, waaraan spek, worst etc. hangt, gerist aan een stok of lat (spiile) zie ook: <i>weeme</i>
winnen (wun–ewunnen, ik winne, dû weenst, hei weent, wi, i, zei wint)
wiörgel – reep runderhuid, waarmee de klopp van een dorsvlegel draaibaar aan de stok bevestigd is.
wipstättien (o.) – kwikstaart
wisse – zeker. <i>Dåt is wisse: dat is zeker. Bowisse [bōwɪsə]: welzeker. Wisse wal: zeker wel.</i>
witkeplûme (v.) – boedren witte pruim
witkeplûme (v.) – witte boerenpruim

wōlkedag (m.) – werkdag, weekdag/
wolle [wolə] (v.) – wol. <i>Dûr de wolle evaaft: door de wol geverfd.</i>
wonnen (wɔŋ) (waonde-ewaont, ik wonne, dû waonst, hei waont, wi, i, zei wont) – wonen
wonnen [wɔŋ] – welke. <i>Wonnen hoond, won peerd.</i>
woonde (v.) – wond
woondemäister – heilkundige
woonder (o.) – wonder. <i>‘Dät dout mi woonder’, ‘dät woondert mi’: dat verwondert mij.</i>
woonderen (zw. w.w.) verwonderen.
wööns (m.) – wens
wöönschen – wensen
worden [wɔŋ] (wör-ewörden, ik worre, dû wodst, hei wod, wi, i, zei wodt [wɔt]) – worden
worm (m.) m.v. wörme, verkleinv. wörmtien – kever (elke soort)
worstpenne – pin, waarmee de einden van een worst aaneen gestolen worden.
wössche (v.) – was
wosselen [wɔsəlŋ] (zw. w.w.) – worstelen, zwoegen. <i>Wosselen um roond te kuommen.</i>
wost (m.) m.v. wöste, verkleinv. wöstien – worst
wostepenne (v.) – pin aan de worst
wotte [wɔtə] – ratelaar (rhinautus)
wottel [wɔtəl] (m.) m.v. wottele, verkleinv. wötteltien – wortel, peen
wöulen – woelen
wöust – woest. <i>Wöuste groond</i>
Wöusten, de – de Woesten (naam van vroeger hooiland), westelijk van het Overijssels Kanaal)
wukker – welk. <i>Buigingsvormen: wuk, wukke</i>
wullen – ‘Ne wullene waage’: wagen, geheel van hout, zonder ijzeren hoepels
wunnen – welk. <i>Buigingsvormen: wun, wunne</i>
wûûr (bw.) – hoe. <i>‘Wûûr dou i dät’: hoe doe je dat.</i>
wûûr (vr.vnw.) – waar. <i>‘Wûûr zal et hen’: waar ga je heen.</i>
wûûrgedaonig – hoe
wûûrumme – waarom
wûûrviölle – hoeveel
zää, in de – doorvoed
zäädel (o.) – zadel
zääge (v.) zaag
zäägen (zw. w.w.) – zagen
zääke (v.) verkleinv. zääkien – zaak

zaalverig – verwelkt
zachies – zachtjes. <i>zachties ân</i> :
zachten – helen. <i>De woonde zacht al mooi.</i>
zachts – gemakkelijk. <i>'Dät kaonst-e zachts douen'.</i>
zäggen (ziäär–ezegt, ik zägge, dû zegst, hei zeg, wi, i, zei zängt; ik ziäär, dû ziäärst, . hei ziäär, wi, i, zei ziäären) – zeggen. <i>'Dät zägge ik di': dat zeg ik je.</i>
zäil (o.) m.v. zäile, verkleinv. zäiltien – zeil
zäilen – zeilen
zäisen (v.) – zeis
zak (m.) m.v. zäkke, verkleinv. zäkkien – grote zak. <i>zie: tuk</i>
zaod (o.) – zaad
zäödig (v.) – ...
zaodköörne (v.) – zaadkorrels
zaond (o.) – zand
zaondbiää (v.) – <i>Wanneer iemand een huis gaat bouwen, verzoekt hij de buren op 'zaondbiää. Zie: mesbiää.</i>
zaoterdag – zaterdag
zat – genoeg, verzadigd.
zealden – zelden
zeehaanen (m.) – kemmaan
zeeien (zäide–ezäit, ik zeeie, dû zäist, hei zäit, wi, i, zei zeeit) – zaaien
zeeischiäppel – zaibak
zeel (o.) m.v. zeele, verkleinv. zeeltien – touw. <i>Zeeltienspringen, touwtjespringen.</i>
zeendelik – zindelijk
zeenken (zöönk–ezöönken) – zinken
zeepe (v.) – zeep
zeepenschaort (m.) – bak waarin groene zeep bewaard werd
zeer – zeer. <i>Oold zeer: oud zeer, oude vete</i>
zeerte (v.) – pijn. <i>Hööfdeerte, liefzeerte (buikpijn).</i>
zeever – kwijl
zeeveren (zw. w.w.) – kwijlen
zeik – ziek
zeiken – pissen
zeikte (v.) – ziekte
zeile (v.) – ziel
zeiltien (o.) – onderlijfje
zein (zäög–ezein, ik zeie, dû zötst, hei zöt, wi, i, zei zeit) – zien
zek – rietgras
zekgat (o.) m.v. –gääter – slechte plek in een weide, waar rietgras groeit.

zekpol (m.) – pol van rietgras
zesse – zes
zet (m.) m.v. zette, verkleinv. zettien – poos. <i>Nen heelen zet: een hele poos. 'Bie zette'</i>
zetängel – hengel met aas, die men uitzet om later naar vangst te komen kijken.
zetkloot (m.) – werptol
zetten – spelen met een zetkloot
zettien (o.) – duwtje. <i>zie ook: zet</i>
ziäängel (o.) – zegel
zicht (o.) – korte zeis voor gebruik met één hand
zied (v.) – zijde, kant. <i>'Ut zied': opzij. Zeerte in de zied.</i>
ziede (v.) – zijde. <i>'n Zieden kleed: een zijden japon</i>
ziedwiääge zijkant van...
ziëkker [ziëkər] – zeker. <i>zie ook: wisse</i>
ziëholt (o.) – dwarshout aan de wagen, waaraan de repen van het paardentuig worden vastgemaakt.
ziëllen [ziëln] (m.) – paardetuig, bestaande uit de repen, het biöstblad, de kussens en 'n halsreim.
ziëmmel – zemel
zien (ziene, zienen) (bez.vnw.) – zijn. <i>Zien peerd: zijn paard</i>
ziie [ziē] (v.) – zij (spek): <i>Ne ziie spek.</i>
ziieve (v.) – zeef
ziieven (zw. w.w.) – zeven
ziil (o.) – sluisje van opstaande planken
ziilwaond (o.) – maat voor bouwland, t.w. honderd schreden
zinne – zin. <i>'Met zinne ân': zachtjes aan. Nao et zinne wiään: naar genoeg zijn. Het schöt mi in et zinne: het schiet mij te binnen.</i>
zinnig – mak. <i>'n Zinnig peerd: een mak paard.</i>
zinnighäid (v.) – lust, trek. <i>'Daor heb ik gein zinnighäid ân'.</i>
ziölln (zol [zö]–eziölt, ik zal, dû zast, hei zal, wi, i, zei ziölt; ik zol [zö], dû zost, hei zol [zö], wi, i, zei zollen) – zullen.
ziöndag – zondag. <i>Nen kläinen ziöndag: chr. vierdag, geen zondag zijnde (?)</i>
ziönne (m.) (ne ziönne, m.v. ziööns, verkleinv. ziönnechien – zoon
zitten (zat–eziätten) – zitten. <i>Bij het krijgertje spelen: gevangen worden. 'Den hef eziätten': die heeft in de gevangenis gezeten.</i>
zobberig –
zobberig – opgezet, zuchtig
zocht (gialle –) – geelzucht
zökke (v.) – sok
zölf – zelf. <i>Dät sprek vânzölfs: dat spreekt vanzelf.</i>
zölfägge (v.) – zelfkant

zolt [zɔlt] (o.) – zout
zoo wat hen – zoo vervolgens
zoodaonig – zodanig
zoogedaonig – op die manier
zöömen (z.w.w.) – zoomen
zoomp (m.) m.v. zöömpe – houten voerbak, zomp (bepaald vaartuig). <i>'Nen Eantersen zoomp'</i> .
zöönde (v.) zonde
zöönder – zonder, bijzonder
zoor – <i>zoore grond: schrale grond</i>
zöuken (zw. w.w.) (ik zöuke, dû zöchst, hei zöch, wi, ik, zei zöukt; ik zöchde) – zoeken
zöukte (v.) ziekte (bepaalde ziekte?)
zöunig – zuinig
zöunighäid (v.) – zuinigheid
zualle (v.) – zool
zuarge (v.) – zorg
zuargen (zw. ww.) – zorgen
zuarre (ne –) – dronkaard, losbol. <i>zie: zûpzuarre</i>
zuchtig – ziekelijk. <i>'Ait zeik en zuchtig'</i> .
zudde (bn.) – moerassig, nauwelijks dragend. <i>Het ies is zudde: het ijs buigt sterk door wegens dooi.</i>
zudde (v.) – moeras
zudde (v.) verkleinv. zunnechien – zon
zuk (zukke, zukken) – zulk, zulke
zul (m.) – drempel; houten balk, waarin de onderkant van de 'reppels' staat. <i>zie: reppel</i>
zulver (o.) – zilver
zun (zunne, zonnen) – zoo een
zunder – zonder
zunnewörmtien (o.) – lieveheersbeestje
zuommer [zwo̞mər] (o.) – zomer
zûpgat (o.) m.v. zûpgääter
zûppen (o.) – vloeibaar voedsel voor het vee
zûppen (zuäp–ezuäppen, ik zûppe, dû zopst, hei zop, wi, i, zei zûpt; ik zuäppe) – zuipen
zûpzuarre (ne –) – zuiplap
zûûgen (zuääg–ezuäägen, ik zûûge, dû zogst, hei zog, wi, i, zei zûûgt; ik zuääge) – zuigen
zûûr – zuur, moeilijk. <i>Nen zûûren appel: een zure appel. Zûûr waik: moeilijk werk</i>
zûüvene (telw.) – zeven
zûüvensteerne (v.) – zevengesternte
zûüver – zuiver
zwaalve (v.) – zwaluw

zwaim (m.) m.v. zwaaimen - zwerm
zwaiven (zwörf-ezwörven) - zwerven
zwaiver (m.) - zwerver
zwak - lenig
zwaoger (m.) - zwager
zwäogerse (v.) schoonzuster, ook: zweegster
zwaor (zwäörder-zwäörst) - zwaar
zwaore (v.) verkleinv. zwäörtien - zwoerd, bovenste aardlaag van grasland. <i>Hei mäit de zwaore met: hij maait te diep/</i>
zwat - zwart. <i>'t Zwatte febriek: de voormalige briquettenfabriek</i>
zweegster - schoonzuster/ <i>zie ook: zwäogerse</i>
zweerd - zwaard
zwellen (zwöl-ezwölln, het zwealt) - zwellen. <i>De locht zwealt, wi kriigt onwiäär: de lucht zwelt, wij krijgen onweer</i>
zwiäär (o.) verkleinv. zwiäärtien - zweer
zwiäävel - zwavel
zwiieven [zwī ^ē evn] - zweven
zwiigen (zweeg-ezwiäägen) - zwijgen
zwiim - zwijm. <i>In zwiim vallen.</i>
zwiimelen - zwijmelen, zwaaien van een (?)
zwil (o.) - eelt, strook bijeen geharkt gras of hooi. <i>'n Zwil vån nen keer!: een lastig, ondeugen mens.</i>
zwok [zwok] verkleinv. zwökkien - buigzame stukje in een pijperoer
zwokken [zwokŋ] - doorzwiepen
zwöppe (v.) zweep
zwougen ((?)-ezwöugt, ik zwouge) - zwoegen
zwöuger (m.) - zwoeger